

Προβληματισμοί

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

HELLENIC INSTITUTE for STRATEGIC STUDIES

ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2020

Πατησίων 88, 104 34 Αθήναι

Ευρώ 0,01

101ον Τεύχος

Άρθρα

Κύριοι ανησυχούμε!

Αντιναυάρχου ε.α. Βασιλείου Μαρτζούκου ΠΝ

Τουρκία και Ισλαμικός κόσμος: Δεν πείθει το σώου Ερντογάν
κ. Λεωνίδα Χ. Αποσκίτη

Γιατί πρέπει να υπάρχει σχέδιο και για ελληνικό προληπτικό πλήγμα

κ. Κωνσταντίνου Γρίβα

Τεχνολογία – Οικονομία – Πόλεμος: Η ιστορία εξηγεί τη συμπεριφορά της Τουρκίας και αποκαλύπτει τη συνέχεια

Μηχανολόγου Μηχανικού Βασίλη Κουμπάκη

Ερωτήσεις και απαντήσεις για τον Ελληνο-τουρκικό ανταγωνισμό

Αντιστρατήγου ε.α. Ιπποκράτους Δασκαλάκη

Κίνηση του τουρκικού ερευνητικού σκάφους Oruc Reis από 9-8 έως 13-8-2020

κ. Λεοντίου Πορτοκαλάκη

Όταν η αμυντική επάρκεια είναι “Σχετική”

κ. Σάββα Δ. Βλάσση

Η τηλεργασία και το domino effect

κ. Δημήτρη Ζακοντίνου

Η εξωτερική πολιτική της Ελλάδας με τον αραβικό κόσμο-

Το ζήτημα της Εθνικής Ασφάλειας

Αντχου ΠΝ, Θεοδώρου Κατσουγιαννόπουλου

Οι Τούρκοι και ο υπόλοιπος Κόσμος:

Μία ιστορικό- κοινωνική προσέγγιση

Της Δρος Άννας Κωνσταντινίδου

Οι διαιώνιες ανακυκλήσεις της ιστορίας στο έργο του

Θουκυδίδη: μετακινήσεις πληθυσμών και

μεταναστεύσεις

Δρος κ. Ιωάννου Σταμούλου

Περί των νεωτερικών Ελλήνων

Υποστρατήγου ε.α. Κωνσταντίνου Αργυροπούλου

Σκέψεις με αφορμή την ενίσχυση των ενόπλων δυνάμεων

Αντιναυάρχου ε.α. Β. Μαρτζούκου ΠΝ

“Ας αφήσουμε στην άκρη τις επικίνδυνες ανταπάτες”

κ. Κ. Κυριακοπούλου

Οριοθετημένος διάλογος για την οριοθέτηση

κ. Ευαγγέλου Βενιζέλου

Κύπρος 1974: Ο πόλεμος που δεν ήθελε να κάνει η Ελλάδα

Αντιστρατήγου ε.α. Παναγιώτη Γκαρτζονίκα

Επισκοπήσεις

Με μια ματιά η Ελλάδα και ο Κόσμος

Αντιστρατήγου ε.α.

Χρήστου Μουστάκη

Οι Προβληματισμοί του Εκδότου

Αγαπητά μέλη και φίλοι

Στο περιοδικό του ΕΛΙΣΜΕ, του Β' Τριμήνου 2020 τα κυρίαρχα θέματα ήταν η συνέχιση της πανδημίας του κορονοϊού σε όλη την Ευρώπη και φυσικά σε μας, παρά τις αρχικές εκτιμήσεις ότι ο ιός θα σημείωνε κάμψη και φυσικά η επιθετική – αναθεωρητική γεωστρατηγική πολιτική της Τουρκίας κατά του Ελληνισμού και τις τακτικές κινήσεις της στο νέο πεδίο των εξελίξεων, στην Λιβύη. Όμως το Γ' τρίμηνο του 2020 ξεπέρασε κάθε προηγούμενο σε ότι έχει σχέση με τα εθνικά μας θέματα και την ολοφάνερη πλέον επιθετικότητα της Τουρκίας κατά της Ελλάδος, αν και ο κορονοϊός συνεχίζει ακάθεκτος και πιο επιθετικός.

Το τρίμηνο αυτό, κατά την εκτίμησή μου είναι το πιο κρίσιμο διάστημα του Ελληνισμού, μετά τα τραγικά γεγονότα της Κύπρου και την εισβολή των Τούρκων το 1974. Η Ελλάδα δέχθηκε μια ομοβροντία προκλήσεων, που από πολλούς θεωρείται στην κυριολεξία «μπαράζ» επιθετικών ενεργειών, εκ μέρους της Τουρκίας. Παράλληλα τόσο η τουρκική ηγεσία, όσο και ανώτατοι και ανώτεροι αξιωματούχοι της συστήματος εξουσίας του Ερντογάν, που πολλοί τούρκοι πολιτικοί αναλυτές, θεωρούν ότι θα μείνει στην ιστορία ως «Ερντογανισμός», επιδόθηκαν σε ένα πρωτοφανές ακόμη και για τα παγκόσμια χρονικά «κρεσέντο» προσβολών, απειλών, πολεμικών αναγγελιών, που ξύπνησαν ιστορικές μνήμες και θύμιζαν τις κραυγές της ναζιστικής Γερμανίας του 1938, πριν την καταβρόχθιση της Σουδητίας και του 1939, πριν την εισβολή των Ναζί στην Πολωνία. Και τότε και τώρα έχουμε την ίδια στάση της Ευρώπης. Όπως ο πρωθυπουργός της Αγγλίας Τσάμπερλαιν και ο πρωθυπουργός της Γαλλίας Νταλαντιέ προσπαθούσαν να κατευνάσουν το θηρίο, έτσι και τώρα, αδιαφορώντας για το Διεθνές Δίκαιο και «βάζοντας στο ίδιο τσουβάλι» θύτες και θύματα και με παραινήσεις του τύπου «ψυχραιμία, αυτοσυγκράτηση, αποφύγετε τις μονομερείς ενέργειες και αρχίστε διάλογο για αυτά που σας χωρίζουν». Τι αποτελέσματα είχαμε από την πολιτική κατευνασμού Τσάμπερλαιν και Νταλαντιέ; Μα τον Β'Π.Π. με τις δεκάδες εκατομμύρια νεκρούς.

Η Τουρκία μετά το Τουρκολιβικό μνημόνιο, που ήταν τόσο εξωφρενικό, που όπως εκτιμούν πολλοί ξένοι αναλυτές, αυτοαναιρούνταν από μόνο του και δεν θα μπορούσε να σταθεί πουθενά, προσπάθησε να διεκδικήσει εν τη πράξει μια περιοχή της Ελληνικής υφαλοκρηπίδος, που βάσει του Διεθνούς Δικαίου για την θάλασσα, την Συνθήκη του 1982 του Μοντέγκο Μπει (UNCLOS), ανήκει σαφώς στην Ελλάδα. Ως αφορμή για τις επιθετικές ενέργειες, όπως θα δούμε παρακάτω ήταν οι συμφωνίες (ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ) για την οριοθέτηση ΑΟΖ μεταξύ Ελλάδος και Ιταλίας αρχικά και ουσιαστικά για την υπογραφή μιας μερικής ΑΟΖ Ελλάδος – Αιγύπτου, όπου στην ουσία κατέρριπτε το παράνομο και

εξωφρενικό τουρκολιβικό μνημόνιο περί ΑΟΖ. Η μερική συμφωνία, έχει τα μειονεκτήματα, ότι δεν είναι ολοκληρωμένη, φθάνοντας μέχρι λίγο πριν τον 28ο μεσημβρινό, αφήνοντας εκτός την ανατολική περιοχή της Ρόδου και όλο το σύμπλεγμα των νησιών της Μεγίστης. Από τα διαγράμματα της συμφωνίας διαπιστώνεται ότι αυτή δεν συμφωνήθηκε στην μέση γραμμή Ελλάδος- Αιγύπτου, αλλά «παραχωρήθηκε» περισσότερα κυριαρχικά δικαιώματα στην Αίγυπτο. Δηλαδή, όπως πολλοί εκτιμούν οδυνηρή μεν, αλλά απαραίτητη και χρήσιμη δε για τις υφιστάμενες συνθήκες, πληρώνοντας έτσι την αδράνεια δεκαετιών.

Η Τουρκία για να κατοχυρώσει, την περιοχή από 28ο μέχρι τον 32ο μεσημβρινό και αν βγάλει οριστικά εκτός παιγνίου το σύμπλεγμα της Μεγίστης, προέβη σε διαδοχικές ναυτικές παράνομες ενέργειες. Η πρώτη, τον Ιούλιο, όπου με παράνομη NAVTEX, ανακοίνωσε έρευνες με το ερευνητικό σκάφος ΟΥΡΟΥΤΣ ΡΕΙ, βγάζοντας ξαφνικά τον στόλο της και προσπάθησε να κάνει “Area Denial” από Κρήτη και ανατολικότερα, εμποδίζοντας τον Ελληνικό στόλο να φθάσει στην περιοχή. Τότε ο Ελληνικός στόλος ενεργώντας αστραπιαία και κινούμενος δυτικά της Κρήτης, όπου με μια αριστοτεχνική κίνηση βρέθηκε πίσω και στοχοποιώντας τον Τουρκικό στόλο, ανάγκασε την Τουρκία να αποκλιμακώσει την κατάσταση αποσύροντας τα πλοία της, υφιστάμενη δεύτερη ήττα μετά τον Έβρο (Μάρτιος 2020).

Η δεύτερη πρόκληση ήταν όταν τον Αύγουστο εκδόθηκε η δεύτερη τουρκική NAVTEX, για έρευνες σε μια περιοχή ανατολικά των ορίων της ΑΟΖ Ελλάδος – Αιγύπτου, στο νότιο τμήμα της, χωρίς να παραβιάζεται η συμφωνηθείσα ΑΟΖ. Η Ελλάδα, παρά τις διακηρύξεις της πολιτικής ηγεσίας, ότι δεν θα επιτρέψει παραβίαση κυριαρχικών της δικαιωμάτων (η έρευνα σε περιοχή που δεν έχει διευθετηθεί από τα όμορα κράτη είναι παράνομη), δικαιωματικά όμως ανήκει στην Ελλάδα “Ipso Facto et ad Initio”, δεν προέβη σε παρεμπόδιση των ερευνών του ερευνητικού σκάφους ΟΥΡΟΥΤΣ ΡΕΙ, το οποίο συνοδευόταν από πολεμικά πλοία, αλλά με κινητοποίηση του στόλου της παρακολούθησε το ερευνητικό σκάφος και ήλεγχε την περιοχή του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου, για ένα διάστημα περίπου άνω του μηνός, αφού η Άγκυρα ανανέωνε συνεχώς τις NAVTEX. Σε αυτή την περίοδο το Πολεμικό μας Ναυτικό παρέδωσε μαθήματα υψηλής ναυτοσύνης σε διάφορα ναυτικά περιστατικά, όπου οι Τούρκοι επεδίωξαν να δημιουργήσουν, ώστε να καθίσουν στο τραπέζι την Ελλάδα, περίπου ως ηττημένη, ώστε να επιβάλλουν τα πολλά θέματά των για τις διαφορές που κατά την Τουρκία υπάρχουν, ενώ για την Ελλάδα υπάρχει μόνο μια διαφορά, προς επίλυση, δηλαδή της οριοθέτησης υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ, κάτι που φυσικά δεν πέτυχαν.

Συνέχεια στην σελίδα 47

Ιδιοκτήτης: ΕΛ.Ι.Σ.Μ.Ε. ΚΩΔΙΚΟΣ 016037
Εκδότης-Διευθυντής: Ιωάννης Μπαλτζώης
Υπεύθυνος Συντάξεως: Κ. Αργυρόπουλος
Υπεύθυνος Τεχνικής Υποστήριξης: Α. Τόσιος
Συντ/κή Ομάδα: Ε. Τέμπος, Α. Μπασαράς, Δ. Ηλιόπουλος
DTP-Καλλιτεχνικά: Κ. Αργυρόπουλος
Εκτύπωση: ΝΕΜΕΣΙΣ Α.Ε.

Διευθύνσεις

Γραφεία: 28ης Οκτωβρίου 88
TK 104 34 Αθήνα
Τηλέφωνο: 210 8211025
Fax: 210 8211056
E-mail: elisme@elisme.gr
Διαδίκτυο: www.elisme.gr

Κύριοι ανησυχούμε!

Του Αντιναυάρχου ε.α. Βασιλείου Μαρτζούκου ΠΝ
Επιτίμου Διοικητού Σχολής Ναυτικών Δοκίμων
Αντιπροέδρου ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.

Είμαστε μάρτυρες μίας αναθεωρητικής Τουρκίας, με περιφερειακές φιλοδοξίες, ολόένα και περισσότερο ισχυρής στρατιωτικά, η οποία προκαλεί, πειθαναγκάζει και διεκδικεί θίγοντας ευθέως την εθνική κυριαρχία και τα κυριαρχικά δικαιώματα Ελλάδος και Κύπρου. Διεθνείς Οργανισμοί όπως ο ΟΗΕ και το ΝΑΤΟ μάλλον δεν διακρίνουν κάτι μεμπτό και κατά συνέπεια δεν παρεμβαίνουν. Η μεγάλη ευρωπαϊκή μας «οικογένεια» παρακαλεί τον κλέπτη να αποδεχθεί διάλογο με τους ιδιοκτήτες και αυτός δυσανασχετώντας θέτει ως βάση διαλόγου την αποδοχή των κλοπιμαίων. Ο υπερατλαντικός Πόντιος Πιλάτος συνιστά αυτοσυγκράτηση και παραπέμπει σε λύσεις «win-win» με τα εγχώρια φερέφωνα να παπαγαλίζουν το σύνθημα ως ηχώ.

Η Ελλάδα συρρικνώνεται ραγδαίως δημογραφικά αλλά αυτό δεν απασχολεί αφού ο πληθυσμός σταθεροποιείται αριθμητικά με χιλιάδες αναφομιώτους Μουσουλμάνους από Ασία και Αφρική που απαιτούν Τζαμιά, Μουφτήδες, Σαρία και συλλογικά προνόμια, υπό την αιγίδα του γείτονος «Σουλτάνου προστάτη τους». Η Ελλάδα παραμένει ελκυστική για τους πλούσιους διακινητές ψυχών, παρά την πρόσφατη θετική προσπάθεια επί των συνόρων, αφού προσφέρει δωρεάν διαμονή, διατροφή, περίθαλψη, εκπαίδευση και στο βάθος (προεκλογικά) υπηκοότητα. Οι χειμαζόμενοι Έλληνες φορολογούμενοι επωμίζονται σιωπηρά τόσο το οικονομικό βάρος, όσο και την επιβληθείσα προβληματική συμβίωση υπό τον φόβο του αντιρατσιστικού νόμου, της απειλής του «μη πολιτικώς ορθού» και της «κατακραυγής» των «ανθρωπιστικών» ΜΚΟ. Τα ΜΜΕ δεν αναδεικνύουν ως μείζον θέμα τον άμεσο κίνδυνο αλλοιώσεως του πληθυσμού και την σταδιακή απώλεια της συλλογικής εθνικής συνειδήσεως, ίσως για να αποφύγουν την δυσάρεσκη ισχυρών διεθνιστών, εθνομηδενιστών και παγκοσμιοποιημένων κοσμοπολιτών.

Στην παιδεία και την πολιτική ακούγονται όλο και πιο αραιά οι όροι «έθνος Ελλήνων», «εθνικές παραδόσεις», «έθνος – κράτος», «εθνικό όραμα και πρόγραμμα», αφού το 90% των οραμάτων που μεταλαμβάνονται στους νέους Έλληνες αφορούν την σωτηρία του πλανήτη, την παγκόσμια διακυβέρνηση, τους πολίτες του κόσμου και τον αντιρατσισμό.

Οι Ένοπλες Δυνάμεις (ΕΔ) της χώρας παραμένουν ακόμη ισχυρές κυρίως λόγω των εμψύχου δυναμικού των (γεγονός όμως που δεν αποτελεί πανάκεια, για κάθε άλλη αστοχία και παράληψη). Εκ του αποτελέσματος, εν τούτοις, η Τουρκία δεν έχει πεισθεί για την αποτρεπτικότητα τους και έτσι προβαίνει ανενόχλητη σε γεωτρήσεις στα Χωρικά Ύδατα και την ΑΟΖ της Κύπρου, το casus belli ισχύει και θριαμβεύει, οι υπερπτήσεις είναι σχεδόν καθημερινές, η «γαλάζια πατρίδα» δεν αποτελεί απλή απειλή αλλά λαμβάνει σάρκα και οστά, οι ΝΑΥΤΕΧes πολλαπλασιάζονται, οι ψαράδες μας παρενοχλούνται ακόμη και εντός χωρικών υδάτων (ΧΥ), οι Τούρκοι αλιείς αλωνίζουν στο Αιγαίο και ούτε λόγος για επίσκεψη στα Ίμια. Οι αμυντικές προοπτικές δυσοίωνες (ετήσιες αμυντικές δαπάνες: Τουρκίας \$ 20 δις έναντι Ελλάδος 3 δις €).

Εάν οι ΕΔ μας και η αμυντική βιομηχανία, ήταν αρκούντως ισχυρές ως προς την τουρκική απειλή, η χώρα μας θα αποκτούσε τα ακόλουθα μοναδικά πλεονεκτήματα:

1. Άσκηση αποτελεσματικής αποτροπής σε ολόκληρο το φάσμα των τουρκικών απειλών και προκλήσεων σε Ελλάδα και Κύπρο (διασφάλιση ειρήνης, ασφάλειας, αναπτύξεως).
2. Αντιμετώπιση όλου του φάσματος πιθανών κρίσεων άμυνας και ασφάλειας (ενίσχυση αποτρεπτικής φήμης και εκμετάλλευση στρατηγικών ευκαιριών).
3. Ενάσκηση κυριαρχίας (π.χ. Ίμια) και κυριαρχικών δικαιωμάτων (π.χ. επέκταση ΧΥ).
4. Αποτελεσματική προάσπιση εθνικών ζωτικών συμφερόντων σε περίπτωση αποτυχίας της αποτροπής και ενάρξεως γενικευμένης στρατιωτικής συγκρούσεως.
5. Απόκτηση εθνικής υποστάσεως, κύρους και ειδικού βάρους κατά τους πάσης φύσεως διπλωματικούς χειρισμούς της χώρας (π.χ. ευνοϊκές διαπραγματεύσεις, αμοιβαιότητα συμμαχιών, ενάσκηση επιρροής, παρουσία σε περιοχές ενδιαφέροντος κ.λπ.).
6. Οικονομική ανάπτυξη με υγιή επένδυση στον τομέα της υψηλής αμυντικής τεχνολογίας (η σχεδόν μονομερής εξάρτηση από τον επισφαλές τουρισμό και τον πρωτογενή τομέα δεν αποτελεί αναπτυξιακή συνταγή σε αντίθεση με την υψηλή τεχνολογία και την

ναυτιλία τα οποία επιπλέον θα συγκρατούν νέους επιστήμονες και τεχνικούς στην χώρα).

Τα ανωτέρω πλεονεκτήματα θα απολύτρωσαν την Ελλάδα από την θέση του κατευνάζοντος και θα αποκαθίλωναν την Τουρκία από τον θρόνο του πειθαναγκάζοντος. Προϋπόθεση της ανωτέρω προοπτικής αποτελεί η εθνοκρατική γεωπολιτική αντίληψη των πολιτικών ηγεσιών, καθώς και η πειστική πρόθεση χρήσεως των ΕΔ, όταν διακυβεύονται εθνικά ζωτικά συμφέροντα.

Με δεδομένο τον θεμελιώδη εθνικό ρόλο της στρατιωτικής ισχύος από την εποχή του Θουκυδίδη, το προκύπτον αμείλικτο ερώτημα είναι γιατί οι ΕΔ έχουν εγκαταλειφθεί κατά τα τελευταία 20 έτη (ουδέν μείζον εξοπλιστικό πρόγραμμα) από τις εκάστοτε πολιτικές ηγεσίες; Δεν αντιλαμβάνονται την απειλή και το εθνικό διακύβευμα; Δεν δύνανται λόγω ανυπέρβλητων οικονομικών δυσχερειών; Δεν πιστεύουν στις ΕΔ (αναγκαίο κακό και αντιπαραγωγική επένδυση σύμφωνα με πρώην Υπουργό); Ρισκάρουν τις τύχες του έθνους (όπως πρώην Υπουργός είχε υποστηρίξει δημοσίως); Έχουν αποφασίσει ότι η «στρατηγικά ψυχραιμη» Ελλάς δεν πρόκειται να πολεμήσει ακόμη και αν θυσιάσει οτιδήποτε πιεζόμενη (καλύτερα μία επώδυνη συμφωνία.. σύμφωνα με πρώην Πρωθυπουργό); Δεν υπάρχει αυτόφωτη αλλά ετερόφωτη Εθνική Στρατηγική στα πλαίσια ευρύτερων σχεδιασμών για την περιοχή μας;

Λύσεις εφικτές και εφαρμόσιμες από «αύριο» υπάρχουν αρκεί να υπάρχει πολιτική βούληση. Οι ΕΔ συγκροτούνται ποσοτικά, ποιοτικά και οργανωτικά αναλόγως των απειλών, της γεωγραφίας και της αποστολής των. Είναι προτιμότερο να αφοπλίζεται ένα κράτος που δεν πιστεύει στην χρησιμότητα των ΕΔ, παρά να διατηρεί ΕΔ κατώτερες των περιστάσεων (δεν ισχύει δηλαδή το «ολίγον έγκυος» στις ΕΔ). Πρόσφατα ο Κύπριος Πρόεδρος υποστήριξε ότι μία στρατιωτική αναμέτρηση με την Τουρκία θα ισοδυναμούσε με το τέλος του ελληνισμού της Κύπρου, αποδεχόμενος έμμεσα ότι οι ΕΔ του ελληνισμού έχουν τυπικό (διακοσμητικό) χαρακτήρα και ότι δεν υπάρχει η πρόθεση να χρησιμοποιηθούν. Ανάλογες δηλώσεις γίνονται και από υψηλούς αξιωματούχους της Ελλαδικής Κυβερνήσεως συντελώντας έτσι στην εκθεμελίωση του οικοδομήματος της εθνικής αποτροπής.

Η εθνική μνήμη χρυσόψαρου συντηρεί τον φαύλο κύκλο της κακοδαιμονίας. Οι εθνικές κρίσεις και τα τετελεσμένα δεν μας καθιστούν σοφότερους (αλήθεια υπάρχει κρατική μελέτη, διερεύνηση και συμπεράσματα της κρίσεως των Ιμίων του 1996;) και έτσι στην επόμενη κρίση η ηγεσία ανακαλύπτει αδυ-

ναμίες, που η ίδια έχει διαχρονικά προκαλέσει και έτσι οδηγείται στον γνωστό μονόδρομο της επώδυνης διαπραγματεύσεως (... τι θέλετε δηλαδή να κάνουμε πόλεμο;..).

Στις 06 Ιουλίου 2020 σε μία λαμπρή τελετή και ενώπιον της πολιτειακής και πολιτικής ηγεσίας, έγινε η ονοματοδοσία του Πλοίου Γενικής Υποστηρίξεως «ΗΡΑΚΛΗΣ» το οποίο αποτελεί την τελευταία από μία σειρά γενναιόδωρων προσφορών προς το ΠΝ του ευπατρίδους εφοπλιστού, Υπονauάρχου Π. Λασκαρίδη. Μετά από την «στρογγυλεμένη» και στομφώδη γλώσσα των θεσμικών φορέων, ο Κος Λασκαρίδης αφού εξήρε το ΠΝ, τις δράσεις και τις παραδόσεις του, κάκισε με κόσμιο τρόπο αλλά ευθέως και δίχως περιστροφές όλες τις πολιτικές ηγεσίες για την κατάφωρη παραμέληση του ΠΝ (και των ΕΔ γενικότερα), επισημαίνοντάς τους την κρισιμότητα των στιγμών. Μεθερμηνεύοντας την ουσία των λόγων και της ανησυχίας του, είναι βέβαιο ότι ο Κος Π. Λασκαρίδης, σε κλειστό κύκλο, θα τους έλεγε «Επιτέλους τότε θα συνέλθετε και θα πάτε από ρυθμούς σημειωτόν σε τροχάδην (όπως π.χ. το Ισραήλ); Τι περιμένετε; Θα εμπνευσθεί κάποιος εξ υμών από την προνοητικότητα, προβλεπτικότητα, βούληση και προετοιμασία ενός Ε. Βενιζέλου ή Ι. Μεταξά πριν να είναι αργά ή θα οδηγηθείτε και πάλι σε επώδυνες συμφωνίες, αφού πρώτα υποδείξετε τους νέους αποδιοπομπαίους τράγους και δίχως ασφαλώς να κοιτάζεσθε στον καθρέπτη»;

08 – Ιουλίου – 2020

Τουρκία και Ισλαμικός κόσμος: Δεν πείθει το σώου Ερντογάν

του κ Λεωνίδα Χ. Αποσκήτη*

Όταν ο πρόεδρος της Διεύθυνσης Θρησκευτικών Υποθέσεων της Τουρκίας, μιάμης Αλή Ερμπάς, ανέβηκε στον άμβωνα της ΑγιάςΣοφιάς κρατώντας το ξίφος κατά την οθωμανική παράδοση, όλος ο κόσμος κατάλαβε το πόσο επικίνδυνη γίνεται η τρέλλα του μεγαλείου που έχει καταλάβει την Ερντογανική Τουρκία.

Ο Ερντογάν προσπαθεί απεγνωσμένα, με ενέργειες όπως η απόφαση για τον «βιασμό» της ΑγιάςΣοφιάς, να αποδείξει ότι είναι ο συνεχιστής της δύναμης των Σελτζούκων και των Οσμανλίδων, που δημιούργησαν ο Αλπ Αρσλάν (Alp Arslan ή «Ηρωϊκό Λιοντάρι», 1029-1072), δεύτερος Σουλτάνος της Αυτοκρατορίας των Σελτζούκων και δισέγγονος του Σελτζούκ, του ιδρυτή της δυναστείας των Σελτζούκων, ο Κιλίτζ Αρσλάν Α΄ (Kilic Arslan, 1079 – 1107), Σουλτάνος του Ρουμ, ο Μωάμεθ ο Πορθητής (1432-1481) και ο Σουλτάνος Σελίμ Α΄ (γνωστός ως Γιαβούζ ή Σκληρός, 1470-1520), αυτοί που ενέσκηψαν στην Ανατολία και που «δεν δίστασαν και κατέλαβαν μια θέση στην ιστορία», σύμφωνα με τον αρχισυντάκτη της εφημερίδας YeniŞafak Ιμπραήμ Καραγκιούλ.

Όμως, τα διθυραμβικά πρωτοσέλιδα της φωνής του Ερντογάν, της YeniŞafak, απέχουν πολύ από την αλήθεια. Πολλοί Άραβες αλλά και Τούρκοι αναλυτές έχουν επισημάνει τα παραπάνω τις τελευταίες εβδομάδες.

Ο Τούρκος ιστορικός AltuğTanerAkçam (Αλτούγ-ΤανέρΑκσάμ), ο οποίος το 1974 είχε συλληφθεί σε φοιτητικές διαδηλώσεις ενάντια στην επιχείρηση Αττίλας στην Κύπρο, δημοσίευσε στην ανεξάρτητη τουρκική ιστοσελίδα AhvalNews ένα καταγγελτικό άρθρο για τις ενέργειες του Ερντογάν.

Όπως σωστά τονίζει ο Τούρκος ακαδημαϊκός, επικαλούμενος τον Ρώσο διανοούμενο του 19ου αιώνα NikolayDanilevski, υπάρχουν οι κοινωνίες που δημιουργούν πολιτισμό και εκείνες που καταστρέφουν τους πολιτισμούς. Δημιουργοί πολιτισμών υπήρξαν οι Αιγύπτιοι, οι Πέρσες, οι Έλληνες, οι Κινέζοι, οι Ρωμαίοι, οι Άραβες, οι Ευρωπαίοι, για παράδειγμα. Αντιθέτως, οι Ούννοι, οι Μογγόλοι και οι Τούρκοι συνέβαλαν απλώς στον θάνατο πολιτισμών που βρίσκονταν σε θνησιγενή φάση. Αυτοί οι παράγοντες στην ιστορία λάμπουν για λίγο μετά τη νίκη τους και μετά χάνονται... «Το δίδυμο Ερντογάν-Μπαχτσελί», λέει ο Ακσάμ, «είναι οι εκπρόσωποι της καταστροφικής παράδοσης που έκαψε, γκρέμισε την Μικρά Ασία και δεν περιορίστηκε μόνο στον εκτοπισμό και τον αφανισμό ανθρώπων αλλά επεκτάθηκε και στην πολιτιστική κληρονομιά».

Έτσι, λοιπόν, το Οθωμανικό κράτος δημιουργήθηκε πάνω στο έδαφος που είχαν προετοιμάσει οι Σελτζούκοι Τούρκοι, εκμεταλλευόμενο την παρακμιακή πορεία των Βυζαντινών και την φυλλοροή των πληθυσμών της Μικράς Ασίας με μονοφυσιτικό παρελθόν από την Ορθοδοξία. Οι Οθωμανοί στήριζαν την στρατηγική τους για δημιουργία Αυτοκρατορίας στην αφαίρεση στοιχείων ταυτότητας άλλων λαών, κάτι που συνεχίζουν μέχρι την σημερινή εποχή.

Από την πρώτη στιγμή που ανήλθε στην εξουσία ο Ερντογάν εκδήλωσε τις φιλοδοξίες του για τον παγκόσμιο ρόλο της Τουρκίας με το επιχείρημα «ο κόσμος είναι μεγαλύτερος των πέντε», εννοώντας τα 5 μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ...

Λειτουργώντας όπως ακριβώς οι Αδελφοί Μουσουλμάνοι και εκμεταλλευόμενοι αρχικά την επιρροή στην τουρκική κοινωνία του «στρατού του Ιμάμη», της αδελφότητας δηλαδή του Γκιουλέν, χρησιμοποίησε την θρησκεία ως επιθετικό όπλο για την επίτευξη των σχεδιασμών του.

Αλλά το αφήγημα της τουρκικής αυτοκρατορικής κυριαρχίας στο όνομα του Ισλάμ, δεν είναι καθόλου ιστορικά ακριβές. Η τουρκική ηγεσία του Μουσουλμανικού κόσμου, που δεν υπήρξε ποτέ ένας και μονολιθικός, αμφισβητείτο συνέχεια από πολλές ισλαμικές δυναστείες.

«Ασχέτως του πώς ορισμένοι Τούρκοι φαντάζονται την ιστορία τους, ο πολιτισμός τους είναι σχετικά νέος, όπως της Αμερικής»... έγραψε πρόσφατα ο HussainAbdul-Hussain, ανταποκριτής στην Ουάσιγκτων της ημερήσιας εφημερίδας Al-Rai του Κουβέιτ. «Ήταν την ίδια εποχή που ο Χριστόφορος Κολόμβος εισέβαλε στην Αμερική, όταν οι Τούρκοι εισέβαλαν στην Ανατολία και την Κωνσταντινούπολη», είπε χαρακτηριστικά. Την εποχή εκείνη, το Ισλαμικό Χαλιφάτο είχε ήδη χάσει το δύο άκρα του, οπότε η ατάκα του Ερντογάν στο διάγγελμά του... που αφιέρωνε την μετατροπή της ΑγιάςΣοφιάς σε τζαμί στον Ισλαμικό πολιτισμό, «από την Μπουχάρα μέχρι την Ανδαλουσία», ήταν άνευ νοήματος.

Πριν το Ισλάμ, οι Τούρκοι ήταν πρωτόγονες ειδωλολατρικές φυλές με πολεμικές ικανότητες και πολύ ασημαντοι για να κινήσουν το ενδιαφέρον των Βυζαντινών ιστορικών της εποχής. Ήταν ακριβώς όπως και άλλες φυλετικές ορδές που ήταν νεότερες στον πολιτισμό. Κατά συνέπεια, πολλοί ιστορικοί που χρηματοδοτήθηκαν αργότερα από την Οθωμανική Αυτοκρατορία κατέφυγαν σε θρύλους, έπη, οράματα και όνειρα για να διαμορφώσουν μια ιστορία ειδικά για τους Οθωμανούς και γενικά για τους Τούρκους της Ανατολίας. Γι' αυτό ο Ερντογάν δίνει βαρύτητα στην σημειολογία, γιατί γνωρίζει ότι οι Τούρκοι έχουν γαλουχηθεί με οράματα και (δήθεν) όνειρα για αιώνες.

Φυσικά, λαοί που είναι ξένοι ως προς τον ανθρωπινό πολιτισμό, που προσπαθούν να αποδείξουν την παρουσία τους στον χάρτη της ανθρώπινης ιστορίας με αυτόν τον τρόπο, θα κατασκευάσουν αναπόφευκτα την δική τους αριστοκρατία, όπως έκαναν οι Οθωμανοί σουλτάνοι. Για να κατοχυρώσουν τις κατακτήσεις τους, δημιούργησαν μια αυτοκρατορική ιδεολογία που τους επισημοποιούσε ιστορικά και τους εξύψωνε.

Οι Άραβες στερήθηκαν την ελευθερία τους και την κυριαρχία τους επί τέσσερις αιώνες, όταν βρέθηκαν υπό την επιρροή της Οθωμανικής Τουρκικής κουλτούρας, η οποία τους «στεγνώσε», τους καταδυνάστευσε και τους μετέτρεψε σε κατώτερη φυλή. Σε ολόκληρο τον Αραβικό Κόσμο παρήκμασε τόσο η δημόσια ζωή, όσο και οι ιδιωτικές σχέσεις μεταξύ των ιδίων των Αράβων κατά την διάρκεια της Οθωμανικής εποχής. Η ανάπτυξη της πατρίδας τους και του λαού τους σταμάτησε, και οι Άραβες εντός του Οθωμανικού κράτους πλήρωσαν πολύ μεγάλο τίμημα, χάνοντας τα αγαθά τους και τις δυνατότητές τους σαν άνθρωποι.

Η συμπεριφορά των Οθωμανών απέναντι στους Άραβες περιλάμβανε σκληρότητα, βασανισμούς και κακομεταχείριση κάθε είδους, ακόμα και από την πρώτη εισβολή του στρατού του σουλτάνου Σελίμ του Α΄ (Γιαβούζ)

στο Λεβάντε και την Αίγυπτο. Δυνάστευσε τους λαούς και απήγαγε και βίασε γυναίκες, όπως περιέγραψε ο IbnIyas στο βιβλίο του «Bada'iAl-Zuhur». Έκαναν σχεδόν τα ίδια πράγματα σε κάθε επικράτεια όπου εισέβαλαν, όπως φανερώνεται από τις ιστορικές πηγές στον Αραβικό Κόσμο. Χρειάζεται επίσης να αναφέρουμε τον αναγκαστικό «γενιτσαρισμό» που επέβαλαν στους Αραβες, παίρνοντας νεαρούς Αραβες από τα σπίτια και τις οικογένειές τους για να τους στείλουν στο μέτωπο χωρίς να τους εκπαιδεύσουν και χωρίς να τους πουν για ποιον σκοπό τους υποχρέωναν να πολεμήσουν.

Πολέμησαν επίσης την αραβική γλώσσα, προσπαθώντας να τους τουρκοποιήσουν με την επιβολή της τουρκικής γλώσσας σε όλες τις κρατικές συναλλαγές και στην εκπαίδευση σε όλη την Οθωμανική επικράτεια, ακόμα και στα αραβικά εδάφη. Οι Οθωμανοί όχι μόνο δημιούργησαν ένα ελεγχόμενο από το κράτος θρησκευτικό σύστημα, αλλά επίσης επέβλεπαν στενά και μερικές φορές εδίωκαν την πιο δημοφιλή μορφή του Ισλάμ, τον σουφισμό.

Το Οθωμανικό κράτος είχε αρχίσει να δημιουργεί ένα κοσμικό πλαίσιο κατά την διάρκεια του 19ου αιώνα, αλλά πριν καταργηθεί το Χαλιφάτο το 1924, υπήρχε αυξανόμενος ανταγωνισμός από τους Αραβες υπηκόους απέναντι στην Οθωμανική Τουρκική αρχή. Τελικά, η αραβική εξέγερση του 1916-17 έπαιξε σημαντικό ρόλο στην πτώση των Οθωμανών. Με το νεωτερικό τουρκικό κράτος, που προσπάθησε να εγκαθιδρύσει ο ΚεμάλΑτατούρκ, έκλεισε μια μεγάλη ιστορική περίοδος από τότε που η πιο περιέργη και τελικά η πιο ανθεκτική εκ των τεσσάρων τουρκο-μογγολικών δυναστειών, οι Οθωμανοί, εμφανίστηκαν δυνάμικα στο ιστορικό προσκήνιο.

Ο τουρκικός πανισλαμισμός που ονειρεύεται να ενσαρκώσει ο Ερντογάν, δεν φαίνεται να του φέρνει το ίδιο εύκολα αποτελέσματα, όπως οι ροχχ πόλεμοι που έχει εξαπολύσει σε όλη την περιοχή. Οι περισσότεροι Μουσουλμάνοι ηγέτες αδιαφόρησαν για την πρόσκληση και δεν πήγαν στην Πόλη για το σώον της ΑγιάςΣοφιάς, εκτός από τον πρόεδρο του Αζερμπαϊτζάν, ΙλχάμΑλίεφ, και τον εμίρη του Κατάρ, σείχη Ταμίμ μπιν ΧαμάνταλΘάνι, που είναι και οι δύο συντάκτοί του σε «χοντρές» μπίζνες.

Στο εσωτερικό της Τουρκίας, ο μέσος πολίτης, όσο καλός Μουσουλμάνος και να είναι, έχει για δεκαετίες εκπαιδευθεί με την λογική του κοσμικού κράτους. Η τουρκική κοινή γνώμη είναι διχασμένη και μουνδιασμένη.

Ο Σαουδάραβας ακαδημαϊκός και ειδικός των μέσων ενημέρωσης, καθηγητής TalalAl-Torifi, σε μια σειρά ιστορικών αναλύσεών του τον Ιούλιο στον ιστότοπο arab.news, μετά την απόφαση για την Αγιά Σοφιά, ξεσκέπασε αυτή την παραπλανητική προπαγάνδα. Όπως γράφει: «Οι Οθωμανοί Τούρκοι διέπραξαν τα πιο σοβαρά εγκλήματα κατά των Αράβων Μουσουλμάνων και αρέσκονταν να τους καταδυναστεύουν και να τους σκοτώνουν. Οι Τούρκοι, γενικά, υιοθετούν τώρα μια παραπλανητική πολιτική, δηλαδή ότι νοιάζονται πολύ για το Ισλάμ και το Σουλτανάτο, αλλά στην πραγματικότητα νοιάζονται για την περηφάνεια και την εξουσία τους. Όλα αυτά που επικαλούνται στο όνομα και την προστασία του Ισλάμ είναι για λόγους προπαγάνδας... Εδώ έγκειται η διαφορά μεταξύ εκείνων που επιδιώκουν την αναγέννηση για να υπηρετήσουν το Ισλάμ και τους μουσουλμάνους, και εκείνων που προσπαθούν να εξαπατήσουν την ιστορία και τη λογική επιβάλλοντας ό,τι δεν έχει αξία».

Και καταλήγει ο Al-Torifi: «Οι Τούρκοι και οι

Αραβες συμπαθούν τους, που θέλουν να αναβιώσουν το αυτοκρατορικό όνειρο, πάσχουν από μια ψυχοπάθεια, η οποία αποτελείται από δύο σύνδρομα: Το πρώτο είναι το σύνδρομο των αντιθέτων και το δεύτερο είναι το Σύνδρομο της Στοκχόλμης. Οι Αραβες που επηρεάζονται από την τουρκική αυτοκρατορική ιδεολογία πάσχουν από το Σύνδρομο της Στοκχόλμης».

Η απόφαση της τουρκικής κυβέρνησης να μετατρέψει ξανά την ιστορική Αγιά Σοφιά σε τζαμί βασίστηκε στην «εξουσία και την πολιτική», δήλωσε ο επικεφαλής Ιμάμης του Μιλάνου YahyaPallavicini.

Ο Ιταλός Μουσουλμάνος κληρικός είπε ότι το ηλικίας 1.500 ετών μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ θα έπρεπε να είχε μείνει όπως είχε αρχικά κτιστεί, ως εκκλησία: «Δεν θα έπρεπε να είναι ούτε μουσείο ούτε τζαμί. Η Αγιά Σοφιά έπρεπε να παραμείνει απλώς εκκλησία», είπε ο Pallavicini, ο οποίος είναι επίσης πρόεδρος της ισλαμικής κοινότητας της Ιταλίας.

Στην ίδια κατηγορηματική λογική κινήθηκαν και οι δηλώσεις του Ιρανού ιμάμη ΜωχάμεντΤαουχίντ: «Δεν είναι αίθουσα. Δεν είναι τζαμί. Δεν είναι μουσείο. Δεν είναι τουριστικό αξιοθέατο. Δεν είναι κτίριο πολιτιστικής κληρονομιάς... Είναι χριστιανική Εκκλησία. Τελεία και παύλα».

Στην πραγματικότητα, οι Οθωμανοί κατακτητές, το 1453, μετέτρεψαν την Αγιά Σοφιά σε τζαμί του σουλτάνου για να διακηρύξουν ότι στην πόλη υπήρχε νέος άρχοντας αλλά δεν τόλμησαν ούτε να εξισλαμίσουν το διάσημο χριστιανικό όνομά της.

Κατά την Τουρκοκρατία, οι Έλληνες είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν το Ισλάμ εκ του σύνεγγυς και σήμερα ακόμα πολλές ελληνικές κοινότητες – στην Κωνσταντινούπολη, το Κάιρο, την Αλεξάνδρεια και αλλού – ζουν μέσα σε μουσουλμανικό περιβάλλον. Άλλωστε επί αιώνες, εμείς οι Έλληνες έχουμε ζυμωθεί με τους μουσουλμανικούς λαούς της Μέσης Ανατολής, καθώς και της νοτιοανατολικής Μεσογείου.

Το 1821, η Ελληνική Εθνεγερσία στην Βαλκανική έδωσε το έναυσμα για μια σειρά επαναστάσεις που υπονόμευσαν την δύναμη της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και κατ' επέκταση του Χαλιφάτου, το οποίο ονειρεύεται και πάλι να αποκαταστήσει σήμερα ο Ερντογάν.

Οι Τούρκοι πίστευαν ότι μπορούσαν να εργαλειοποιήσουν την ψευδο-ιστορία σαν όπλο, χωρίς να συνειδητοποιούν ότι η ιστορία δεν έχει έλεος για εκείνους που δεν την κατανοούν πλήρως και την κακομεταχειρίζονται. Πάνω απ' όλα, όλοι πρέπει να καταλάβουμε, όπως έχουν αρχίσει να κάνουν οι ίδιοι οι «Τούρκοι» κρυπτοχριστιανοί της Ανατολίας, ότι ο πολιτισμός που αποδίδουν στους εαυτούς τους -εκτός από τους πολέμους και τις αιματηρές λεπτομέρειες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στις φάσεις της ισχύος της- είναι ουσιαστικά το προϊόν ενός κράματος λαών που ήλεγχαν, δηλαδή Ελλήνων, Αρμενίων, Αράβων, Κούρδων και άλλων.

Ο Ερντογάν με τις αλλοπρόσβαλλες κινήσεις του δοκιμάζει πλέον τα όρια όχι μόνο των Ελλήνων και των άλλων Χριστιανών, αλλά και του ίδιου του μουσουλμανικού, και ιδιαίτερα του Αραβικού, κόσμου. Εύκολα κατανοούν οι Μουσουλμάνοι ότι, παρά τις νεοθωμανικές κορόνες του, αποσκοπεί κυρίως σε ένα βραχυπρόθεσμο πολιτικό όφελος και δεν διαθέτει καμμία αξιοπιστία για έναν ευρύτερο ηγετικό ρόλο στην Ανατολική Μεσόγειο.

*Από το HellenicNexus τ. 158, Σεπτέμβριος 2020

Γιατί πρέπει να υπάρχει σχέδιο και για ελληνικό προληπτικό πλήγμα

Του κ.Κωνσταντίνου Γρίβα

Προκάλεσε έντονες αντιδράσεις προηγούμενο άρθρο που εξέταζε τα περιθώρια να ασκήσει η Ελλάδα προληπτικό πλήγμα στην τουρκική πολεμική μηχανή, σε περίπτωση που κριθεί ότι η πολεμική αναμέτρηση είναι αναπότρεπτα επερχόμενη. Πολλές από τις αντιδράσεις προέρχονταν από ανθρώπους που δεν ανήκουν στους γνωστούς "ειρηνοκάπηλους"-εθνομηδενιστικούς σεμους, αλλά θεωρούνται ένθερμοι πατριώτες.

Αφήνοντας κατά μέρος οριακές περιπτώσεις, σαν κάποιον που κατηγόρησε το άρθρο ότι προωθεί την ηττοπάθεια(!), οι περισσότεροι που αντέδρασαν αρνητικά –με τεκμηρίωση και όχι ύβρεις και χλευασμούς– ουσιαστικά υποστήριζαν ότι «αυτά τα πράγματα δεν γίνονται» και αν γίνονται «δεν μπορούν να γίνουν από την Ελλάδα». Με άλλα λόγια, φαίνεται να θεωρούν ότι η Ελλάδα δεν έχει και δεν πρέπει να έχει δικαίωμα στην αυτοάμυνα ή, αν έχει, αυτό πρέπει να ασκείται με τους όρους που επιβάλλει ο επιτιθέμενος. Ο αντίπαλος είναι αυτός που πρέπει να έχει την πρωτοβουλία των κινήσεων και αν πάρουμε εμείς την πρωτοβουλία, τότε αυτό θα είναι κακό για εμάς.

Δηλαδή, ακόμη και αν ο αντίπαλος συνεχίσει να κατεδαφίζει την ελληνική εθνική κυριαρχία, εμείς δεν νομιμοποιούμαστε να αντιδράσουμε με μαζικό πλήγμα στην πολεμική του μηχανή, αλλά οι κινήσεις μας πρέπει να είναι μόνον απαντήσεις στις δικές του ενέργειες. Δηλαδή, να του προσφέρουμε στο πιάτο τον έλεγχο της κλιμάκωσης και την πρωτοβουλία των κινήσεων για "να μην εμφανιστούμε ως επιτιθέμενοι". Ακόμη δε και αν θεωρήσουμε πως η πολεμική αναμέτρηση είναι επικείμενη εμείς οφείλουμε να περιμένουμε παθητικά να εκδηλωθεί και μόνον μετά να αντιδράσουμε, αφού θα έχουμε υποστεί το πρώτο πλήγμα με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Σύμφωνα, λοιπόν, με αυτές τις απόψεις, αν εμφανιστούμε ως επιτιθέμενοι θα «χάσουμε την διεθνή υποστήριξη» και θα υποστούμε οδυνηρές συνέπειες. Αναφέρθηκε μάλιστα ότι θα μας επιτεθεί το ΝΑΤΟ(!) ή ότι, πιο μετριοπαθώς, θα χάσουμε τη δυνατότητα να μας στηρίξει ενόπλως η ΕΕ. Αυτές οι απόψεις είναι, για να το πούμε ευγενικά, εκτός πραγματικότητας. Υπό μία έννοια είναι η αντεστραμμένη εικόνα των ουτοπικών αντιλήψεων, σύμφωνα με τις οποίες θα λάβουμε ουσιαστική βοήθεια εναντίον της Τουρκίας από τις ΗΠΑ, την ΕΕ ή από οπουδήποτε αλλού γιατί είμαστε "παράγοντας σταθερότητας".

Στην πραγματικότητα, όσο εξωπραγματικό είναι να περιμένουμε άλλους να έλθουν να πολεμήσουν για λογαριασμό μας, άλλο τόσο εξωπραγματικό είναι να φοβόμαστε πως θα υποστούμε συντριπτικές κυρώσεις από το εξωτερικό μόνο και μόνο γιατί θα υπερασπίσουμε τον εαυτό μας με τον τρόπο που εμείς κρίνουμε πιο πρόσφορο και όχι αντιδρώντας αντανάκλαστικά στις πρωτοβουλίες του αντιπάλου.

Παρεμπιπτόντως, η στρατηγική μιας χώρας δεν μπορεί να στοχεύει στο να κερδίσει τη διεθνή συμπάθεια. Αν θέλουμε κάτι τέτοιο, τότε όντως ο καλύτερος τρόπος για να το επιτύχουμε είναι να περιμένουμε παθητικά την επίθεση του αντιπάλου. Η Κύπρος το 1974, πράγματι, κέρδισε πάρα πολύ συμπάθεια διεθνώς και συνέλεξε πολλά ψηφίσματα συμπαράστασης και καταδίκης της Τουρκίας, ενώ η Αγκυρα απομονώθηκε...

Ευτυχώς, η Ελλάδα δεν είναι Ισραήλ

Επίσης, υποστηρίχθηκε από πολλούς ότι «εμείς δεν είμαστε Ισραήλ», προβάλλοντας την άποψη ότι το Ισραήλ είχε τις δυνατότητες και τις "πλάτες" να κάνει κάτι τέτοιο. Δηλαδή, θεωρείται ότι το Ισραήλ προχώρησε σε προληπτικό πλήγμα στον Πόλεμο των Έξι Ημερών το 1967 γιατί είχε μεγάλη ισχύ σε σχέση με τους αντιπάλους του. Η πραγματικότητα, φυσικά, είναι ακριβώς η αντίθετη.

Το Ισραήλ προχώρησε στο αιφνιδιαστικό πλήγμα, γιατί το ισοζύγιο ισχύος ήταν δραματικά εις βάρος του και δεν αναφέρομαι στον αριθμό των στρατιωτών και μόνο, αλλά στον αριθμό κρίσιμων οπλικών συστημάτων, όπως μαχητικών αεροσκαφών. Επίσης, σε αντίθεση με ό,τι γενικά πιστεύεται, το Ισραήλ δεν είχε εξασφαλίσει τη συναίνεση των ΗΠΑ, πολλώ δε μάλλον τη στήριξή τους για να προχωρήσει σε αυτήν την ενέργεια.

Δεν δίστασε μάλιστα να προχωρήσει και σε προβολή αμερικανικών δυνάμεων. Συγκεκριμένα, στις 8 Ιουνίου 1967, κατά τη διάρκεια του Πολέμου των Έξι Ημερών, ισραηλινά μαχητικά αεροσκάφη και торπιλάκατοι διεξήγαγαν πολλαπλές επιθέσεις εναντίον του πλοίου του Πολεμικού Ναυτικού των ΗΠΑ USS Liberty, που βρίσκονταν σε διεθνή ύδατα στη Μεσόγειο, σκοτώνοντας 34 μέλη του πληρώματος και πεζοναύτες και τραυματίζοντας άλλους 171.

Εκ των υστέρων το Ισραήλ δικαιολόγησε την ενέργειά του αυτή ως λάθος. Όμως, όλες οι ενδείξεις δείχνουν ότι ήταν μάλλον εσκεμμένη και πιθανολογείται πως ήθελε να δείξει ότι ήταν αποφασισμένο για τα πάντα και δεν επρόκειτο να δεχθεί παρεμβάσεις από κανέναν. Αρα, λοιπόν, ευτυχώς δεν είμαστε στην κατάσταση που ήταν το Ισραήλ τότε. Στην πραγματικότητα, χάρη κυρίως στη συμμετοχή της στην ΕΕ και το ΝΑΤΟ, η Ελλάδα βρίσκεται σε ένα εξαιρετικά προστατευμένο θύλακα όσον αφορά τις διεθνείς αντιδράσεις, σε περίπτωση που προέβαινε σε παρόμοια ενέργεια.

Τι εννοούμε προληπτικό πλήγμα

Ούτε, επίσης, ισχύει το ότι η Ελλάδα "δεν έχει τα μέσα" για να ασκήσει ένα τέτοιο πλήγμα. Φυσικά και τα

έχει. Παρόλο που οπλικά συστήματα που θα μπορούσαν να παίξουν πολύ σημαντικό ρόλο σε μια παρόμοια ενέργεια, όπως τα βομβαρδιστικά A-7 Corsair, δυστυχώς, δεν βρίσκονται πλέον στο ελληνικό οπλοστάσιο, εντούτοις η ελληνική πολεμική μηχανή διαθέτει τεράστια ισχύ πυρός, την οποία μπορεί να εξαπολύσει τόσο από αέρος, όσο και από στεριάς και θάλασσας.

Αλλωστε, όταν μιλάμε για αποφασιστικό προληπτικό πλήγμα δεν αναφερόμαστε στην εξαφάνιση του τουρκικού στρατεύματος, ούτε στην "ολοκληρωτική νίκη", όπως παρανόησαν κάποιοι. Με τον όρο αυτό εννοούμε την προσβολή κομβικών στοιχείων της τουρκικής πολεμικής μηχανής, έτσι ώστε να δυσκολεύεται να λειτουργήσει ως ολότητα σε όλο το εύρος και βάθος του σύνθετου γεωγραφικά και επιχειρησιακά ελληνοτουρκικού συστήματος.

Επίσης, μιλάμε για προσβολή με σκοπό την απομείωση κρίσιμων οπλικών συστημάτων της Τουρκίας, έτσι ώστε η Ελλάδα να βρεθεί με εμφανή πλεονεκτήματα στα χέρια της και να αναγκάσει τον αντίπαλο ή να σταματήσει την αντιπαράθεση και να αποφύγουμε έναν μεγάλης κλίμακας πόλεμο, ή, αν επιλέξει τη σύγκρουση, να είναι σε δυσμενή θέση.

Σημασία έχει τι μήνυμα περνάς

Με όλα τα παραπάνω, βέβαια, ο γράφων δεν καλεί για άσκηση προληπτικού πλήγματος στην Τουρκία "εδώ και τώρα". Αυτό ήταν σαφές και στο προηγούμενο άρθρο. Η πρόταση δεν ήταν να προχωρήσουμε σε προληπτικό πλήγμα, αλλά να υπάρχει επιτελικός σχεδιασμός και γι' αυτό, ώστε να το βάλουμε στο τραπέζι. Να το εντάξουμε στην εργαλειοθήκη των εξετάσιμων επιλογών και να το θέσουμε στην υπηρεσία της αποτροπής και της διπλωματίας. Μην έχετε καμία αμφιβολία ότι η Τουρκία διαθέτει ήδη επιτελικό σχέδιο για πρώτο πλήγμα κατά της Ελλάδας.

Αξίζει να σημειωθεί πως το Ισραήλ έχει ενσωματώσει στο αποτρεπτικό του δόγμα το προληπτικό πλήγμα, λόγω των μικροσκοπικών του γεωγραφικών διαστάσεων που το καθιστούν εξαιρετικά ευάλωτο σε επιθέσεις μεγάλης κλίμακας. Προβάλλει δηλαδή αυτήν την επιλογή έτσι ώστε να αποτρέψει τους αντιπάλους και να μην αναγκαστεί να την χρησιμοποιήσει. Δηλαδή, το προληπτικό πλήγμα δεν είναι ένα ύπουλο όπλο που το κρατάς κρυμμένο και περιμένεις την κατάλληλη στιγμή για να το χρησιμοποιήσεις, αλλά ένα κομμάτι της αποτρεπτικής σου στρατηγικής που το διαφημίζεις στον αντίπαλο.

Παρεμπιπτόντως, η στρατιωτική αποτροπή δεν συνίσταται στο πόση στρατιωτική ισχύ έχεις στα χέρια σου, αλλά κυρίως με πόσους και τι τρόπους είσαι διατεθειμένος να την αξιοποιήσεις και πως αυτό το επικοινωνείς στον αντίπαλο. Όσα όπλα και αν έχεις στα χέρια σου, αν έχεις περάσει το μήνυμα ότι δεν πρόκειται να τα χρησιμοποιήσεις παρά μόνο στο είδος της αντιπαράθεσης που επιλέγει και καθορίζει ο αντίπαλος, τότε η αποτροπή σου πάσχει.

Αντιθέτως, ακόμη και αν υστερείς σαφώς έναντι του αντιπάλου όσον αφορά την στρατιωτική ισχύ, αλλά είσαι απρόβλεπτος στο πως θα την χρησιμοποιήσεις, τότε η αποτρεπτική σου ικανότητα βελτιώνεται σημαντικά. Και η Ελλάδα πρέπει να πράξει ακριβώς αυτό. Να καταστεί απρόβλεπτη έναντι των αντιδράσεων της προς την τουρκική επιθετικότητα.

Και βέβαια αυτήν της την ιδιότητα του απρόβλεπτου να την αξιοποιήσει τόσο έναντι της Τουρκίας όσο και των δυτικών "συμμάχων" της. Κάποια στιγμή θα πρέπει να κατανοήσουμε ότι μόνο μια απρόβλεπτη στις αντιδράσεις της Ελλάδα μπορεί να αναγκάσει τους δυτικούς "συμμάχους" της να παρέμβουν αποφασιστικά για να φρενάρουν την τουρκική επιθετικότητα.

Το προληπτικό πλήγμα στην υπηρεσία της διπλωματίας

Τέλος, το να εμπλουτίσεις με το προληπτικό πλήγμα την εργαλειοθήκη των εξετάσιμων και δυνητικών επιλογών σου δεν αντιβαίνει τη διπλωματία. Αντιθέτως, τη συμπληρώνει και την υπηρετεί. Για παράδειγμα, θα μπορούσαμε να προτάξουμε προς την Τουρκία, αλλά και τον διεθνή παράγοντα, ότι η διευρυνόμενη, χρονικά και ποιοτικά, αποδόμηση της ελληνικής κυριαρχίας στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο θα μπορούσε να απαντηθεί με μια αναπάντεχα οξεία αντίδραση. Αυτή δεν θα ήταν μια "αναγκαία" επιλογή για την Ελλάδα, αλλά θα μπορούσε να την αξιοποιήσει όταν και εάν έκρινε σκόπιμο.

Ή, σε μια πιο συγκροτημένη στρατηγική, θα μπορούσες πιθανώς να διαπραγματευτείς την απόσυρση της επιλογής του προληπτικού πλήγματος από το αποτρεπτικό σου δόγμα (εάν βέβαια το είχε εντάξει) ως αντάλλαγμα για την απόσυρση του casusbelli από την Τουρκία όσον αφορά την επέκταση των ελληνικών χωρικών υδάτων στο Αιγαίο.

Παρεμπιπτόντως και επανερχόμενοι στο αρχικό ζήτημα της "νομιμοποίησης" παρόμοιων επιλογών, το γεγονός ότι η Τουρκία έχει θέσει επισήμως ως άμεση αντίδραση την πολεμική επίθεση σε περίπτωση που η Ελλάδα προχωρήσει στο θεμελιώδες δικαίωμά της να προεκτείνει τα χωρικά της ύδατα στα 12 ναυτικά μίλια, αυτομάτως καθιστά το προληπτικό πλήγμα ξεκάθαρη ενέργεια αυτοάμυνας. Άρα, νόμιμη ενέργεια.

Σε κάθε περίπτωση, το προληπτικό πλήγμα, ακόμη και υπό τις βέλτιστες συνθήκες, πρόκειται για μια εξαιρετικά παρακινδυνευμένη ενέργεια και θα πρέπει να υπάρχει αποκλειστικώς και μόνον ως "τελευταία επιλογή" (choice of last resort). Αλλά σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να υπάρχει. Είναι άλλο να έχεις μια επιλογή και να μην την εξασκείς, θεωρώντας την άκρως επικίνδυνη και, εν πάση περιπτώσει, μη παραγωγική. Και βέβαια άλλο να θεωρείς πως δεν έχεις το δικαίωμα να έχεις αυτήν την επιλογή γιατί "είσαι η Ελλάδα και όχι το Ισραήλ"!

Τεχνολογία – Οικονομία – Πόλεμος: Η ιστορία εξηγεί τη συμπεριφορά της Τουρκίας και αποκαλύπτει τη συνέχεια

Του Μηχανολόγου Μηχανικού Βασίλη Κουμπάκη
Από MilitaireNews

Ο Καρλ φον Κλαούζεβιτς στο βιβλίο του «Περί Πολέμου» αναφέρει ότι “ο πόλεμος είναι η συνέχιση της πολιτικής με άλλα μέσα”. Επειδή όμως η πολιτική είναι οικονομία, σήμερα ο φον Κλαούζεβιτς πιθανών να το διατύπωνε ότι “ο πόλεμος είναι η συνέχιση της οικονομίας με άλλα μέσα”. Η οικονομία καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από τη στάθμη της εφαρμοζόμενης τεχνολογίας. Άρα αυτές οι έννοιες τεχνολογία, οικονομία, πολιτική και πόλεμος είναι διασυνδεδεμένες έννοιες.

Για να κατανοηθούν οι πολεμικές ιαχές στη γειτονιά μας θα στραφούμε προς την ιστορία μας, ειδικά στον τελευταίο πόλεμο από τον οποίο μπορούμε να διδαχθούμε πολλά.

Το 1920 η εταιρία Osram καθώς εργαζόταν με το βολφράμιο (η αντίσταση στις λυχνίες πυρακτώσεως) παρασκεύασε καρβίδια του βολφραμίου, ένα πολύ σκληρό υλικό. Αυτή πουλά την άδεια παρασκευής του υλικού στην Kurrp το 1925 η οποία δημιούργησε ένα εργαλείο με το όνομα Widia, που είναι συντομογραφία στις ιδιότητες του “σαν διαμάντι”. Το εργαλείο αυτό χρησιμοποιείται σε εργαλειομηχανές για κοπή μετάλλων αυξάνοντας πολύ την ταχύτητα κοπής, την αντοχή του εργαλείου και αντίστοιχα την παραγωγικότητα του χρήστη τους. Τα Widia έδωσαν μεγάλη ώθηση στην παραγωγή μεταλλικών εξαρτημάτων στη Γερμανική βιομηχανία και ειδικά στην καταργασία σε χάλυβες αντοχής όπως τους χάλυβες για τα κανόνια (κάνες όπλων κλπ) επιτρέποντας στο χρήστη τους να σκέφτεται ότι είναι υπεράνω, χωρίς όμως να είναι.

Οι Γερμανοί με τη manía που τους διακατέχει για ανωτερότητά (uber alles), ειδικά εάν αυτή έντεχνα υποδαυλίζεται, άρχισαν την προετοιμασία για πόλεμο, θέλοντας να κατακτήσουν νέες αγορές ανακατανέμοντας τις υπάρχουσες. Το κράτος Γερμανία δημιουργήθηκε το 1871 και ήθελε να συναγωνιστεί τις μεγάλες δυνάμεις. Ο πόλεμος είναι επικίνδυνο παιχνίδι που μπορεί να το κερδίσει ο παίχτης όπως και να το χάσει. Γι’ αυτό επιμελώς προετοιμάστηκε, από πού θα έρχονται οι πρώτες ύλες, που θα επεξεργάζονται και που θα καταλήξουν τα αποτελέσματα από τον πόλεμο (τα κέρδη).

Η Γερμανία έχει σίδηρο για την κατασκευή του χάλυβα για τα κανόνια της όμως οι ποσότητές της δεν επαρκούν για τις ανάγκες ενός πολέμου, ενώ το Σουηδικό σίδηρο είναι καλής ποιότητας και οι Σουηδοί έχουν πολύ. Οπότε εξασφαλίζεται η ουδετερότητα της Σουηδίας.

Για την κατασκευή των εργαλείων Widia χρειάζεται βολφράμιο που η Γερμανία δεν έχει, όμως έχει η Πορτογαλία που είναι κοντά στην Αγγλία. Εάν η Πορτογαλία γίνει σύμμαχος και μπει στον πόλεμο θα μπορούν τα αεροσκάφη της Αγγλίας να καταστρέψουν εύκολα τα ορυχεία βολφραμίου. Οπότε εξασφαλίζεται η ουδετερότητα της Πορτογαλίας. Για να μην υπάρξει περίπτωση να διακοπούν οι ροές βολφραμίου από την Πορτογαλία προς τη Γερμανία η διακυβέρνηση της χώρας πέφτει σε σίγουρα

χέρια π.χ. στο δικτάτορα Salazar και οι προμήθειες βολφραμίου εξασφαλίστηκαν.

Εάν η Γερμανία χάσει τον πόλεμο τον οποίο προετοιμάζει, τότε τα κέρδη από τον πόλεμο θα τα πάρουν οι νικητές του πολέμου. Όπως κάθε κλέφτης που κρύβει τα κλοπιμαία έξω από το σπίτι του έτσι και η Γερμανία εξασφαλίζει τα “κλεμμένα” χρήματα, αξίες και τα κέρδη των εταιριών της να είναι εκτός σπιτιού, για παράδειγμα στη γειτονική Ελβετία που έχει βαθιά θησαυροφυλάκια στις τράπεζες της και την απαιτούμενη εχεμύθεια. Οπότε εξασφαλίζεται η ουδετερότητα της Ελβετίας.

Η Σουηδία, η Πορτογαλία και η Ελβετία είναι οι χώρες που δεν πήραν μέρος στον Β’ παγκόσμιος πόλεμος και παρίσταναν τις ανεξάρτητες και ουδέτερες σε μία φλεγόμενη Ευρώπη στην οποία κατά τις 1827 ημέρες του πολέμου σκοτώνονταν από 37860 άνθρωποι κατά μέσο όρο κάθε ημέρα.

Για να κινηθούν τα γερμανικά άρματα μάχης οι στρατηγοί τους έπρεπε να εξασφαλίσουν καύσιμο, βενζίνη, αφού οι κινητήρες των αρμάτων μάχης τους ήταν οι βενζινοκίνητοι κινητήρες της Maybach με κατανάλωση περίπου στα 250 με 350 λίτρα βενζίνης για κάθε 100χλμ διαδρομή, λόγω του χαμηλού βαθμού απόδοσής τους. Τα πετρέλαια της Ρουμανίας, (η μόνη χώρα πετρελαιοπαραγωγός στην Ευρώπη εκείνη την εποχή) δεν επαρκούσαν και έτσι στράφηκε η προσοχή της Γερμανίας προς την Αφρική και συγκεκριμένα στη Λιβύη, στο λιμάνι Tobruk. Ο δρόμος για το Tobruk (το Τομπρούκ είναι 350 χλμ νότια από τα Σφακιά της Κρήτης) περνά από την Ελλάδα και έτσι η πατρίδα μας μπαίνει στο πόλεμο (της Γερμανικής μεγαλομανίας).

Η προετοιμασία ενός πολέμου όμως απαιτεί εργοστάσια που να παράγουν όπλα και η Γερμανία δεν έχει τόσα οπότε γίνεται η ένωση (Anschluss) το 1938 με την Αυστρία (ξεχνώντας τον Αυστρο-Πρωσικό πόλεμο του 1866 ενώθηκαν αγαπημένοι), μετά προσαρτάται και η Τσεχοσλοβακία το 1939. Έτσι τα εργοστάσια της Αυστρίας και της Τσεχοσλοβακίας δουλεύουν για τον πόλεμο.

Η επίθεση στη «Ρώσικη αρκούδα» που είναι ο κύριος στόχος του πολέμου είναι έτοιμη, εάν δεν της βάλουν εμπόδια οι μεγάλες δυνάμεις. Έτσι σχεδιάζεται η επίθεση στη Γαλλία και πραγματοποιείται το Μάιο του 1940 ώστε και τα εργοστάσια της Γαλλίας (π.χ. Renault) να μπουκ στο άρμα της γερμανικής παραγωγής όπλων μετά την κατάρρευση της γαλλικής άμυνας σε ένα μήνα.

Η Σοβιετική Ένωση χαρακτηρίζεται από τους δυτικούς ως «η Ρώσικη αρκούδα» διότι έχει τα χαρακτηριστικά της. Η αρκούδα είναι ήρεμο ζώο, φυτοφάγο, δεν επιτίθεται στα άλλα ζωντανά παρόλο που είναι μεγάλη και πολύ δυνατή. Όμως εάν απειληθεί η αρκούδα, τα αρκουδάκια της, ή η περιοχή της, αλίμονό του σε όποιον το επιχείρησε, μπορεί να γίνει και σαρκοφάγο. Γνωρίζοντας

αυτά τα χαρακτηριστικά για το κράτος των σοβιέτ, η Γερμανία σχεδιάζει τον πόλεμο αστραπή “Blitzkrieg”, μήπως τα καταφέρει να την κατακτήσει πριν αυτή σηκωθεί στα πόδια της. Ελπίζοντας να τα καταφέρει, γνωρίζοντας ότι είναι δύσκολο αυτό το παιχνίδι με την «ρώσικη αρκούδα» βάζει μπροστά. Βλέπεις η μυρουδιά από τα πιθανά κέρδη που θα έχουν οι γερμανικές εταιρίες είναι τόσο ελκυστική που δεν αφήνει τη λογική να επικρατήσει και επιχειρεί τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο με τα γνωστά αποτελέσματα, αφού σηκώθηκε η αρκούδα στα πόδια της. Η «ρώσικη αρκούδα» για τους δυτικούς ή το κράτος των σοβιέτ για τους φίλους της, δημιούργησε εν καιρώ πολέμου, σε σύντομο χρονικό διάστημα, σύγχρονα οπικά συστήματα ανώτερης τεχνολογίας από αυτά του αντιπάλου της, τα εφάρμοσε με επιτυχία ο μαχόμενος για την πατρίδα του λαός της και έκλεισε αυτή η σελίδα του πιο αιματηρού πολέμου στην ιστορία.

Ο πόλεμος είναι ένα επικίνδυνο παιχνίδι που ο παίχτης το κάνει για να βγάλει χρήματα ή να βγάλει πολλά χρήματα ή να βγάλει πάρα πολλά χρήματα.

Περνάμε τώρα στη σημερινή εποχή όπου η γειτονική μας χώρα, εξ ανατολών, έχει αποφασίσει να γίνει βιομηχανική χώρα, παρόλο που ο George Horton (ο αμερικανός πρόξενος στην Σμύρνη το 1922) στο βιβλίο του «Η Μάστιγα της Ασίας» λέει για τους Οθωμανούς-τούρκους ότι «πάνω από 500 χρόνια οι Οθωμανοί-τούρκοι κατείχαν τα καλύτερα εδάφη της Μικράς Ασίας και δεν έμαθαν να τα καλλιεργούν». Η βιομηχανική Τουρκία σήμερα θέλει ενέργεια και εφαρμόζοντας παλαιές τεχνικές ενεργειακά σπάταλες απαιτεί πολύ ενέργεια. Ο ειδικός περί της ενέργειας Νεσντέντ Παμίρ δηλώνει ότι η Τουρκία εισάγει το 99% του φυσικού αερίου και το 94% του πετρελαίου που καταναλώνει άρα εξαρτάται πλήρως από τις εισαγωγές ενέργειας. Η περαιτέρω ανάπτυξη στην οποία δεν μπορεί να μην προχωρήσει, σημαίνει και μεγαλύτερη εξάρτησή της από τις εισαγωγές ενέργειας, άρα θέλει δική της ενέργεια. Το 2014 εμφανίζεται ένα κράτος ισλαμικό το ISIS στην περιοχή μεταξύ Συρίας και Ιράκ του οποίου τα κύρια έσοδα είναι από την παράνομη πώληση πετρελαίου από τις πετρελαιοπηγές που έχει καταλάβει στη διάρκεια της πολεμικής αναστάτωσης της περιοχής. Η μόνη σίγουρη διαδρομή για την πώληση αυτού του παράνομου πετρελαίου είναι η Τουρκία που τροφοδοτεί με φθηνό πετρέλαιο την εγχώρια βιομηχανία της, κάνει και εξαγωγές. Έτσι προσπαθεί να διατηρηθεί η ταραχώδης κατάσταση στην Συρία και το Ιράκ απολαμβάνοντας και κέρδη από τη διακίνηση του πετρελαίου.

Το κράτος ISIS όμως δεν είναι μία πραγματική κρατική οντότητα αλλά μία πειρατική αξιοποίηση των ανώμαλων καταστάσεων μιας περιοχής. Το τέλος του ISIS σημαίνει τέλος του φθηνού πετρελαίου στην Τουρκία και πρόβλημα στην ενεργειακά σπάταλη οικονομία της. Το ενεργειακό της πρόβλημα διογκώνεται ακόμα περισσότερο και από την επιλογή της να αυξήσει τις πολεμικές επιχειρήσεις εκτός των συνόρων της.

Η ανάπτυξη των μεθόδων έρευνας υδρογονανθράκων όπως και οι μέθοδοι εξόρυξης τους τα τελευταία χρόνια παγκοσμίως προχώρησαν πολύ, εξάγοντας σημαντικά αποτελέσματα. Το Ισραήλ και η Αίγυπτος ήδη αντλούν φυσικό αέριο από δικές τους πηγές. Η Κυπριακή Δημοκρατία (το νόμιμο κράτος των ελληνοκυπρίων) επίσης έχει εντοπίσει τα κοιτάσματα φυσικού αερίου στη δική της ΑΟΖ και έχει δρομολογήσει τις διαδικασίες για

τη διάτρησή και την εξόρυξή του.

Μεγάλα αποθέματα φυσικού αερίου αλλά και υδρίτες (τα ένυδρα άλατα μεθανίου) ή methane hydrates φαίνεται να υπάρχουν σ' αυτή την περιοχή της Ανατολικής και Νότιας Μεσογείου. Οι υδρίτες είναι ένα στερεό υλικό που περιέχει μεθάνιο δηλαδή φυσικό αέριο και θεωρείται το καύσιμο του μέλλοντος. Υπάρχουν μεγάλα κοιτάσματα νότια του Καστελόριζου και της Κρήτης και η Τουρκία θέλει “να τους βάλει χέρι”. Οι Τούρκοι επενδύουν μόνο στα σίγουρα, κατακτούν εδάφη που έχουν πλούτο διότι αυτοί ουδέποτε ανέπτυξαν πλούτο με την εργασία τους σε αντιδιαστολή με τους Ευρωπαίους αποικιοκράτες που κατακτούσαν υποανάπτυκτες περιοχές και τις ανέπτυξαν με τα δικά τους πρότυπα που γνώριζαν. Αφού ενημερώθηκε η Τουρκία ότι η Ανατολική Μεσόγειος έχει φυσικό αέριο, επιχειρεί να το κατακτήσει. Εάν η κατάκτηση απαιτεί τη σφαγή μερικών χιλιάδων άοπλων πολιτών κάποιου νησιού, αυτό δεν είναι πρόβλημα, ούτε αντίθετο με τη παράδοσή της. Η δική μας ιστορία αλλά και των άλλων λαών της περιοχής έχουν να περιγράψουν πολλές τέτοιες κατακτήσεις τους που πλέουν σε αθώο αίμα.

Η Τουρκία με τον τωρινό πρόεδρό της κατανοεί ότι το να παριστάνει σήμερα την πολιτισμένη Ευρωπαϊκή χώρα σύμφωνα με την πολιτική του Κεμάλ δεν την συμφέρει. Προτιμά να θυμηθεί τις παλαιές μεθόδους του διαλόγου με το γιαταγάνι που ήταν αποτελεσματικότεροι. Ούτως ή άλλως άλλη μέθοδο διαλόγου δεν έχει χρησιμοποιήσει ποτέ της. Σ' αυτό το διάλογο (διάλογος των σπαθιών) ο πιο πειστικός συνομιλητής είναι ο δυνατότερος πολεμικά.

Οι σύμμαχοι μας από το NATO και οι εταίροι μας στην ΕΕ δεν πέφτουν παρακάτω. Μπορεί να στρώσουν και κόκκινο χαλί για να περάσει η Τουρκία, όπως έκαναν στην Κύπρο. Όμως τα κοιτάσματα φυσικού αερίου είναι μεγάλα και προφανώς δεν θέλουν να τα μοιραστούν με κάποιον και γι' αυτό τρέχουν για να μας βοηθήσουν, για να τα αποκτήσουν. Βέβαια θα μας δώσουν και εμάς κάτι από τα ενεργειακά αποθέματα μας π.χ. να φυλάμε τις εξορύξεις τους που είναι στη δική μας αυλή από κακόβουλους γείτονες.

Εάν κάποιος φαντάζεται διαφορετικά την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη προφανώς δεν την έχει καταλάβει καλά. Η ευρωπαϊκή αλληλεγγύη είναι όταν είμαστε αλληλέγγυοι με τις μεγάλες ευρωπαϊκές δυνάμεις και όχι το αντίθετο. Αλλιώς τα κατεχόμενα εδάφη της Κυπριακής Δημοκρατίας ακόμα και η άδεια Αμμόχωστος θα ήταν από καιρό Ευρωπαϊκό έδαφος και οι τουρκοκύπριοι πολίτες των κατεχόμενων εδαφών της Κυπριακής Δημοκρατίας με ευρωπαϊκά διαβατήρια.

Τα κοιτάσματα φυσικού αερίου μας στην Μεσόγειο και οι υδρίτες (methanehydrates) είναι γνωστά από το 2010 και εύλογα μπορεί να αναρωτιέται κανείς, «γιατί ενώ τα γνωρίζαμε, καμία κυβέρνηση μας δεν έκανε ενέργειες για να τα εξασφαλίσει για την Ελλάδα και τον ελληνικό λαό;». Μπορεί κανείς ακόμα να αναρωτιέται «γιατί ο τότε πρωθυπουργός της χώρας Γ. Παπανδρέου ανακοίνωνε στο Καστελόριζο την ένταξή μας στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο το 2010 γνωρίζοντας ότι στο βυθό της θάλασσας του νησιού από το οποίο μας ανακοίνωνε την ένταξη στο ΔΝΤ έχουμε τεράστια ενεργειακά αποθέματα, σημαντικότητας αξίας για να αποπληρωθούν όποια δάνεια θέλουσαμε;».

Αλλά αυτές οι ερωτήσεις είναι για να μην απαν-

τιούνται ποτέ από τα επίσημα χείλη.

Σήμερα τίθεται το ερώτημα εάν θα γίνει πόλεμος στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου μεταξύ της Ελλάδας και του γείτονα εξ ανατολών. Αυτό το ερώτημα έχει σχετικά εύκολη απάντηση. Φανταστείτε ένα σκυλί ροτβάϊλερ που βλέπει μία μπριζόλα ενώ είναι και νηστικό. Υπάρχει περίπτωση το σκυλί να έχει ηθικές αναστολές όπως “δεν είναι δική μου η μπριζόλα” ή κάτι σαν το “δεν είναι σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο” ;

Εάν δεν γίνει πόλεμος Τουρκίας – Ελλάδας μπορεί να σημαίνει ότι θα δώσουμε τα ενεργειακά μας αποθέματα που επιμελώς δεν εξορύξαμε τόσο καιρό «για να εξασφαλιστεί η ειρήνη στην περιοχή».

Υπάρχει βέβαια και το ενδεχόμενο να γίνει πόλεμος.

Για να δούμε τι θα γίνει σε περίπτωση πολέμου ας ανατρέξουμε στο πολεμικό μας παρελθόν, απ’ όπου βγαίνουν σημαντικά συμπεράσματα.

Στις 28-10-1940 η 44,5 εκατομμυρίων Ιταλία επιτίθεται στην Ελλάδα των 7,3 εκατομμυρίων κατοίκων. Επειδή φοβόταν το Ελληνικό Ναυτικό που ήταν ανώτερο, η Ιταλία επιτέθηκε μέσω Αλβανίας που κατέκτησε για το σκοπό αυτό και έγινε ρεζίλι “το κορόιδο Μουσολίνι” όπως τραγουδά η Βέμπο. Ρεζίλευτηκε ο στρατός του Μουσολίνι από τους έλληνες στρατιώτες που χρησιμοποίησαν βέλτιστα τα παλαιάς τεχνολογίας (από τον Α’ παγκόσμιο πόλεμο) οπτικά συστήματά τους. Το ορεινό πυροβόλο 3” σχεδίασης του στρατηγού Π. Δαγκλή από τον Α’ Παγκόσμιο Πόλεμο, με τα πλεονεκτήματά του, περίμενε τους ιταλούς εισβολείς βάλλοντας εναντίά τους από τις βουνοκορφές ξαφνιάζοντάς τους και έδωσε τη δυνατότητα στους φαντάρους μας να φωνάζουν « Αέρααααα ». Τα υπόλοιπα είναι γνωστά. Έρχεται να βοηθήσει τον Μουσολίνι ο φίλος του ο Χίτλερ και η 69,8 εκατομμυρίων Γερμανία με την προσαρτημένη 6 εκατομμυρίων Αυστρία να επιτεθούν στην ήδη εμπόλεμη Ελλάδα (μεγάλη παλικαριά του Γερμανικού στρατού). Οι πολεμικές επιχειρήσεις των καλύτερα εξοπλισμένων στρατών εκείνης της εποχής ενάντια στην Ελλάδα διήρκησαν 216 ημέρες από την Ιταλική επίθεση μέχρι την κατάκτηση της Κρήτης και άφησαν το μεγαλύτερο νεκροταφείο γερμανών στρατιωτών εκτός Γερμανίας. Συγκριτικά η Γαλλία όπως και η Πολωνία κατακτήθηκαν σ’ ένα μήνα ενώ για να κατακτήσει η Γερμανία όλη την Ευρώπη οι πολεμικές της επιχειρήσεις διήρκησαν 172 ημέρες.

Η Ελλάδα στην ουσία όμως δεν κατακτήθηκε νομικά ποτέ, διότι, δεν συνθηκολόγησε η κυβέρνηση, αλλά στρατηγός της, στον οποίο είχαν αναθέσει την υπεράσπιση της πατρίδας.

Ο ρίναςπισ στρατηγός δεν ακολούθησε το σχέδιο του Γενικού Επιτελείου Στρατού που προέβλεπε δεύτερη γραμμή άμυνας στα Τέμπη που δεν τα διαβαίνει κανείς με πολεμικά μέσα. Αυτό το ήξεραν οι επιτιθέμενοι και για αυτό το αρχικό σχέδιο της επίθεσης τους δεν προέβλεπε την κατάκτηση της Αθήνας, αλλά μόνο της Θεσσαλονίκης.

Τέτοιους στρατηγούς ριψάσπιδες η Ελλάδα είχε αρκετούς, όπως διαπιστώθηκε αργότερα, οι οποίοι μετά την κατάρρευση του μετώπου ανέλαβαν υπουργικά χαρτοφυλάκια στις κατοχικές κυβερνήσεις της γερμανο-

ιταλο-βουλγαρο-κρατούμενης Ελλάδας. Από τους 62 υπουργούς των τριών κατοχικών κυβερνήσεων οι δεκαπέντε (15) υπουργοί ήταν στρατηγοί του Ελληνικού Στρατού (δηλαδή το 25% των υπουργών), στους οποίους η Ελλάδα είχε αναθέσει την υπεράσπιση της χώρας.

Η Ιταλία και η Γερμανία γνώριζαν ότι με τους Έλληνες δεν τα βγάζουν εύκολα πέρα και γι’ αυτό φώναξαν τους φίλους τους Αλβανία και Βουλγαρία να κρατήσουν τον ελληνικό λαό στα δεσμά. Εν κατακλείδι ο στρατός των 7,3 εκατομμυρίων Ελλήνων, σταμάτησαν τους καλύτερα εξοπλισμένους ευρωπαϊκούς στρατούς εκείνης της εποχής που αντιπροσώπευαν την Ιταλία, Αλβανία, Γερμανία-Αυστρία και Βουλγαρία με τότε πληθυσμούς 44,5+1,1+69, 8+6,7+7,0=129,1 εκατομμύρια κατοίκων.

Οι στρατιώτες του Ελληνικού Στρατού, αξιοποιώντας πολύ καλά τα χαρακτηριστικά των οπλικών συστημάτων που κατείχαν όπως και οι αντάρτες της Εθνικής Αντίστασης εν συνεχεία, άλλαξαν την πορεία της ιστορίας. Το έπος του 40 και η συνέχειά του με την Εθνική Αντίσταση, γραμμένο στα βουνά της Ελλάδας, της Αλβανίας, στα οχυρά της γραμμής Μεταξά, στην Κρήτη, στη γέφυρα του Γοργοποτάμου, στη σήραγγα του Κούρνοβου, στη γέφυρα του Ασωπού, από τους απλούς στρατιώτες με τους αξιωματικούς τους, τους απλούς πολίτες πατριώτες μαχητές της Εθνικής Αντίστασης, όλοι τους αντάξιοι απόγονοι των αρχαίων Ελλήνων πολεμιστών γράψανε ιστορία για να διδάσκονται οι επόμενες γενιές.

Αυτά διδάσκονται στις στρατιωτικές σχολές και οι ξένοι στρατιωτικοί. Διδάσκονται επίσης πως ένα τορπιλοβόλο 85ton με τον υποπλοίαρχο Βότση το 1912 βύθισε το 3.000ton καμάρι του τουρκικού στόλου, το θωρηκτό “Φετίχ Μπουλέντ” μέσα στο Θερμαϊκό κόλπο και διέφυγε χωρίς να το αντιληφθεί κανείς. Διδάσκονται τη μάχη στα Δερβενάκια όπου οι 2.500 ένοπλοι του Κολοκοτρώνη σε μάχη με το 30.000 επαγγελματικό ασκέρι του Δράμαλη άφησαν στο πεδίο των μαχών θύματα 3.000 Οθωμανούς στρατιώτες και κάποιες πηγές αναφέρουν για 4 θύματα από την πλευρά των ελλήνων. Διδάσκονται επίσης σε όλα τα σχολεία του κόσμου τη μάχη στις Θερμοπύλες όπου 300 Σπαρτιάτες και 700 Θεσπιείς κρατούσαν το πέρασμα μαχόμενοι με 5 μυριάδες Πέρσες πολεμιστές (μυριάδες = 10.000) δηλαδή περσικός στρατός 50.000 πολεμιστών χάρη στην υψηλή τεχνολογία των οπλικών τους συστημάτων. Το πέρασμα δεν έπεφτε μέχρι την προδοσία του Εφιάλτη, με αποτέλεσμα να σκοτωθούν οι έλληνες μαχόμενοι, υπερασπίζοντας την πατρίδα τους χωρίς να παραδοθούν. Η Ελληνική Ιστορία είναι γεμάτη από ήρωες που δοξάζουν την Ελλάδα υπερασπίζοντάς την και Εφιάλτες που προδίδουν αυτή τη χώρα.

Συμπέρασμα από την ιστορική αναδρομή είναι ότι τους ξένους εισβολείς εξ ανατολών σε περίπτωση πολέμου δεν τους φοβάται ο Έλληνας. Ο στρατός, το ναυτικό και η αεροπορία τα βγάζει πέρα με αυτούς, οι εσωτερικοί εχθροί είναι οι επικίνδυνοι. Οι Τούρκοι δεν ρισκάρουν, παραδοσιακά δεν ρισκάρουν, είναι παλικάρια μόνο όταν ξέρουν ότι κάποιος θα ανοίξει την κερκόπορτα.

Εάν η Τουρκία επιχειρήσει πολεμική επίθεση στην Ελλάδα μπορεί να σημαίνει ότι η χώρα προδόθηκε εκ των έσω.

Ερωτήσεις και απαντήσεις για τον Ελληνο-τουρκικό ανταγωνισμό

Του Αντιστρατήγου ε.α. Ιπποκράτους Δασκαλάκη
Διευθυντού Μελετών του ΕΛΙΣΜΕ

Χωρίς καμία εισαγωγή θα προσπαθήσω να παρουσιάσω ορισμένες βασικές ερωτήσεις σε καίρια θέματα των ελληνοτουρκικών αντιθέσεων υπό το πρίσμα των πρόσφατων εξελίξεων.

«Είναι αναπόφευκτη μια στρατιωτική σύγκρουση των δύο χωρών;»

Στις διεθνείς σχέσεις τίποτα δεν είναι προδιαγεγραμμένο και οι ανατροπές αποτελούν συχνό φαινόμενο. Το πρόβλημα είναι ότι το κλειδί της κλιμάκωσης ή ακόμη και μιας αναπόφευκτης αναμέτρησης βρίσκεται στα χέρια της Άγκυρας ενώ ακόμη και ο διεθνής παράγοντας έχει μειωμένες -σε σχέση με το παρελθόν- δυνατότητες παρέμβασης για να χαλιναγωγήσει, έστω και μερικώς, την Τουρκία. **«Αιτία της επεκτατικής τουρκικής πολιτικής είναι η αλαζονική συμπεριφορά, μεγαλομανία, εσωτερική ανασφάλεια του Tayyip Erdoğan;»**

Όχι, η τουρκική αναθεωρητική πολιτική απορρέει από την πολυδιάστατη αύξηση της ισχύος αυτής της χώρας και αποτελεί φυσιολογική εκδήλωση αναζήτησης σημαίνοντος περιφερειακού ρόλου την παρούσα χρονική περίοδο που μάλλον θα αναζητούσε οποιοδήποτε έθνος στις συγκεκριμένες συνθήκες.

«Οι ενέργειες, θέσεις και δικαιώματα της Ελλάδος είναι πλήρως συμβατά με το διεθνές δίκαιο;»

Ανεπιφύλακτα, η χώρα μας διαθέτει επαρκή στηρίγματα στο διεθνές δίκαιο και ορθώς κάνει μονίμως επίκληση σε αυτό. Δυστυχώς όμως η επίκληση του διεθνούς δικαίου δεν επαρκεί καθώς οι προβλέψεις του δεν αποδίδουν αυτομάτως και ξεκάθαρα λύσεις στις διεθνείς διαφορές και ενίοτε απαιτείται η προσφυγή σε διεθνή όργανα οι αποφάσεις των οποίων εμπεριέχουν και την πολιτική διάσταση εξεύρεσης συμβιβαστικής λύσης. Επιπλέον όπως έχει αποδειχθεί πολλάκις, η Τουρκία προτιμά την χρήση του πειθαναγκασμού, βασιζόμενη στην ισχύ, ενώ επικαλείται επιλεκτικά σημεία του διεθνούς δικαίου. Η πραγματικότητα αυτή και η τουρκική τακτική δεν πρόκειται να αλλάξουν.

«Μήπως η Ελλάδα έχει πράγματι μαξιμαλιστικές θέσεις;»

Στο πεδίο του κρατικού ανταγωνισμού η κάθε χώρα οφείλει (και έτσι συμβαίνει παγκοσμίως) να προσέρχεται με το μέγιστο των απαιτήσεων της και χωρίς να απεμπολεί οποιοδήποτε δικαίωμα που το διεθνώς δίκαιο της παραχωρεί, έστω και ακροθιγώς. Ειδικά μάλιστα στην περίπτωση που ο αντίπαλος διαχρονικά καταδεικνύει «άπληστη» συμπεριφορά και διεκδικήσεις πέραν κάθε λογικής (Τουρκία). Ως εκ τούτου το ερώτημα αυτό δεν πρέπει να μας βασανίζει καίτοι στο πίσω μέρος του μυαλού μας ενδεχομένως να υφίσταται η δυνατότητα μιας ρεαλιστικής παραχώρησης ως αντάλλαγμα σε μια μόνιμη και αμοιβαία επωφελή λύση.

«Είναι χρήσιμος ο δημόσιος διάλογος -ενίοτε μέχρι ατεκμηρίωτης και ανεύθυνης προβολής θέσεων- για κρίσιμα εθνικά θέματα;»

Πάντα η αντιπαράθεση σκέψεων, επιχειρημάτων και κριτική είναι εποικοδομητική. Εξυπακούεται ότι πρέπει να αποφεύγεται η αποκάλυψη εμπιστευτικών πληροφοριών, η υπονόμηση του εθνικού ηθικού, η άκρατη συνθηματολογία άνευ επιχειρημάτων και ο διχαστικός λόγος με διαχωρισμό σε «ενδοτικούς», «προσκυνημένους», «εθνικιστές», «ιμπεριαλιστές» και άλλες άχρηστες «ταμπέλες».

«Θα προχωρήσει η Τουρκία στην υλοποίηση των σχεδίων της για καταπάτηση των ελληνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων της υφαλοκρηπίδος και της ΑΟΖ;»

Αναλύσεις της συμπεριφοράς της Τουρκίας καταδεικνύουν μια μακροχρόνια αλλά και προσεκτική (με εκμετάλλευση «παραθύρων ευκαιρίας») ταύτιση διακηρύξεων και πράξεων. Προσωπική μου εκτίμηση είναι ότι αρκετά σύντομα, η Τουρκία θα προχωρήσει σε έμπρακτη αμφισβήτηση της ελληνικής υφαλοκρηπίδος.

«Μια ανάλογη κίνηση της Άγκυρας συνεπάγεται την πρόκληση στρατιωτικής σύγκρουσης;»

Το συγκρουσιακό παρελθόν των δύο χωρών έχει αποδείξει ότι συρράξεις αποσοβήθηκαν στο παραπάντε κατόπιν διεθνούς διαμεσολάβησης αλλά και μερικής (ως επί το πλείστον) ελληνικής υποχωρητικότητας ένεκα της καταννητικής επιθυμίας αποφυγής μιας γενικευμένης αναμέτρησης. Η τακτική αυτή έχει δημιουργήσει ανάλογες προσδοκίες στην άλλη πλευρά ενώ παράλληλα έχει δραματικά ελαττώσει τις δυνατότητες περαιτέρω ελληνικής αυτοσυγκράτησης.

«Μια ελληνοτουρκική σύγκρουση θα είναι περιορισμένη σε χρόνο, τόπο, εμπλεκόμενες δυνάμεις και απώλειες;» Αδύνατη η απάντηση αλλά δεδομένης της ύπαρξης της πρωτοβουλίας της πρόκλησης στην αντίπαλη πλευρά, η πειστική προβολή μιας γενικευμένης ελληνικής αντίδρασης (δυνατότητες, αποφασιστικότητα) αποτελεί την πλέον αξιόπιστη αποτρεπτική απειλή (προς κάθε κατεύθυνση).

«Μια στρατιωτική σύγκρουση θα ήταν καταστροφική για την Ελλάδα;»

Κάθε στρατιωτική αναμέτρηση -οποιασδήποτε κλίμακος- εμπεριέχει απώλειες, ζημιές και πολύπλευρους κινδύνους. Διαχρονικά έχει αποδειχθεί ότι η άκρατη προσπάθεια αποφυγής της σύγκρουσης -μέσω του κατευνασμού- δεν είναι πάντοτε αποδοτική και απλά αναβάλλει το μοιραίο γεγονός για το μέλλον και συχνά υπό χειρότερες συνθήκες. Η ιστορία επίσης αποδεικνύει ότι οι πληγές ανάλογων συγκρούσεων θεραπεύονται συντομότερο του αναμενομένου.

«Οποιαδήποτε στρατιωτική αναμέτρηση θα αποτελούσε μόνιμη λύση στα πολλαπλά προβλήματα που τα-

λανίζουν τις σχέσεις των δύο χωρών;»

Κατά πάσα πιθανότητα όχι, οι τριβές θα συνεχίζονται με αυξομειούμενη ένταση. Οριστική λύση, δεν φαίνεται δυνατή, υπό οποιοδήποτε μορφή στο ορατό μέλλον (10 χρόνια) και η επιδίωξη διατήρησης σχετικής ισορροπίας ισχύος φαίνεται ως η πλέον ρεαλιστική λύση αξιοπρεπούς επιβίωσης σε ένα περιβάλλον αυξομειούμενων εντάσεων.

«Η Τουρκία μπορεί να διακινδυνεύσει σήμερα ανοίγοντας ένα ακόμη μέτωπο με την Ελλάδα;».

Γεγονός είναι ότι έχει εμπλακεί σε αρκετές διαμάχες, παρά ταύτα διατηρεί δυνατότητα σύγκρουσης και με την Ελλάδα έχοντας στα χέρια της το πλεονέκτημα της επιλογής του χρόνου και της ευνοϊκής για αυτήν, περιοχής πρόκλησης. Επισημαίνεται ότι τα κράτη, σε περιόδους υπερεπέκτασης, πάντα αντιμετωπίζουν το ρίσκο, μια σχετική αποτυχία να προκαλέσει επιτάχυνση αρνητικών εξελίξεων στο σύνολο των ανοικτών μετώπων.

«Μια στρατιωτική σύγκρουση των δύο χωρών, ανεξαρτήτως έκτασης και αποτελέσματος θα έχει ως συνέπεια να οδηγηθούμε σε επώδυνες διαπραγματεύσεις;»

Ιστορικά αποδεικνύεται ότι μετά την σύγκρουση ακολουθούν διμερείς ή διεθνείς διαπραγματεύσεις (περισσότερο ή λιγότερο επιτυχείς) για αποκατάσταση της ειρήνης-ασφάλειας και επίλυση των διαφορών. Σημασία έχει να οδηγηθούμε σε οποιαδήποτε τράπεζα των διαπραγματεύσεων με πλεονεκτήματα (στρατιωτική νίκη, παρεμπόδιση σχεδίων αντιπάλου, χωρικά ύδατα εύρους 12 ναυτικών μιλίων, διεθνής υποστήριξη κλπ).

«Αν η διεξαγωγή διαπραγματεύσεων φαίνεται αναπόφευκτη γιατί πρέπει να οδηγηθούμε σε αυτήν μετά από μια σύρραξη και να μην προσέλθουμε από τώρα σε μια εφ' όλης της ύλης συνεξέταση των διμερών (κατά την Άγκυρα) προβλημάτων;»

Μια τέτοια εξέλιξη φαίνεται επί του παρόντος αδύνατη καθώς οι τουρκικές αξιώσεις όχι απλά είναι μαζιμαλιστικές αλλά στρέφονται κατά του σκληρού πυρήνα των ελληνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων με απώτερο τελικό στόχο την ελληνική δορυφοροποίηση.

«Σε περίπτωση ελληνοτουρκικής σύγκρουσης πρέπει να

αναμένουμε έμπρακτη διεθνή υποστήριξη;».

Προσωπική μου εκτίμηση, όχι. Παρά ταύτα είναι άκρως απαραίτητη η συνέχιση προσπαθειών διμερών-πολυμερών συνεργασιών με κράτη της περιοχής και διεθνούς καταδίκης των τουρκικών ενεργειών. Ο ελληνοτουρκικός ανταγωνισμός έχει τα χαρακτηριστικά «αγώνα αντοχής» με ξαφνικά «σπινάρίσματα» και απαιτείται η αθροιστική αξιοποίηση όλων ανεξαιρέτως των διαθέσιμων εργαλείων. **«Είναι έτοιμη η ελληνική κοινωνία για μια στρατιωτική αναμέτρηση;»**

Υπάρχει πράγματι διάχυτη ανησυχία αλλά και πολυάριθμες δυνατότητες καλύτερης προετοιμασίας σε ατομικό, οικογενειακό, κοινωνικό, κρατικό και αμυντικό επίπεδο. Χωρίς κινδυνολογία και χωρίς διαταραχή της οικονομικής ζωής, η πιθανότητα της στρατιωτικής αναμέτρησης (ίσως και αιφνιδιαστικής) θα πρέπει να ενταχθεί στην καθημερινότητα όλων μας.

Ολοκληρώνω επιστρέφοντας στο αρχικό ερώτημα (περί αναπόφευκτου της σύγκρουσης). **«Υπό τις παρούσες συνθήκες μιας ενδεχόμενης σύγκρουσης ποια είναι η βέλτιστη ελληνική απάντηση;»**

Πολυεπίπεδη προετοιμασία και για το χειρότερο ενδεχόμενο με αύξηση όλων των συντελεστών ισχύος και ιδιαιτέρως της αμυντικής. Το τελευταίο προϋποθέτει ισχυρή οικονομία, διακομματική συνοχή και κοινωνική αποδοχή. Αναπόφευκτη η ανάληψη συγκεκριμένου ατομικού και συλλογικού κόστους και αναγκαία η ταχύτατη λήψη καίριων αποφάσεων εκ μέρους της ηγεσίας και υλοποίηση τους εκ μέρους όλων των εμπλεκόμενων.

Δεν πρέπει επίσης να ξεχνάμε ότι σε όλους τους τομείς και επίπεδα του ελληνικού κράτους υπάρχουν εκατοντάδες «Τσιόδρες» και καθήκον της ηγεσίας είναι να τους ανακαλύψει και να τους αξιοποιήσει κατάλληλα και άμεσα.

Όταν αυτοί οι άνθρωποι αναδειχθούν όλοι οι υπόλοιποι αγόγγυστα θα ακολουθήσουμε το δρόμο του καθήκοντος όπως με ενθουσιασμό έπραξαν τα μέλη της επιχείρησης «Νίκη» πριν 46 χρόνια (και πολλοί-πολλοί άλλοι).

23 Ιουλίου 2020

Μάθημα πατριωτισμού 15χρονης Κύπριας μαθήτριας μέσα στην Μητρόπολη Αθηνών

Ήταν μια ημέρα μνήμης. Ήταν η ημέρα που έπρεπε να θυμηθούμε πώς ο διχασμός οδηγεί σε καταστροφές. Σαν την εισβολή των Τούρκων στην Κύπρο. Ήταν όμως και μια ημέρα ελπίδας. Μια ημέρα κατά την οποία οι γενιές των Ελλήνων αγκαλιάστηκαν γύρω από την σημαία. Στην Μητρόπολη των Αθηνών. Την Κυβέρνηση εκπροσώπησε ο αντιπρόεδρος Παναγιώτης Πικραμμένος στην επιμνημόσυνη εκδήλωση τιμής για τους πεσόντες του πραξικοπήματος του 1974 και της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο. Δίπλα του, σημαιοφόρος μια 15χρονη μαθήτρια από την Μεγαλόνησο. Κοντά τους ο βουλευτής Θεόδωρος Ρουσσόπουλος, ο δήμαρχος Αθηναίων Κώστας Μπακογιάννης και άλλοι επίσημοι κρατώντας όλοι τις προβλεπόμενες αποστάσεις.

Μπορεί να ήταν η συγκίνηση της στιγμής, μπορεί η ζέστη, μπορεί όλα μαζί, αλλά η νεαρή σημαιοφόρος αισθάνθηκε τις δυνάμεις της να την εγκαταλείπουν. Έτοιμη να λιποθυμήσει εστράφη στον αντιπρόεδρο της Κυβερνήσεως με μια αγωνία. Να μην πέσει κάτω η σημαία. Δεν ζήτησε βοήθεια για την ίδια. «Να σας δώσω τη σημαία να την κρατήσετε να μην πέσει» είπε στραμμένη προς τον κ. Πικραμμένο. Και αυτός κράτησε την σημαία λέγοντας τις δύο λέξεις που μπορεί ένας γνήσιος Έλληνας να πει σε μια τέτοια στιγμή: «Τιμή μου». Γιατί είναι τιμή να κρατά κανείς την σημαία.

Κίνηση του τουρκικού ερευνητικού σκάφους Oruc Reis

από 9-8 έως 13-8-2020

Του κ. Λεοντίου Πορτοκαλάκη
Τοπογράφου Μηχ.- M.Sc- Μέλους ΕΛΙΣΜΕ

Μετά την υπογραφή της οριοθέτησης της ΑΟΖ μεταξύ της Ελλάδας και της Αιγύπτου, η Τουρκία έδωσε εντολή για την κίνηση του ερευνητικού σκάφους “ORUCREIS”.

Τα σχετικά δημοσιεύματα άρχισαν να κυκλοφορούν και να δίνουν τις πρώτες πληροφορίες, χωρίς να εξηγούν με λεπτομέρεια που και πως το σκάφος αυτό εκτελεί την έρευνα, πως και αν αυτή εκτελείται και επηρεάζεται, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει δυνατότητα να σχηματίσει κάποιος μη ειδικός την πλήρη και χωρίς σύγχυση ορθή εικόνα για το τι ακριβώς συμβαίνει.

Η παρούσα εργασία, αφού εξηγήσει σύντομα μερικά θέματα, όπως από το τι σημαίνει γεωφυσική έρευνα για ανακάλυψη κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, θα δώσει πληροφορίες για το που και πως κινείται μέχρι σήμερα αυτό το σκάφος και πως πρόκειται να εξελιχθεί η κίνησή του βάσει και των τελευταίων δηλώσεων των Τούρκων αξιωματούχων.

ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΓΕΩΦΥΣΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ

1. Το σκάφος αυτό (όπως και το αντίστοιχο BARBAROSHAYREDDINPASA, που αυτή την στιγμή εκτελεί ανάλογο ερευνητικό πρόγραμμα δυτικά της Αμμοχώστου, παράνομα και εντός της Κυπριακής ΑΟΖ), είναι σκάφη που ΔΕΝ κάνουν γεωτρήσεις.

2. Φέρει εξειδικευμένο εξοπλισμό, που αποτελείται από τρία βασικά συστατικά :

a. Μία ισχυρή ηχητική πηγή (σύστημα αεριοπυροβόλων- airgun)

b. Ειδικά καλώδια (διαμέτρου συνήθως 10 εκατ.) στα οποία υπάρχουν ανα τακτά διαστήματα υδρόφωνα και πυξίδες, συνήθως βυθισμένα όλα μέσα σε ειδικό πυκνό υγρό.

c. Ένα ισχυρό σύστημα προσδιορισμού θέσεων (GPS), όχι μόνο για τον προσδιορισμό της θέσης του σκάφους, αλλά και κάθε σημείου των καλωδίων, της ηχητικής πηγής και άλλων χαρακτηριστικών σημείων του σκάφους κλπ. και μάλιστα ανά τακτά χρονικά διαστήματα (βλ. παρατήρηση 2 στο τέλος).

3. Για την λειτουργία του, απλώνονται προοδευτικά αυτά τα καλώδια μέσα στην θάλασσα και με ειδικά πτερύγια βυθίζονται συνήθως σε ένα βάθος 10 περίπου μέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας. Πριν από αυτά και κοντά στην πρύμνη του σκάφους, έχει ποντιστεί το σύστημα της ηχητικής πηγής, που αποτελείται

από ένα σύστημα σωλήνων που εκτονώνουν αέρα (airguns) (συνήθως 650-1000 κυβικές ίντσες). Μετά από μια διαδικασία απλώματος, που μπορεί να διαρκέσει από 24-48 ώρες, αρχίζει η πορεία του σκάφους πάνω σε προκαθορισμένες διαδρομές (προφίλ) που προσδιορίζονται από την γεωλογική έρευνα. Κάθε 11 συνήθως δευτερόλεπτα, γίνεται μια εκτόνωση (έκρηξη) από τα αεριοπυροβόλα. Ο ηχητικός αυτός παλμός διαδίδεται μέσα στην θάλασσα ($v \sim 1500$ μετ./δλ.) και κάτω από τον πυθμένα ($v \sim 2500$ μ/δλ) σε ένα βάθος συνήθως 4-6 χιλιόμετρα μέσα στην γη, ανάλογα με το μέγεθος του βάθους που έχει προγραμματισθεί και του επιδιωκόμενου στόχου της έρευνας. Το κύμα αυτό ανακλάται στις διαχωριστικές επιφάνειες των γεωλογικών στρωμάτων και επιστρέφει προς τα επάνω όπου συλλαμβάνεται από τα γεώφωνα που βρίσκονται στα απλωμένα καλώδια (Acquisition).

Η επεξεργασία αυτών των σημάτων (processing), δημιουργεί μια ηχητική ακτινογραφία του εσωτερικού της γης και ανάλογα της ερμηνείας των επιστημονικών αυτών δεδομένων (Interpretation) που θα ακολουθήσει, μπορούν να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα για πιθανές πετρελαιοπιθανές περιοχές. Άρα βάσει των παραπάνω καταλήγουμε ότι αυτά τα σκάφη δεν κάνουν γεωτρήσεις και χρησιμοποιούνται για να πάρουν μια ακτινογραφία της γής που επεξεργαζόμενη μπορεί να προσδιορίσει θέσεις πιθανών κοιτασμάτων.

ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ “ORUCREIS”

Η Τουρκία στις 21/7/2020 εξέδωσε την NAVTEX 977/20 (Σχήμα 1) υπο τα στοιχεία 1,2,...7,8- έκτασης εμβαδού περίπου ~ 17.500 χλμ², που προσεγγμένα δόμησε να έχει τα εξής χαρακτηριστικά :

Σχήμα 1:

Κίνηση του Τουρκικού ερευνητικού σκάφους ORUCREIS (κόκκινη γραμμή) από 9/8/20-13/8/20 εντός της περιοχής της NAVTEX 977/20.

1. Ένα μεγάλο μέρος της (~13.700 χλμ²- χρώμα γαλάζιο) βρίσκεται εντός της εν δυνάμει Ελληνικής ΑΟΖ (διότι δεν έχει οριοθετηθεί), ένα μικρότερο μέρος (~2.400 χλμ²- χρώμα κίτρινο) βρίσκεται εντός της Κυπριακής ΑΟΖ, (του τμήματος εκείνου που οριοθετήθηκε μονομερώς με Τουρκία και Ελλάδα από την Κύπρο μεταγενέστερα και είναι εκτός της αρχικής περιοχής που έχουν οριοθετηθεί οικόπεδα, τα οποία έχουν παραχωρηθεί ήδη από την Κυπριακή Δημοκρατία σε μεγάλες πετρελαϊκές Εταιρίες) και ένα μέρος (~1.300 χλμ²- χρώμα μπλε) στην Τουρκική ΑΟΖ (εν δυνάμει βάσει μέσης γραμμής).

2. Το Νότιο όριο αυτής (5,6,7,8) είναι προσεκτικά δομημένο ώστε να ταυτίζεται περίπου με το προτεινόμενο από την Τουρκία στην Αίγυπτο κοινό όριο, αγνοώντας την ύπαρξη της Κύπρου.

3. Τμήμα του Ανατολικού ορίου (4,5), θίγει την κρίσιμη περιοχή Δυτικά του οικοπέδου 4 (μικρό τρίγωνο δυτικά, εμβαδού ~200 χλμ²- χρώμα άσπρο), που η Ελλάδα και η Κύπρος απέφυγαν να οριοθετήσουν. Μέσα σε αυτή την εξαγγελθείσα περιοχή της NAVTEX, άρχισε να κινείται το "ORUCREIS", εισερχόμενο από την Βορειοανατολική πλευρά της, ερχόμενο από το λιμάνι της Αττάλειας όπου βρισκόταν προσωρινά ελλιμενισμένο.

Άρχισε να κινείται Νοτιοδυτικά και σχεδόν παράλληλα προς την Βορειοδυτική πλευρά της NAVTEX (τμήμα 1,2) (Σχήμα 1 -κόκκινη γραμμή). Με αυτή η κίνηση όπως και, με την αντίστροφη της (Νοτιοδυτικά προς Βορειοανατολικά), είναι φανερό ότι θα εισέρχεται και θα εξέρχεται διαδοχικά (κάθε φορά που θα περνά την γραμμή που αποτελεί ένα όριο της εν δυνάμει Ελληνικής ΑΟΖ) αντιστοίχως από την Ελληνική ΑΟΖ στην Τουρκική ΑΟΖ. Προχωρώντας την εκτέλεση αυτών των προφίλ (μέσου μήκος ~ 260 χλμ.), κάποια στιγμή θα αρχίσει αντί να εισέρχεται και να εξέρχεται της Τουρκικής ΑΟΖ, θα εισέρχεται και θα εξέρχεται της Ελληνικής και της Κυπριακής ΑΟΖ και μετά τέλος προς τα νότια, μόνον εντός της ελληνικής ΑΟΖ όπως φαίνεται στο σχήμα 1.

Γίνεται αντιληπτό, ότι αυτή η διαδικασία θα συνεχίζεται με την διαδρομή τέτοιων προφίλ, για να καλυφθεί η πιο πάνω περιοχή, εκτός της περιοχής που βρίσκεται κοντά στο οικόπεδο 4, όπου το σκάφος θα αναγκαστεί να αλλάξει προσανατολισμό των διατρεχόμενων προφίλ, για να καλύψει την πιο πάνω περιοχή.

Βάσει των δηλώσεων Τούρκων αξιωματούχων, το πρόγραμμα αυτό θα συνεχιστεί μέχρι τις 23 Αυγούστου, όπου αναμένεται να ληφθούν επιστημονικά δεδομένα από γραμμές που θα εκτελεστούν (ερευνητέα προφίλ) μήκους 1750 χιλιομέτρων (Δήλωση Υπουργού Ενέργειας της Τουρκίας Φατίχ Ντονμέζ στις 13/8/2020).

Παρατηρήσεις:

1. Είναι πράγματι πιθανόν, ο θόρυβος από παραπλεύουσες ηχητικές πηγές, να δημιουργήσει προβλήματα στην απόληψη του ανακλώμενου σήματος και κατά συνέπεια στην απώλεια της πληροφορίας που αυτό μεταφέρει. Είναι άγνωστο αν υπάρχει ειδικό λογισμικό σήμερα, που μπορεί να αφαιρέσει αυτήν την παρεμβολή και να αφήσει το πραγματικό σήμα ανεπηρέαστο.

2. Ένας έλεγχος για του ότι γίνεται σεισμική έρευνα από τρίτους, είναι η δυνατότητα ανίχνευσης από παραπλέοντα σκάφη, της συστηματικής έκρηξης που κάνουν τα πυροβόλα (airguns) επί 24ώρου βάσης.

3. Η ταχύτητα κίνησης του σκάφους και απόληψης δεδομένων (ταχύτητα εργασίας) είναι συνήθως 3-5 μίλια ανά ώρα (ΜΑΩ), γεγονός που παρατηρείται στην προκειμένη περίπτωση.

4. Αν και η πλευση του σκάφους στην επιφάνεια της θάλασσας είναι «νόμιμη», δεδομένου ότι ελλείψει οριοθέτησης ΑΟΖ θεωρούνται διεθνή ύδατα, εν τούτοις η έρευνα του υπεδάφους με την πιο πάνω μέθοδο, που εισχωρεί κάτω από τον πυθμένα, μπορεί να θεωρηθεί ότι παραβιάζει την υφαλοκρηπίδα ενός Κράτους, που αν και δεν έχει οριοθετηθεί, υπάρχει *ab initio* και *ipso facto* (εφόσον βέβαια είναι στα όρια που προσδιορίζει η Ελλάδα βάσει της μεθοδολογίας της μέσης γραμμής).

Αθήνα 13/8/2020

Σημειώσεις:

1. Ορισμένες τεχνικές παραδοχές και προσεγγίσεις, καθώς και η υπάρχουσα διαφορετική γεωδαιτική υποδομή που χρησιμοποιήθηκε στην εργασία, ίσως να διαφοροποιεί κατά ένα μικρό ποσοστό τα τελικά ακριβή τεχνικά στοιχεία. Θεωρήθηκε όμως ότι στην παρούσα περίπτωση έχει μεγαλύτερη σημασία να γίνει αντιληπτό το είδος και η θέση της έρευνας, καθώς και οι συνέπειες της κίνησης του ORUCREIS.

2. Σχετικές πληροφορίες για τα γεωφυσικά σκάφη σεισμικών ερευνών για ανακάλυψη κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, υπάρχουν πάρα πολλές στο διαδίκτυο, που εύκολα μπορεί κάποιος να προσεγγίσει και να αποκτήσει καλύτερη εικόνα.

Σκέψεις με αφορμή την ενίσχυση των ενόπλων δυνάμεων

Του Αντιναυάρχου ε.α.β. Μαρτζούκου ΠΝ
Επιτίμου Διοικητού Σχολής Ναυτικών Δοκίμων
Αντιπροέδρου ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.

Εντός των ημερών θα ανακοινωθούν οι αποφάσεις για την ενίσχυση των Ενόπλων Δυνάμεων (ΕΔ) και της αμυντικής βιομηχανίας. Το γεγονός είναι ιδιαίτερα θετικό και κάτι περισσότερο από αναγκαίο. Οι αποτρεπτικές ΕΔ και η αυτοβοήθεια είναι έννοιες αυτονόητες για τα ευνοούμενα κράτη. Το λυπηρό είναι ότι η σχετική απόφαση λαμβάνεται με το «μαχαίρι στο λαιμό» και εν μέσω μίας παρατεταμένης εθνικής κρίσεως, ως ανακλαστική αντίδραση της τουρκικής αναβαθμίσεως των απειλών και προκλήσεων και όχι ως αποτέλεσμα διαχρονικού στρατηγικού διακομματικού σχεδιασμού.

Το οξύμωρο είναι ότι ενώ το σύνολο σχεδόν του πολιτικού κόσμου συμφωνεί ότι σε περίπτωση στρατιωτικής συγκρούσεως με την Τουρκία θα είμαστε μόνοι, οι ΕΔ και η αμυντική μας βιομηχανία απαξιώνονται επί δεκαετίες. Κατά την τρέχουσα κρίση και παρά τις πενιχρές αμυντικές πιστώσεις, είναι αξιοθαύμαστος ο βαθμός διαθεσιμότητας των μονάδων και μέσων των ΕΔ, γεγονός το οποίο πιστώνεται στην στρατιωτική ηγεσία και το υψηλό φρονήματος προσωπικό τους. Στην διαχρονικά απειλούμενη Ελλάδα το κοινό σημείο συμφωνίας των αριστερόστροφων, «προοδευτικών», διεθνιστών πολιτικών με τους αντιστοίχους δεξιόστροφους, κοσμοπολίτες, παγκοσμιοποιημένους, νεοφιλελεύθερους είναι η ελαχιστοποίηση των αμυντικών δαπανών.

Από το 1974 η Ελλάς υφίσταται τον τουρκικό πειθαναγκασμό και εν τούτοις είναι πάγιες και διαχρονικές πολιτικές οι δηλώσεις του τύπου «πόλεμος με την Τουρκία δεν γίνεται», «όλα θα ηρεμήσουν όταν και η Τουρκία θα καταστεί μέλος της ΕΕ», «θα ρισκάρουμε την δραματική μείωση των αμυντικών δαπανών», «βούτυρο και όχι κανόνια», «είμαστε μοναχοφάδες», «οι τουρκικές απειλές απευθύνονται στο εσωτερικό της κοινότητας», «τον 21ο αιώνα όλα λύνονται βάσει του Διεθνούς Δικαίου. Η πολιτική των κανονιοφόρων είναι ουτοπική και παρωχημένη», «δεν στρατιωτικοποιούμε τις κρίσεις», «καλύτερα μία επώδυνη συμφωνία παρά πόλεμος» κ.λπ.. Πολλοί ακαδημαϊκοί, οικονομολόγοι, διεθνολόγοι και αναλυτές των ΜΜΕ, ασπάζονται και ενισχύουν τις απόψεις αυτές. Οι υπαρκτές εξαιρέσεις αποκτούν σύντομα την φήμη του «γραφικού», του «πολεμοκάπηλου» ή και του «ιδιοτελούς».

Ο διαχρονικός Θουκυδίδης (ο οποίος αποτελεί γνωστό θεμέλιο στο εξωτερικό αλλά όχι και στην πατρίδα του) αποφαινεται ότι το αίτιο του Πελοποννησιακού Πολέμου υπήρξε η διαρκώς αυξανόμενη διαφορά συσχετισμού ισχύος μεταξύ Αθηνών και Σπάρτης. Αγνοώντας την αποδεδειγμένη αυτή αρχή, η ιδεοληπτική εγχώρια πολιτική κατόρθωσε να μηδενίσει τα μείζονα εξοπλιστικά προγράμματα από το 2000 και να υποβαθμίσει εμφαντικά την αμυντική βιομηχανία. Από το 2009 έως το 2019, η Τουρκία αύξησε τις δαπάνες της κατά 86% ενώ η Ελλάς τις μείωσε κατά 52%. Αντί επομένως να αποδίδονται τα αίτια της ποιοτικής αυξήσεως της τουρκικής απειλής σε δεκάδες βαρύγδουπες αιτίες (ορισμένες από

αυτές ισχύουν), θα έπρεπε το σημείο εκκινήσεως να είναι ο συσχετισμός εθνικής ισχύος (ιδιαίτερα ο στρατιωτικός).

Μετά από την πλούσια εμπειρία του παρελθόντος, η τρέχουσα κρίση θα έπρεπε να βρίσκει τις ΕΔ στο τέλος της ανασυγκροτήσεώς τους και όχι στην αρχή. Θα ήταν ευχής έργο η απόφαση ενισχύσεως των ΕΔ και της αμυντικής βιομηχανίας να αποτελέσει το υπόβαθρο ευρύτερης αλλαγής των εθνικών στρατηγικών αντιλήψεων. Οι αποτρεπτικές ΕΔ δεν συγκροτούνται αποκλειστικά για μία στρατιωτική αναμέτρηση αλλά για την αποφυγή της, ενώ ταυτόχρονα καθιστούν την διπλωματία μας πειστική και αυξάνουν το ειδικό βάρος της χώρας μας στις συμμαχίες της. Μία υγιής επένδυση στην αμυντική βιομηχανία δεν αποτελεί μόνο δαπάνη αλλά και μοχλό για την εθνική ανάπτυξη.

Δεδομένου ότι οι επιθυμητές ΕΔ δημιουργούνται μακροπρόθεσμα (ορίζοντας τουλάχιστον 15ετίας) η τρέχουσα έκτακτη αύξηση των αμυντικών δαπανών θα πρέπει να αξιοποιηθεί με σύνεση και κριτήρια αμέσους αυξήσεως της στρατιωτικής αποτροπής. Προέχει η άνοδος του ποσοστού της διαθεσιμότητας των υφισταμένων μονάδων, συστημάτων, όπλων, μηχανημάτων και μέσων, καθώς και αναβάθμιση αυτών (συντήρηση, αναβάθμιση και επάρκεια μέσων, συστημάτων, όπλων, μηχανημάτων, πυρομαχικών, ανταλλακτικών και καυσίμων, αναθεώρηση θεσμών θητείας και εφεδρείας, Δομής Διοικήσεως, αναθεώρηση νόμου περί προμηθειών κ.λπ.). Εν συνεχεία θα πρέπει να αποκτηθούν άμεσα μέσα και όπλα που αυξάνουν δυσανάλογα την αποτροπή με σχετικά μικρές δαπάνες και προσαρμοσμένα στην γεωγραφία της Α. Μεσογείου (υπάρχουν σχετικές προτάσεις). Το μακροπρόθεσμο πρόγραμμα αναβαθμίσεως των ΕΔ και της αμυντικής βιομηχανίας θα πρέπει να σχεδιασθεί από τώρα και να εφαρμοσθεί το ταχύτερο δυνατόν ώστε να συντομευθούν οι χρόνοι περατώσεως. Η αμυντική βιομηχανία θα πρέπει να αναδιοργανωθεί με σύγχρονα κριτήρια, κατά τα πρότυπα παρομοίων Δυτικών βιομηχανιών, να συνδεθεί με τα ΑΕΙ και ΑΣΕΙ από ερευνητικής πλευράς και να εμπλακεί έντονα σε κοινές παραγωγές στα πλαίσια της ΕΕ ή και διμερών συνεργασιών (π.χ. Γαλλία, Ισραήλ, ΗΠΑ, Ινδία κ.λπ.). Αντίστοιχες κινήσεις θα πρέπει να γίνουν και στην Κύπρο.

Παρατηρούμε ότι παρά την πρόσφατη έντονη και εν γένει αποτελεσματική διπλωματική δραστηριοποίηση της χώρας μας, η απειλή παραμένει και υποδεικνύει την αδήριτο ανάγκη της αυτοβοήθειας. Κάθε αμυντικός προγραμματισμός δεν θα πρέπει να έχει προεκλογικό ορίζοντα αλλά διακομματικό στρατηγικό χαρακτήρα. Η άμυνα και ασφάλεια της χώρας αποτελεί ύψιστο εθνικό συμφέρον και ως τέτοιο θα πρέπει να διδάσκεται στις νέες γενεές στην οικογένεια, το σχολείο, την κοινωνία, κυρίως όμως δια του παραδείγματος των πολιτικών ηγεσιών. Πέραν των εξοπλισμών προέχει η διαμόρφωση ενσυνειδήτων Ελλήνων πολιτών, με υψηλό φρόνημα, ικανών και προθύμων να τους χρησιμοποιήσουν, όποτε απαιτηθεί.

06 – Σεπτεμβρίου – 2020

“Ας αφήσουμε στην άκρη τις επικίνδυνες αυταπάτες”

Militaire News

Του κ. Κ. Κυριακοπούλου

Όχι... Καμία απολύτως σκυτάλη δεν πέρασε στα χέρια της Διπλωματίας και καλό θα είναι να σταματήσουν κάποιοι να αναπαράγουν επικίνδυνες αυταπάτες. Η περίοδος που μεσολαβεί είναι εξαιρετικά κρίσιμη και τα άλλοθι δεν ενδείκνυνται στο περιβάλλον μιας Εξωτερικής πολιτικής που δείχνει πρόθυμη να ενδώσει στις πολλαπλές πιέσεις που ασκούνται από «φίλους» και εχθρούς, οι οποίοι επιδιώκουν να ακυρώσουν και την τελευταία ικμάδα της...

Η πραγματική Διπλωματία, και δη η μαχητική Διπλωματία, αρνείται να πιάσει στα χέρια της αυτό το προϊόν της ανίερης συναλλαγής που ορισμένοι επιμένουν να αποκαλούν «σκυτάλη», γι' αυτό και επιστρατεύεται η προσχηματική Διπλωματία και μάλιστα στην πιο αποκρουστική της εκδοχή. Κι αυτό, σε μια ιστορική συγκυρία που όλοι αναζητούν φερετζέ ικανό να προσδώσει πέτσινο κύρος και επίφαση νομιμότητας, στην βρώμικη παρτίδα που χορογραφούν και στην οποία επιδιώκουν να παγιδεύσουν αμετάκλητα την χώρα.

Η Διπλωματία έχει κανόνες, εμπλεκόμενα μέρη που συνδιαλέγονται, έχει αρχές, θέσφατα, αδιαπραγμάτευτα πεδία, έχει κόκκινες γραμμές, οριοθετεί τις στάσεις και τις συμπεριφορές των συνδιαλεγόμενων, μέσα από ένα πλαίσιο πολύ συγκεκριμένων αιτημάτων. Κυρίως όμως διεκπεραιώνεται σε ένα περιβάλλον Δικαίου, μέσα στο οποίο «κλειδώνουν» βηματισμοί και οριστικοποιούνται αποφάσεις.

Στην συγκεκριμένη φαρσοκωμωδία όμως στην οποία σύρεται η χώρα μας εκβιαστικά, δεν τηρούνται ούτε καν τα προσχήματα. Γι' αυτό και το πρώτο πράγμα το οποίο οφείλει να ξεκαθαρίσει ο Έλληνας πρωθυπουργός και μάλιστα οφείλει να το κάνει με διάγγελμά του, είναι την ταυτότητα του Δικαίου υπό το κράτος του οποίου προτίθεται ο ίδιος και η κυβέρνησή του να προσέλθει σε έναν διάλογο, εγγράφοντας – όπως όλα δείχνουν – αρνητικές υποθήκες για την χώρα.

- Θα είναι το Διεθνές Δίκαιο με τους στρατηγικούς μας «συμμάχους» να τοποθετούνται αταλάντευτα στο πλευρό της Ελλάδας;;;
- Θα είναι το Δίκαιο του Νικητή από την στιγμή που οι διαπραγματεύσεις έρχονται μετά από μια παρατεταμένη περίοδο εντάσεων με καταφανή τα πολεμικά τους χαρακτηριστικά;;;
- Ή μήπως θα είναι τελικά το Δίκαιο του Ηττημένου, με την χώρα παγιδευμένη και εκβιαζόμενη, πρωτίστως από τους ίδιους της τους «συμμάχους» και με την ανοχή του πολιτικού της προσωπικού;;;

Η Ελληνική κοινωνία έχει το δικαίωμα της πρόσβασης σε αυτές τις απαντήσεις, αλλά οι κυβερνητικές επιλογές της το στερούν με τρόπο προκλητικό και πάνω απ' όλα ενοχικό. Δυστυχώς αυτή η αρνητική διαπίστωση, ΔΕΝ είναι η μόνη.

Συνυπάρχει με την διάχυτη πλέον βεβαιότητα όλων, πως το νομικοπολιτικό κεφάλαιο που κατάφερε να συγκεντρώσει η χώρα ως συνέπεια της αξιοπρεπέστατης παρουσίας των ενόπλων δυνάμεων στο θέατρο της πολεμικής πειρατείας, αλλά και της δυναμικής που απέπνευσαν οι νέες περιφερειακές συγκλίσεις που διαμορφώθηκαν, κατασπαταλιέται ασύδοτα στον βωμό των παραδοσιακών εμμονών της Ελληνικής πολιτικής Ελίτ, που δεν διστάζει να θυσιάσει MONIMA ακόμη και κρίσιμες εθνικές προτεραιότητες, για να προσφέρει ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ανάσα ζωής στην επίπλαστη Ευρώνατοϊκή συνοχή, κατ' απαίτηση τρίτων.

Η Ελληνική κυβέρνηση, την κρίσιμη ιστορική στιγμή που θα έπρεπε να επιλέξει να αξιοποιήσει την ευνοϊκή συγκυρία και να κλιμακώσει την επιθετική διπλωματικοπολιτική της αντεπίθεση σε όλα τα μέτωπα, κατέφυγε και πάλι στον παρασιτικό συμβιβασμό, ακυρώνοντας εν μία νυκτί όλες τις υπεραξίες που συγκέντρωσε στο διπλωματικό και επιχειρησιακό της οπλοστάσιο.

Συμβιβάστηκε και υπέκυψε στην λαγνεία του φτηνού Τουρκικού τακτικισμού με την προσωρινή απόσυρση του ORUC REIS, διευκολύνοντας έτσι την ευδωση των δόλιων Γερμανικών επιδιώξεων, την στιγμή που θα έπρεπε να μεγιστοποιήσει το εύρος των προαπαιτούμενων και μάλιστα με διεθνείς εγγυήσεις για να προσέλθει στον διάλογο για την μια και μόνη εκκρεμότητα για την οποία στα λόγια επιμένει να μιλά ακόμη και ο ίδιος ο πρωθυπουργός.

Διάλογος για την μια και μοναδική εκκρεμότητα, σημαίνει έμπρακτη απαλοιφή από την ατζέντα της Ιστορίας, όλων όσων η Τουρκία επιμένει να εμφανίζει ως δήθεν λοιπές εκκρεμότητες, με ταυτόχρονη δέσμευση της Τουρκίας για πλήρη σεβασμό των συνθηκών, πράγμα που μπορεί να αποδεικνύεται έμπρακτα, μόνο μέσα από την ολοκληρωτική αποκατάσταση των ιστορικών Δικαίων του Ελληνισμού. Έτσι... Διάλογος για την μία και μοναδική εκκρεμότητα σημαίνει με απλά λόγια μεταξύ άλλων...

- Καθολική επέκταση των Ελληνικών Χωρικών Υδάτων στα 12 νμ.
- Πλήρη αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων από την Κύπρο.
- Διεθνή δέσμευση της Τουρκίας για πλήρη αποκατάσταση του Δικαίου, από τα εκτρώματα που δημιούργησε η γενοκτόνος πολιτική της στην Ίμβρο, στην Τένεδο, στην Πόλη, στην Μικρά Ασία.
- Άμεση διάλυση της στρατιάς της Σμύρνης και διεθνείς εγγυήσεις για την μη επανασύσταση αυτού του επιθετικού εκτρώματος. Και φυσικά...
- Ολοκλήρωση των προβλεπόμενων διαδικασιών για την τελεσίδικη οριοθέτηση ΑΟΖ μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου.

Όλα τα παραπάνω, προφανώς ΔΕΝ συνιστούν μαξιμαλιστικά Ελληνικά αιτήματα και παραλογισμούς, όπως

θα σπεύσουν να ισχυριστούν οι κάθε λογής καλοθελητές και θιασώτες της Εθνικής αφωνίας.

Είναι τα αυτονόητα προαπαιτούμενα τα οποία είχε υποχρέωση να ενεργοποιήσει ως τέτοια ένας πρωθυπουργός, ο οποίος προσανατολίζεται να ασκήσει τα αδιαπραγμάτευτα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας του και να υπερασπιστεί το κύρος των Διεθνών Συμφωνιών, αλλά και των ψηφισμάτων του ΟΗΕ που αφορούν στο Έθνος το οποίο εκπροσωπεί. Και οφείλει να το κάνει τώρα, εάν θέλει πραγματικά να πείσει τους πάντες πως όταν μιλά για «μια και μοναδική εκκρεμότητα» το εννοεί χωρίς αστερίσκους και υποσημειώσεις. Αυτό σημαίνει Διπλωματία, αλλά δυστυχώς με αυτά ο Έλληνας πρωθυπουργός επέλεξε να μην ασχοληθεί...

Αντί αυτών, η αλήθεια για όλα όσα πραγματικά συμβαίνουν σε επιτηρούμενο σκηνικό και πίσω από τις κλειστές πόρτες, φτάνει με το σταγονόμετρο και μέσα από ελεγχόμενες διαρροές στην Ελληνική κοινωνία, με προφανή στόχο να οδηγηθεί στον εκφυλισμό η Εθνική της συνοχή και να ευνουχιστούν πλήρως ακόμη και οι θεμιτές προσδοκίες της.

Γι' αυτό και έχει ξεχωριστή σημασία, να δούμε τον τρόπο με τον οποίο φιλοτεχνείται αυτή η διασυμμαχική προστυχιά, την οποία κάποιοι επιμένουν να βαφτίζουν αυθαίρετα ως δήθεν «Διπλωματία»...

- Ο Ερντογάν, καλεί την ΕΕ να κρατήσει ίσες αποστάσεις ανάμεσα στα δύο εμπλεκόμενα μέρη. Συγκαλύπτει με τρόπο που προκαλεί θυμηδία την αποκρουστική νέο-οθωμανική του στρατηγική που είναι στην βάση της αντιευρωπαϊκής πολιτικής, και η «υπέροχη» Ευρώπη απαντά στα προκλητικά του σαλιαρίσματα, με την σιωπή της εγκλωβισμένη στις καταστροφικές αυταπάτες της...

- Ο Ερντογάν, υπαγορεύει ένα συγκεκριμένο περιβάλλον μέσα στο οποίο καθαγιάζεται η πειρατική του συμπεριφορά, προβάλλοντας ως δεδομένο το ότι ο επιθετικός αναθεωρητισμός που διαπερνά την Τουρκική Εξωτερική πολιτική, συνιστά μια «δίκαιη των πραγμάτων προσέγγιση». Δυστυχώς ΚΑΙ εδώ η ΕΕ επιλέγει να απαντήσει δια της σιωπής και της εθελουφλίας των εκπροσώπων της...

- Ο Ερντογάν, επαναβεβαιώνει την αποφασιστικότητά του να αμφισβητήσει συνολικά τα δικαιώματα της Κύπρου ως ανεξάρτητο κράτος μέλος του ΟΗΕ, και αυτό την ίδια στιγμή που ο Έλληνας πρωθυπουργός αντιμετωπίζει την Κύπρο, όχι ως αναπόσπαστο μέρος του Ελληνισμού, αλλά ως αγκάθι στο μάτι του που θέλει να το βλέπει να κείται μακράν, και αδιαφορεί πλήρως για την συνεχιζόμενη πολεμική πειρατεία στις Κυπριακές θάλασσες. Σιωπά, ακόμη και την στιγμή που ο ανεκδιήγητος Γκουτιέρρες, περιφρονώντας τις ίδιες τις αποφάσεις του Οργανισμού, τολμά να υποβαθμίζει την Κυπριακή Δημοκρατία σε «κοινότητα», και ομολογεί πως περιμένει το αποτέλεσμα των εκλογών στο ψευδοκράτος γιο να επανέλθει με διαμεσολαβητική πρωτοβουλία ανάμεσα στις «δύο κοινότητες»...

Στο επίπεδο των συμβολισμών τέλος, είναι ενδεικτικό ότι ακόμη και κατά την διάρκεια της επικοινωνίας του με την υψηλή διαμεσολαβήτρια κ. Μέρκελ, ο Ερντογάν φροντίζει να είναι παρών ακόμη και ο διοικητής της ΜΙΤ,

καταδεικνύοντας έτσι στους πάντες, τον τρόπο με τον οποίο οριοθετεί το πλαίσιο των επόμενων βηματισμών του...

Το να περιγράφεται αυτό το περιβάλλον, ως δήθεν «παράδοση της σκυτάλης στην Διπλωματία», και αυτό να το υποδέχεται με ικανοποίηση η κυβέρνηση και ο πρωθυπουργός προσωπικά, είναι τουλάχιστον απαράδεκτο και απολύτως μειωτικό για την Ελληνική Εξωτερική πολιτική.

Για τον πλημμυρίζοντα αυτοτεποποίηση πρωθυπουργό της Ελλάδας που δηλώνει πανέτοιμος να προσέλθει σε διαπραγματεύσεις χωρίς να διαθέτει ΟΥΤΕ ΕΝΑ αίτημα – κυριολεκτικά ΟΥΤΕ ΕΝΑ – ακόμη και οι κυρώσεις θεωρούνται βαρίδι, γι' αυτό και παραπέμπονται στις Ελληνικές καλένδες. Ο ίδιος, όχι μονάχα αρνείται να επιμείνει σε αυτές, υπερασπιζόμενος έστω τα δίκαια της Κυπριακής Δημοκρατίας απέναντι στην συνεχιζόμενη πειρατική παρουσία και απειλή, αλλά επιλέγει συνειδητά να τις αποποιηθεί ακόμη και ως εργαλείο... ως μέσον άσκησης πίεσης δηλαδή, ικανό να ενισχύσει αποτελεσματικά το διπλωματικό οπλοστάσιο της χώρας.

Δυστυχώς κύριοι, αλλά όταν μετά από μια παρατεταμένη περίοδο αποκάλυπτης κλιμάκωσης πολεμικών επιχειρήσεων σε βάρος της χώρας μας αλλά ΚΑΙ της Κύπρου, το να φτάνει στο σημείο το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο να παραδίδει με ψήφισμά του μαθήματα εθνικής ευθύνης στον Έλληνα πρωθυπουργό, είναι κατάντια.

Και το χειρότερο όλων, είναι το γεγονός πως σε αυτήν την αδιέξοδη λογική των συμβιβασμών και της ηττοπάθειας, δεν σύρεται μονάχα ο πρωθυπουργός της χώρας εκβιαζόμενος από τους «συμμάχους» της, αλλά διολισθαίνει μαζί του και ολόκληρο το πολιτικό σύστημα και αυτό συνιστά μια εξέλιξη τραγική που θα πρέπει να προβληματίσει τους πολίτες πάρα πολύ σοβαρά για τα μελλούμενα.

- Η Τουρκία απαιτεί την προκλητική διεύρυνση της ατζέντας του παραλογισμού στο πλαίσιο των νέο-οθωμανικών της επιδιώξεων...

- Οι «σύμμαχοί» μας σιωπούν και αβαντάρουν αυτό το βρώμικο και επικίνδυνο παιχνίδι...

- Και ο πολιτικός κόσμος της χώρας έχει φορτώσει τα πάντα στον κόκορα των «διερευνητικών συνομιλιών», φιλοδοξώντας προφανώς να ανακόψει μέσα από την διαδικασία της «διερεύνησης», όλα όσα αρνήθηκε να δει με την επιθετική παρουσία των πειρατικών στο Αιγαίο.

Είναι φανερό ότι κάποιοι αναζητούν αφελείς, πρόθυμους να καταπιούν εντυπωσιασμένοι από το περιτύλιγμα, ένα νέο πακέτο ανεπίτρεπτων εθνικών υπαναχωρήσεων που θα επιδεινώσουν έτι περαιτέρω την πραγματική θέση της χώρας, μέσα από την δραματική περιστολή της άσκησης των κυριαρχικών της δικαιωμάτων.

Η κυβέρνηση πάντως δεν τολμά να εξηγήσει πειστικά στον Ελληνικό λαό, ποιο είναι αυτό το στοιχείο που προσδίδει την ιδιότητα του «διερευνητικού» σε αυτό που επείγεται να επανεκκινήσει;; Τι ακριβώς φιλοδοξεί να ανακαλύψει μέσα από αυτό και κυρίως με τι τίμημα είναι διατεθειμένη να αγοράσει χρόνο ΜΗ πολέμου, μέχρι να προκύψει το επόμενο κύμα της ξέφρενης τουρκικής επιθετικότητας...

Οριοθετημένος διάλογος για την οριοθέτηση

Του κ. Ευαγγέλου. Βενιζέλου

πρώην αντιπροέδρου της κυβέρνησης και υπουργού Εξωτερικών, πρώην υπουργού Εθνικής Αμύνης
Αρθρο στην Καθημερινή

Η Ελλάδα υπερασπίζεται σθεναρά την εθνική της κυριαρχία και τα εθνικά κυριαρχικά δικαιώματά της μεταξύ των οποίων σημαντική θέση κατέχουν τα κυριαρχικά δικαιώματα στην υφαλοκρηπίδα και την αποκλειστική οικονομική ζώνη. Αυτά όμως τα κυριαρχικά δικαιώματα προκειμένου να ασκηθούν πλήρως προϋποθέτουν και για τις δύο αυτές θαλάσσιες ζώνες –που ταυτίζονται ως προς την έκτασή τους στις μη ωκεάνιες θάλασσες– την οριοθέτησή τους με τις γειτονικές χώρες, τις χώρες που οι ακτές τους, ηπειρωτικές ή νησιωτικές, βρίσκονται απέναντι ή δίπλα. Η οριοθέτηση συντελείται με τους τρόπους που διεξοδικά προβλέπει η Διεθνής Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας (ΔΣΔΘ) που απηχεί γενικώς παραδεδεδγμένους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου οι οποίοι δεσμεύουν και τις χώρες που δεν είναι μέρη της Σύμβασης, όπως η Τουρκία.

Πριν από την «τελική οριοθέτηση» τα συννορεύοντα κράτη πρέπει να επιδιώκουν «πρακτικές διευθετήσεις προσωρινού χαρακτήρα» (άρθρα 74 παρ. 3 και 83 παρ. 3 της ΔΣΔΘ για την ΑΟΖ και την υφαλοκρηπίδα αντίστοιχα). Ο καθορισμός των απώτερων ορίων της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ με εσωτερική νομοθετική ρύθμιση, όπως έγινε με τον νόμο 4001/2011, δεν συνιστά οριοθέτηση και μάλιστα τελική κατά τη ΔΣΔΘ, αλλά προκαταρκτική ενέργεια. Άλλωστε τα «απώτερα όρια» είναι αυτά που ένα κράτος θεωρεί ότι ισχύουν και με τα οποία προσέρχεται στις προβλεπόμενες από τη ΔΣΔΘ διαδικασίες οριοθέτησης. Η Ελλάδα καθόρισε νομοθετικά τα απώτερα όρια της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ με βάση δύο θεμελιώδεις κανόνες: την ίση απόσταση / μέση γραμμή και την πλήρη επήρεια των νησιών.

Με αυτή την αφετηρία που αποτυπώνεται στον ν. 4001/2011 εισήλθε σε διαπραγμάτευση με την Ιταλία για τη μετατροπή της σύμβασης του 1977 περί οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας σε σύμβαση οριοθέτησης και της ΑΟΖ και αποδέχθηκε τις διευθετήσεις που γνωρίζουμε.

Με αυτή την αφετηρία η χώρα μας διαπραγματεύθηκε με την Αίγυπτο, αξιοποίησε τη σχέση που θεμελιώσαμε το 2014 με τον πρόεδρο Σίσι και υπέγραψε τώρα συμφωνία τμηματικής (μερικής) οριοθέτησης δυτικά του 28ου μεσημβρινού, με επίσημα δεδηλωμένο στόχο να ανταχθεί μια, έγκυρη και ισχυρή κατά το Διεθνές Δίκαιο, διμερής συμφωνία Ελλάδας – Αιγύπτου στο φερόμενο ως «μνημόνιο» Τουρκίας – Λιβύης. Η συμφωνία μπορεί να αξιολογηθεί νηφάλια και δίκαια μόνο μέσα στα στρατηγικά συμφραζόμενά της. Θα δούμε τις κρίσιμες λεπτομέρειες στο πλήρες και επίσημο κείμενο. Αρχικός στόχος μας ήταν βεβαίως μια ολοκληρωμένη οριοθέτηση με την

Αίγυπτο. Η τμηματική οριοθέτηση είναι αιγυπτιακή πρόταση και ελληνικός συμβιβασμός. Η Ελλάδα δεν θα δεχόταν προφανώς μια τμηματική οριοθέτηση με την Τουρκία που θα σταματούσε δυτικά του 28ου μεσημβρινού.

Οι εκκρεμείς οριοθετήσεις μεταξύ Ελλάδας – Λιβύης και Ελλάδας – Τουρκίας δεν θα μπορούσαν ούτως ή άλλως να προκαταληφθούν από το «μνημόνιο» Ερντογάν – Σαράζ. Τώρα όμως αυτό συνιστά και επίσημη αιγυπτιακή θέση. Η Αίγυπτος δεν θέλησε να αντιπαρατεθεί με την Τουρκία ανατολικά του 28ου μεσημβρινού, θέλησε όμως να ανταχθεί στο τουρκολιβυκό «μνημόνιο». Η κυβέρνηση στάθμισε ότι αυτό είναι επαρκής λόγος για την αποδοχή της τμηματικής οριοθέτησης. Δύο κυρίαρχα κράτη όπως η Ελλάδα και η Αίγυπτος μπορούν να οριοθετήσουν τις θαλάσσιες ζώνες κατά την ελεύθερη βούλησή τους.

Οι νομικές αρχές όμως που ακολουθούνται και οι τεχνικές λεπτομέρειες κάθε συμφωνίας έχουν μεγάλη σημασία όταν εκκρεμούν άλλες κρίσιμες οριοθετήσεις όπως αυτή με την Τουρκία και αυτή με τη Λιβύη. Είναι επίσης προφανές από τον σχετικό χάρτη ότι η τμηματική ελληνοαιγυπτιακή οριοθέτηση δεν εξαντλεί τα απώτερα όρια της ελληνικής υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ κατά τον νόμο 4001/2011. Άλλο, όπως είπαμε, απώτερα όρια κατά το εσωτερικό δίκαιο και άλλο οριοθέτηση στο πεδίο του Διεθνούς Δικαίου. Η δε ελληνική αντιπροσωπεία στις διερρευνητικές επαφές με την Τουρκία, όταν αυτές επαναληφθούν, πρέπει να είναι έτοιμη να εξηγήσει στην άλλη πλευρά επί του χάρτου πώς εννοεί η Ελλάδα τους βασικούς κανόνες της ίσης απόστασης / μέσης γραμμής και της πλήρους επήρειας των νησιών στο υπάρχον πλέον προηγούμενο της ελληνοαιγυπτιακής οριοθέτησης.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι τόσο η Ιταλία όσο και η Αίγυπτος συνήψαν τις πρόσφατες συμφωνίες με την Ελλάδα έχοντας χωρικά ύδατα δώδεκα ναυτικών μιλίων, ενώ η Ελλάδα έξι ν.μ. Μόνο η Τουρκία έχει επίσης χωρικά ύδατα έξι ν.μ. στην περιοχή.

Ολες βεβαίως οι επιλογές μπορεί να θεμελιωθούν αρκεί να εντάσσονται σε μια συνολική στρατηγική. Τέτοια συνολική στρατηγική δεν φαίνεται να υπάρχει όταν μία εβδομάδα πριν δηλώνεις έτοιμος να υπερασπιστείς στρατιωτικά έναντι της Τουρκίας την πλήρη επήρεια του νησιωτικού συγκροτήματος Καστελλόριζου και μάλιστα σχεδόν στο απώτατο γεωγραφικά σημείο και μία εβδομάδα μετά αφήνεις το νησιωτικό συγκρότημα Καστελλόριζου εκτός της συμφωνίας οριοθέτησης με την Αίγυπτο.

Ελπίζω ότι τώρα καθίσταται συνείδηση η επείγουσα ανάγκη να υπάρξει αυτή η συνολική στρατηγική και ας θεωρήσουμε τη συμφωνία με την Αίγυπτο ένα βήμα προς την κατεύθυνση αυτή.

Ακόμη όμως και αν συναφθούν συμφωνίες οριοθέτησης με όλες τις άλλες γειτνιάζουσες χώρες, ακόμη και με τη Λιβύη, χωρίς συμφωνία με την Τουρκία ή χωρίς προσφυγή στα μέσα που προβλέπει η ΔΣΔΘ, δηλαδή συνδιαλλαγή, διαιτησία ή δικαστική κρίση (κατά προτίμηση ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης), δεν μπορεί να υπάρξει οριοθέτηση των δύο κρίσιμων θαλάσσιων ζωνών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

Χωρίς οριοθέτηση τα κυριαρχικά μας δικαιώματα στην ΑΟΖ και την υφαλοκρηπίδα δεν κατοχυρώνονται πλήρως και δεν μπορούν να ασκηθούν σε όλη τους την ένταση. Η μακρά καθυστέρηση στο ζήτημα αυτό έχει αφήσει αδρανή τα κυριαρχικά μας δικαιώματα, με αποτέλεσμα τώρα πλέον, λόγω των ριζικών αλλαγών στη διεθνή αγορά ενέργειας και στην ευρωπαϊκή ενεργειακή πολιτική, τα ορυκτά καύσιμα να τείνουν να χάσουν την αξία τους.

Το 2002 άρχισαν οι γύροι διερευνητικών επαφών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας στο Αιγαίο. Μέχρι το 2013, επί 55 γύρους, το πραγματικό αντικείμενο συζήτησης ήταν η έκταση των ελληνικών χωρικών υδάτων στο Αιγαίο. Δεν υπήρχε συζήτηση για την Ανατολική Μεσόγειο όπου και το νησιωτικό σύμπλεγμα Καστελλόριζου, ούτε για την ΑΟΖ.

Το 2013 έδωσα την οδηγία να καταστήσουμε αντικείμενο των διερευνητικών επαφών την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο. Οι διερευνητικές επαφές διεκόπησαν το 2016. Τώρα πρέπει να επαναληφθούν στο πλαίσιο που θέσαμε το 2013.

Το ίδιο ισχύει και για τα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης, ιδίως τα αεροναυτικά, για την αποφυγή ατυχημάτων. Υπάρχει μακρά προϊστορία επαφών και σαφές πλαίσιο για την ελληνική πλευρά.

Ταυτοχρόνως η Ε.Ε. μπορεί να συνεισφέρει στη δημιουργία ενός νέου momentum για την επανάληση των διακοινοτικών συνομιλιών για το Κυπριακό μέσω σχήματος εγγύησης ως προς τη συμμετοχή των Τουρκοκυπρίων στα μελλοντικά έσοδα από την αξιοποίηση των φυσικών πόρων στην κυπριακή ΑΟΖ, διαφυλασσομένης της μιας και μόνης διεθνούς νομικής προσωπικότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Προφανώς και δεν θα διαπραγματευθούμε θέματα εθνικής κυριαρχίας όπως οι λεγόμενες γκρίζες ζώνες. Από την ατζέντα που επιχειρεί επί χρόνια να επιβάλει μονομερώς η Τουρκία, διαφοροποιείται ένα θέμα: η οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο.

Η ανάληψη της πρωτοβουλίας στο ζήτημα αυτό από την Ελλάδα και η επανέναρξη των διερευνητικών επαφών, παράλληλα με αντίστοιχη πρωτοβουλία για τα

ΜΟΕ, είναι η μόνη γραμμή που τείνει επιτέλους στην πλήρη κατοχύρωση και αξιοποίηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων μας επί της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ. Αλλιώς στο όνομα της εθνικής κυριαρχίας πρακτικά αδρανοποιούνται τα κυριαρχικά δικαιώματα για τα οποία όλοι μιλούν.

Ακούω επίσης την ένσταση ότι δεν συζητάς υπό απειλή ή με κράτη που παραβιάζουν το Διεθνές Δίκαιο ή όσο πρόεδρος των ΗΠΑ είναι ο Ντόναλντ Τραμπ. Ότι πρέπει να κερδίσουμε και πάλι χρόνο, ώστε να αλλάξει η πολιτική κατάσταση στην Τουρκία και να έρθει η μετά Ερντογάν εποχή. Ότι πρέπει να διαμορφώσουμε πρώτα τους καλύτερους δυνατούς στρατιωτικούς και ιδίως αεροναυτικούς συσχετισμούς στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο.

Μπορούμε πράγματι να περιμένουμε την επόμενη έξοδο τουρκικού ερευνητικού σκάφους εντός των απώτερων ορίων της ελληνικής υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ χωρίς αυτή να είναι οριοθετημένη κατά τη ΔΣΔΘ και χωρίς να έχουμε πλήρως διασφαλισμένα τα κυριαρχικά μας δικαιώματα.

Μπορούμε πράγματι να περιμένουμε το επόμενο ελληνοτουρκικό επεισόδιο αεροναυτικής έντασης στην Ανατολική Μεσόγειο και την επόμενη γερμανική διαμεσολάβηση στο Βερολίνο για έναρξη διαλόγου υπό πίεση. Άλλωστε αυτό γίνεται σαράντα έξι χρόνια τώρα. Περιμένουμε έναν καλύτερο Αμερικανό πρόεδρο, έναν πιο δυτικότροπο και λογικό Τούρκο ηγέτη, μια καλύτερη αναλογία εξοπλισμών και γενικότερα στρατιωτικών μέσων. Κατά τη διάρκεια των ίδιων σαράντα έξι ετών οδηγηθήκαμε σε επαφές με την Τουρκία την επομένη εντάσεων που θα μπορούσαν να ονομασθούν θερμά επεισόδια:

Το 1976, δύο μόλις χρόνια μετά την εισβολή στην Κύπρο, με κατάληξη το πρωτόκολλο της Βέρνης. Το 1987 με κατάληξη το Νταβός. Το 1996 με κατάληξη τη Μαδρίτη και μετά το Ελσίνκι που για την εποχή του είχε νόημα. Αντιμετωπίσαμε χωρίς αίσθηση χρονικής πίεσης τη μακρά περίοδο των διερευνητικών επαφών 2002-2013 και με σαφέστερο προσανατολισμό και χρονοδιάγραμμα την περίοδο 2013-2015. Αφήσαμε να περάσει άλλη μία πενταετία από τότε.

Η γεωγραφική μας σχέση με την Τουρκία θα παραμείνει ίδια είτε αυτή γίνει ισλαμιστική, είτε ξαναγίνει κεμαλική, είτε παραμείνει στη σημερινή αντιφατικότητα και αμφιθυμία. Η αμερικανική πολιτική απέναντι στην Ελλάδα και την Τουρκία θα είναι ουσιαστικά η ίδια ανεξαρτήτως της σοβαρότητας και του ύφους του εκάστοτε προέδρου. Το επιμύθιο της γερμανικής πολιτικής θα είναι πάντα μια προτροπή για διάλογο.

Αυτός ο «οριοθετημένος διάλογος για την οριοθέτηση» πρέπει συνεπώς να γίνει σοβαρά και οργανωμένα εντός του σαφούς πλαισίου του Διεθνούς Δικαίου με ελληνική πρωτοβουλία ή έστω με την εναρκτήρια απλώς μεσολάβηση της Γερμανίας όπως συνέβη με επίκεντρο τη συνάντηση του Βερολίνου.

Κύπρος 1974: Ο πόλεμος που δεν ήθελε να κάνει η Ελλάδα

Του Αντιστρατήγου ε.α. Παναγιώτη Γκαρτζονίκα

Τα τραγικά γεγονότα της Κύπρου το 1974, οπότε οι Τούρκοι κατέλαβαν το 36% του νησιού, έχουν αφήσει ανεξίτηλο στίγμα στον Ελληνισμό, για δύο κυρίως λόγους. Κατά πρώτον, για πρώτη φορά μετά το 1922 ο Ελληνισμός υπέστη στρατιωτική ήττα και απώλεσε εθνικό έδαφος (ό,τι κερδίζεται στο πεδίο της μάχης δύσκολα επιστρέφεται με διαπραγματεύσεις). Κατά δεύτερον, οι Έλληνες αισθάνθηκαν ότι έχασαν, χωρίς στην ουσία να έχουν αγωνισθεί, όπως θα έπρεπε και όπως θα ήθελαν.

Κάτι τέτοιο, μαζί με όσα επακολούθησαν μετά το 1974, έχει οδηγήσει σε μια αίσθηση αδυναμίας απέναντι στην Τουρκία. Μολαταύτα, οι αιτίες που προκάλεσαν την ήττα το 1974 δεν έχουν μελετηθεί επαρκώς μέχρι σήμερα.

Αφενός μεν, επειδή ο παρελθών χρόνος δεν είναι επαρκής για σοβαρή ιστορική σε βάθος έρευνα, αφετέρου δε, διότι στο δημόσιο λόγο τα γεγονότα του 1974 σκεπάστηκαν με μια ομίχλη συνωμοσιολογίας. Η Ελλάδα δεν αναζήτησε τους ενόχους της τραγωδίας και φθάσαμε στο σημείο να χρεώσουμε την ήττα μας μόνο στον Χένρι Κίσινγκερ. Στον περιορισμένο χώρο αυτού του άρθρου θα αναφερθούμε σε ορισμένες μόνο πτυχές της ήττας.

Η Κύπρος αποτελεί σημαντικό κομμάτι του Ελληνισμού, κάτι που με τον πιο εύστοχο και λυρικό τρόπο έθεσε ο Γιώργος Σεφέρης: *«Υπάρχουν σε μια γωνιά της γης 400 χιλιάδες ψυχές από την καλύτερη, την πιο ατόφια Ρωμιοσύνη, που προσπαθούν να τις αποκόψουν από τις πραγματικές τους ρίζες και να τις κάνουν λουλούδια θερμοκηπίου»*. Δηλαδή η Ελλάδα δεν υπερασπίσθηκε την Κύπρο, παρότι πρόκειται για συμφέρον επιβιώσεως του Ελληνισμού και όχι για φιλανθρωπική πράξη, με την χριστιανική έννοια.

Η Κύπρος και το εθνικό συμφέρον

Σε αντιδιαστολή, η Βρετανία ανέλαβε την εκστρατεία για την απελευθέρωση των Φώκλαντς, στα οποία κατοικούσαν 1813 Βρετανοί και μερικές χιλιάδες πρόβατα, διακινδυνεύοντας το σύνολο του στόλου της σε απόσταση 13.000 χιλιομέτρων, έως τον Νότιο Ατλαντικό. Το ότι νίκησε είναι εκ των υστέρων σοφία, διότι η σύγκρουση κρίθηκε τελικά από μία κλωστή. Η Αργεντινή κατέλαβε τα Φώκλαντς και στη συνέχεια τα υπερασπίσθηκε, χωρίς να έχει ούτε καν πρόβατα στα νησιά.

Πέραν τούτου, η Ελλάδα είχε και ζωτικό στρατηγικό συμφέρον να υπερασπισθεί την Κύπρο, για δύο λόγους. Ο πρώτος οφείλεται στη θέση και την εγγύτητά της προς την Τουρκία, όντας αυτός που φοβάται η γειτονική χώρα: αν η Ελλάδα ήλεγχε την Κύπρο, θα ήταν σε θέση να προσβάλει το “μαλακό υπογάστριο”

της Τουρκίας και να θέσει σχεδόν όλη την τουρκική επικράτεια εντός της εμβελείας των αεροσκαφών ή των πυραύλων της. Κάτι τέτοιο θα προσέδιδε ένα σημαντικό πλεονέκτημα στην Ελλάδα, κατάσταση που η Τουρκία μέχρι τώρα έχει καταφέρει να αποτρέψει.

Ο δεύτερος λόγος συνδέεται με την ευρύτερη γεωστρατηγική αξία της Κύπρου. Τυχόν έλεγχος του νησιού από την Ελλάδα, θα της επέτρεπε να αυξήσει, όχι μόνο το γόητρό της, αλλά και τη διαπραγματευτική της ισχύ στη διεθνή κοινότητα. Η απόφασή της να μην υπερασπισθεί την Κύπρο, τραυμάτισε έκτοτε πολύ σοβαρά την αυτοπεποίθηση και την αποτρεπτική της φήμη.

Η κατάσταση σήμερα στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο θα ήταν πολύ διαφορετική, αν η Ελλάδα είχε επέμβει στην Κύπρο. Ωστόσο, οι δύο παραπάνω λόγοι, οι σχετικοί με τη στρατηγική αξία της Κύπρου, συνήθως απουσιάζουν από τον δημόσιο λόγο στην Ελλάδα και δεν αποτέλεσαν μέρος της εθνικής στρατηγικής. Η Ελλάδα, από την έναρξη του ένοπλου αγώνα της ΕΟΚΑ, δεν είχε εκπονήσει κάποια συγκεκριμένη στρατιωτική στρατηγική για την Κύπρο, ούτε όμως και αργότερα.

Η απουσία ελληνικής στρατηγικής

Το ζήτημα της Ένωσης της Κύπρου δεν θεωρήθηκε ως στρατιωτικό πρόβλημα για την Ελλάδα και δεν εξετάσθηκε η στρατιωτική πτυχή του. Το 1964 και το 1967 η Ελλάδα και η Τουρκία έφθασαν στα πρόθυρα πολέμου για την Κύπρο. Η Τουρκία, παρά τις απειλές για απόβαση, δεν διέθετε τότε αποβατικές, ή αεραποβατικές δυνατότητες. Στη δεκαετία που μεσολάβησε επένδυσε σε αυτές τις δυνατότητες και το 1974 ήταν έτοιμη.

Αντίθετα, η ελληνική πλευρά το 1974 εμφανίσθηκε να χρησιμοποιεί λιγότερες δυνατότητες, σε σχέση με το 1964. Η δύναμη επιπέδου μεραρχίας που απεστάλη το 1964 αποσύρθηκε το 1967, ενώ και η αποστολή αεροσκαφών F-84F, Harvard (T-6G) και RF-84F που πραγματοποιήθηκε το 1964 απουσίαζε το 1974 (όπως και οποιαδήποτε αεροπορική υποστήριξη). Πάντως η Ελλάδα υποκύπτοντας το 1967 στον

τότε εκβιασμό, έπεισε την τουρκική πολιτική και στρατιωτική ηγεσία ότι δεν είχε την πρόθεση να πολεμήσει για την Κύπρο.

Μέχρι την τουρκική εισβολή, δεν υπήρξε κάποια στρατηγική, παρά μόνο ένας κατάλογος ενισχύσεων από το 1968, ο οποίος δεν ήταν καν ενταγμένος σε κάποιο σχέδιο εκστρατείας. Μετά το 1974, εξαγγέλθηκε με τυμπανοκρουσίες το δόγμα του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου, που ήταν στην ουσία δήλωση πολιτικής και όχι στρατιωτική στρατηγική, μολονότι με βάση το δόγμα υλοποιήθηκαν κάποιες αποσπασματικές ενέργειες.

Η τουρκική εισβολή

Το 1974 και σε διάστημα 28 ημερών, από τις 20 Ιουλίου μέχρι τις 16 Αυγούστου, οι Τούρκοι διεξήγαγαν επιχειρήσεις στην Κύπρο και η Ελλάδα δεν προέβη σε οποιαδήποτε ουσιαστική ενέργεια για να τους εμποδίσει. Οι αρχηγοί των επιτελείων, απαντώντας σε σχετική ερώτηση του Ευάγγελου Αβέρωφ, ισχυρίστηκαν στις 2 Αυγούστου ότι ο (πολιτικός) σκοπός ήταν η αποφυγή του πολέμου μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.

Επομένως δεν έπρεπε να αποσταλούν ενισχύσεις στην Κύπρο (στρατιωτικός σκοπός), για να μην εμπλακούν στον αγώνα. Ένα τέτοιο επιχείρημα όμως, πέραν του ότι είναι ανήθικο, επιπλέον στερείται λογικής. Η Ελλάδα, με το πραξικόπημα εναντίον του Μακαρίου στις 15 Ιουλίου, προ(σ)καλεί την τουρκική εισβολή, δεν στέλνει ενισχύσεις για την απόκρουση της εισβολής, για να μην προκληθεί ελληνοτουρκικός πόλεμος, μολονότι ελληνικές δυνάμεις προσβάλλονταν από τους Τούρκους!

Η ίδια περίπου λογική επικράτησε και με την κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας, αν και είναι γεγονός ότι η στρατιωτική κατάσταση ήταν πλέον δυσμενέστερη για την Ελλάδα. Το επιχείρημα συνοψίζεται ως εξής: Δεν υπερασπιζόμαστε την Κύπρο επειδή η Τουρκία έχει "γεωγραφικά πλεονεκτήματα" και η αντιμετώπιση των Τούρκων ήταν αδύνατη, λόγω αποστάσεως και τετελεσμένων γεγονότων.

Παρατηρούμε δηλαδή στην προκειμένη περίπτωση μία αντιστροφή των όρων για τους οποίους διεξάγεται ο πόλεμος. Μία χώρα εμπλέκεται σε πόλεμο για να υπερασπισθεί συμφέροντα επιβιώσεως, ή ζωτικής σημασίας. Αν η Κύπρος, μείζον τμήμα του Ελληνισμού, δεν υπάγεται στα συμφέροντα επιβιώσεως ή τα ζωτικά της Ελλάδας, τότε είναι να απορεί κάποιος για ποιο λόγο η χώρα θα χρησιμοποιήσει τη στρατιωτική της ισχύ.

Το γεωγραφικό επιχείρημα

Η απόσταση της Κύπρου από την Ελλάδα έχει

χρησιμοποιηθεί ως το κύριο επιχείρημα για την ελληνική αδράνεια. Πέραν όμως του ότι δεν υφίσταται γεωγραφικός ντετερμινισμός, η γεωγραφία δεν προσφέρει μόνο πλεονεκτήματα στη μία πλευρά και μειονεκτήματα στην άλλη. Η Κύπρος, είναι αλήθεια ότι βρίσκεται πολύ εγγύτερα της Τουρκίας, σε σχέση με την Ελλάδα, απέχοντας 70 χιλιόμετρα από τις πλησιέστερες τουρκικές ακτές και 400 από τη Ρόδο.

Επομένως η τουρκική αεροπορία είχε το πλεονέκτημα της μικρότερης απόστασης, διότι από την Κυρήνεια το Ιντσιρλίκ απέχει 270 χιλιόμετρα και η Αττάλεια 280, ενώ από την Κυρήνεια το αεροδρόμιο της Ρόδου απέχει 470 χιλιόμετρα, του Καστελλίου 740 και της Σούδας 870. Το περίφημο όμως γεωγραφικό πλεονέκτημα είναι μόνο ένας παράγοντας στην αντιπαράθεση.

Όταν αναφερόμαστε σε αποστάσεις για την αεροπορία, και για να θέσουμε το ζήτημα σε μία συγκριτική προοπτική, ας έχουμε υπόψη μας ότι η αεροπορία της Αργεντινής διεξήγαγε το 1982 τον πόλεμο για τα Φώκλαντς, επιχειρώντας από τέσσερα αεροδρόμια, τα οποία απείχαν πάνω από 700 χιλιόμετρα από τα νησιά. Δηλαδή οι Αργεντινοί υπερασπίστηκαν τα Φώκλαντς, παρά το γεγονός ότι ήταν πιο μακριά για εκείνους, απ' ότι η Κύπρος από την Ελλάδα.

Όσοι δε θεωρούν τη χρονική διάρκεια των 5 έως 10 λεπτών των αεροσκαφών επάνω από τους στόχους ως πολύ μικρή, να έχουν υπόψη τους ότι οι Αργεντινοί διεξήγαγαν πόλεμο στα Φώκλαντς επί 45 ημέρες, με χρόνο υπεράνω στόχων των αεροσκαφών τους μικρότερο των 10 λεπτών. Η Ελλάδα από το 1964 μέχρι το 1974 δεν έλαβε κάποιο ουσιαστικό μέτρο για να αντισταθμίσει το γεωγραφικό μειονέκτημα. Ούτε όμως και από το 1974 και μετά έχει κάνει σημαντική πρόοδο ώστε να αυξήσει την επιχειρησιακή της εμβέλεια, αν και έχουμε συμφέροντα στην Ανατολική Μεσόγειο και στο δημόσιο διάλογο ακούγονται διάφορες απόψεις.

Το σοβαρότερο συμπέρασμα εκτιμάται ότι είναι η φοβία της Ελλάδας έναντι της Τουρκίας. Είναι η αδυναμία της να αξιολογήσει και να διαχειριστεί, κυρίως πολιτικά αλλά και στρατιωτικά, τη στρατιωτική της ισχύ και όχι το γεγονός ότι δεν διέθετε όντως τις αναγκαίες στρατιωτικές δυνατότητες για να εμποδίσει την εισβολή. Το ζήτημα αυτό υφίσταται ήδη από το 1967 και συνέχιζε να ενυπάρχει και μάλιστα με αυξανόμενη ένταση και το 1974. Εν πολλοίς το 1974 η αναλογία δυνάμεων ήταν ευνοϊκή, πολύ ευνοϊκότερη σε σχέση με τη σημερινή, η Ελλάδα όμως δεν διέθετε τη θέληση να αντιπαρατεθεί στην Τουρκία, επικαλούμενη διάφορες δικαιολογίες.

31 Ιουλίου 2020

Όταν η αμυντική επάρκεια είναι “Σχετική”

Του κ. Σάββα Δ. Βλάσση
<https://doureios.com>

Το 1974 η αμυντική επάρκεια της Κύπρου βασιζόταν στην Εθνική Φρουρά που συμπλήρωνε δεκαετία ζωής. Η οργάνωση και συγκρότησή της εξυπηρετούσε έναν αμυντικό σχεδιασμό (Σχέδιο Αμύνης Κύπρου) που στηριζόταν σε ορισμένες βασικές προϋποθέσεις για να ανταποκριθεί σε περίπτωση τουρκικής εισβολής.

Πρώτη προϋπόθεση ήταν να αναλάβει την πρωτοβουλία η ελληνική πλευρά για να κινητοποιηθεί. Εάν αφηνόταν ο εχθρός να εισβάλει χωρίς να είναι πλήρως κινητοποιημένη η Εθνική Φρουρά, αυτομάτως η είσοδος της τελευταίας στον αγώνα θα γινόταν από μειονεκτική θέση.

Δεύτερη προϋπόθεση ήταν να έχει γίνει έγκαιρη επιστράτευση. Με την διαδικασία αυτή θα συμπληρωνόταν η δύναμη των ενεργών μονάδων που σε καιρό ειρήνης ανερχόταν κατά βάση στο 50% της προβλεπόμενης. Με την επιστράτευση επίσης, θα αποκτούσαν υπόσταση οι Επιστρατευόμενες Μονάδες, κατά μείζονα ρόλο τα Τάγματα Επιστρατεύσεως, που θα συνέδραμαν τις ενεργές μονάδες στην υλοποίηση των προβλεπόμενων σχεδίων αποκρούσεως.

Τρίτη προϋπόθεση ήταν η έγκαιρη εξάλειψη των τουρκοκυπριακών θυλάκων ώστε η Εθνική Φρουρά στο σύνολό της και απερίσπαστη, να λάβει εν συνεχεία την κατάλληλη διάταξη, αναμένοντας τον εχθρό στις ακτές.

Τέταρτη προϋπόθεση ήταν η εξ Ελλάδος συνδρομή, βάση του Σχεδίου “Κ”. Αυτό προέβλεπε από πλευράς Αεροπορίας την εφάπαξ προσβολή της εχθρικής αμφιβίου δύναμews πριν ακόμη αποβιβάσθούν στην ακτή στρατεύματα, όταν δηλαδή τα τελευταία θα ήταν ακόμη στα πλοία και πλέον ευπαθή. Από πλευράς Ναυτικού προβλεπόταν να έχει μεταβεί εγκαίρως ένα υποβρύχιο και μία τορπιλάκατος, για την προσβολή της αμφιβίου δύναμews.

Για λόγους που είναι ευρέως γνωστοί, αν και δεν έχουν αναλυθεί εις βάθος και στις πραγματικές διαστάσεις, οι ανωτέρω προϋποθέσεις δεν είχαν καλυφθεί το πρωινό της 20ής Ιουλίου 1974.

Το δικτατορικό καθεστώς Ιωαννίδη, μετά το πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου δεν ανέλαβε την πρωτοβουλία για να επιτρέψει στην Εθνική Φρουρά να κινητοποιηθεί και να προπαρασκευαστεί. Αντιθέτως, αυτή αφέθηκε αναστατωμένη, να ασχολείται καταπονούμενη με την επιβολή της νέας καταστάσεως.

Η επιστράτευση δεν πραγματοποιήθηκε εγκαίρως και με άνεση χρόνου. Το αποτέλεσμα ήταν οι ενεργές μονάδες να κινητοποιούνται βεβιασμένα και με επάνδρωση ειρήνης, προς εκτέλεση αποστολών ενώ τα Τάγματα Επιστρατεύσεως αντιμετώπισαν σοβαρά προβλήματα.

Όπως αποδείχθηκε, ενώ στα σχέδια η Επιστράτευση έδειχνε “τέλεια” οργανωμένη, στην πράξη απεδείχθη ότι τα Τάγματα Επιστρατεύσεως διέθεταν ελάχιστα βαρέα όπλα και η στελέχωσή τους στηριζόταν κατά κανόνα σε έναν μόνο μόνιμο αξιωματικό εξ Ελλάδος και Κυπρίους εφέδρους αξιωματικούς. Η αναστάτωση και ο διχασμός λόγω του πραξικοπήματος, σε συνδυασμό με τον αιφνιδιασμό που σκόρπισε φόβο και αβεβαιότητα, είχε ως αποτέλεσμα δισταγμό, ανυπακοές και διαταραγμένη πειθαρχία.

Η μη έγκαιρη εξάλειψη των τουρκοκυπριακών θυλάκων, σήμαινε ότι ένα αξιόλογο ποσοστό δύναμews της Εθνικής Φρουράς αφιερώθηκε για την συγκεκριμένη αποστολή, απέχοντας από τις επιχειρήσεις που αναλήφθηκαν προς εξάλειψη του αμφιβίου προγεφυρώματος και του κύριου θυλάκου Λευκωσίας – Αγύρτας. Συν αυτό, μέρος των μονάδων που προσανατολίσθηκε σε αυτές τις Κύριες Προσπάθειες, υπέστη φθορά επειδή εκτέθηκαν σε αεροπορικές προσβολές καθώς η εχθρική αεροπορία ενεργούσε ανενόχλητη.

Το Σχέδιο “Κ” δεν εφαρμόσθηκε. Τα υποβρύχια ευρίσκοντο εκτός θέσεως ενώ τα μαχητικά αεροσκάφη από την Κρήτη δεν διατάχθηκε να επέμβουν. Η τουρκική αμφίβια δύναμη αποβιβάσθηκε ανενόχλητη και εγκατέστησε προγεφύρωμα με ασήμαντες απώλειες, όπως και οι αλεξιπτωτιστές και καταδρομείς που μεταφέρθηκαν στα ενδότερα. Οι τορπιλάκατοι δεν απέπλευσαν νύκτα για να προσβάλουν εχθρικά πλοία αιφνιδιαστικώς ενώ και οι μονάδες Πυροβολικού δεν είχαν λάβει διάταξη προς τα βόρεια παράλια, ώστε να εκτελέσουν άμεσα πυρά εναντίον τουρκικών πλοίων και των αποβιβαζόμενων στρατευμάτων. Τα αντιαεροπορικά όπλα αδράνησαν στα πρώτα κρίσιμα λεπτά.

Η εξέλιξη των επιχειρήσεων απέδειξε και άλλες δομικές αδυναμίες της ελληνικής αμύνης. Ο αιφνιδιασμός κλόνισε σε μεγάλο βαθμό την ηγεσία και τους ηγήτορες, με αποτέλεσμα σοβαρές περιπτώ-

σεις ανεπαρκείας και ανυπακοής βαθμοφόρων. Η νοσοτροπία που διέτρεχε τα εξ Ελλάδος μόνιμα στελέχη που υπηρετούσαν στην Κύπρο, ήταν αυτή μιας παρενθέσεως με άνετη διαβίωση σε υπηρεσία “εξωτερικού” με τις σχετικές οικονομικές απολαβές.

Η περίπτωση πολεμικής αναμετρήσεως με τουρκικό τακτικό στρατό, εθεωρείτο αδύνατη λόγω... NATO. Η εκπαίδευση των μονάδων αποδείχθηκε ότι ήταν μέτρια όπως και η ενάσκηση διοικήσεως και ελέγχου σε όλα τα κλιμάκια. Η ισχύς των μονάδων εξαντλήθηκε γρήγορα από την πρώτη ημέρα, με αποτέλεσμα να αρχίσει κατόπιν η “αντίστροφη μέτρηση” με διαρροές κυρίως επιστράτων και αρνήσεις εκτελέσεως διαταγών.

Η Εθνική Φρουρά έπασχε σε σύγχρονο υλικό (τεθωρακισμένα, πυροβόλα, αντιαεροπορικά, αντιαρματικά) επειδή η κυπριακή κυβέρνηση είχε παύσει να ενδιαφέρεται για τον εκσυγχρονισμό της, με αποτέλεσμα το υλικό σε πολλές περιπτώσεις να αποδειχθεί αναξιόπιστο και να μην αποδώσει.

Όλα αυτά επιβεβαίωσαν με τον πλέον δραματικό τρόπο για το Έθνος, ότι η αμυντική επάρκεια της Κύπρου το 1974 ήταν “Σχετική”. Όσο περισσότερες προϋποθέσεις πρέπει να ικανοποιούνται για να ανταποκριθεί ένας αμυντικός σχεδιασμός και ένας στρατιωτικός μηχανισμός στην αποστολή του, όσο περισσότερα “εάν” υπάρχουν στα σχέδια, τόσο περισσότερο υποβαθμίζεται η αμυντική επάρκεια και από “Απόλυτη” καθίσταται “Σχετική”.

Αυτό είναι ένα από τα βασικά διδάγματα που έπρεπε να έχουν αναδειχθεί για την κρίση του 1974 σε στρατιωτικό επίπεδο αλλά σε Ελλάδα και Κύπρο το ενδιαφέρον επικεντρώθηκε στην συνωμοσιολογία και τις κατάρρες στους “ξένους”. Η αδιαφορία για την στρατιωτική ανάλυση της ήττας, αποδεικνύεται από τις επιλογές των επομένων δεκαετιών που σταδιακά αύξησαν τα “εάν” στον αμυντικό σχεδιασμό της χώρας.

Η στρατιωτική θητεία εξευτελίσθηκε, όχι μόνο από το παρεχόμενο επίπεδο εκπαίδευσής γενικότερα αλλά και την διάρκειά της, που όλες οι κυβερνήσεις από την δεκαετία του 2000 άρχισαν να κόβουν. Αυτό έχει σήμερα ως αποτέλεσμα οι ενεργές μονάδες να εμφανίζουν εικόνα “σκελετών” από πλευράς βαθμού επανδρώσεως, χωρίς να ικανοποιούν προϋποθέσεις σοβαρής εκπαίδευσής και με επιπτώσεις στο αξιόμαχο.

Για την κάλυψη των τεραστίων κενών που προέκυψαν από την κατάργηση ενεργών μονάδων, ο στρατός υποχρεώθηκε να αναθέσει αποστολές ενεργών

μόναδων σε Τάγματα Εθνοφυλακής, χωρίς καμία σοβαρή παρέμβαση στην οργάνωση, προπαρασκευή και συντήρηση αυτών. Όπως όμως φάνηκε και το 1974, οι μονάδες επιστράτων είναι εντελώς αναξιόπιστες και δεν μπορούν επ ουδενί να συγκριθούν σε απόδοση και αξιόμαχο με τις ενεργές μονάδες Πεζικού.

Η Επιστράτευση οργανώθηκε σε υψηλά επίπεδα αλλά σήμερα έχει υπονομευθεί από τις αραιές προσκλήσεις εφεδρών για μετεκπαίδευση και το άδειασμα των αποθηκών με υλικό επιστρατεύσεως. Επιπλέον, λόγω της δραστηκής μείωσης της θητείας, οι στρατεύσιμοι αποδίδονται στην εφεδρεία σχεδόν ανεκπαίδευτοι και δεν υφίσταται στοιχειώδης μετεκπαίδευση αυτών.

Σε επίπεδο μέσων – οπλικών συστημάτων, η περικοπή των αμυντικών προϋπολογισμών γενικότερα και των λειτουργικών προϋπολογισμών των Γενικών Επιτελείων ειδικότερα, σε επίπεδα 50-70%, έχουν ως αποτέλεσμα συσσωρευμένη μειωμένη διαθεσιμότητα όπλων και στους τρεις Κλάδους. Η Πολεμική Αεροπορία έχει “ξεχάσει” τα αεροσκάφη τακτικών μεταφορών, τα εκπαιδευτικά και τα ελικόπτερα ενώ τα μαχητικά αεροσκάφη διατηρούνται με “νύχια και με δόντια” σε κάποιο επίπεδο. Το Πολεμικό Ναυτικό έχει “ξεχάσει” τι πάει να πει σωστή συντήρηση πλοίων, τα οποία έχουν ρημάξει από την απαξίωση των υποδομών του Ναυστάθμου και αν δεν υπήρχε ο “ελιγμός” αξιοποιήσεως των Ναυπηγείων Σκαρामαγκά με το έμπειρο προσωπικό τους, αυτή την στιγμή τα πράγματα θα ήταν τραγικά.

Όταν σε όλα αυτά προσθέσουμε επιπλέον “εάν” στα οποία βασίζουμε την επιτυχή ανταπόκρισή μας, όπως ότι θα υπάρχει έγκαιρη προειδοποίηση που θα αποτρέψει τον αιφνιδιασμό, ότι μια πολεμική αναμέτρηση θα είναι βραχύβια ή ότι τεχνολογικώς είμαστε ισάξιοι με τον εχθρό, είναι σαφές ότι η αμυντική επάρκεια της χώρας έχει διολισθήσει ακόμη περισσότερο σε “Σχετική”.

Όπως και το 1974 στην Κύπρο, το πολιτικό προσωπικό της χώρας άφησε τις Ένοπλες Δυνάμεις στην τύχη τους, με χαρακτηριστική... “άνεση” στην δεκαετία του 2010.

Ο πολιτικός κόσμος της χώρας, έκανε ό,τι περνούσε από το χέρι του για να υποβαθμίζει σε “Σχετική” την αμυντική επάρκεια της χώρας, αντί αυτή να είναι “Απόλυτη” εν όψει των κινδύνων που επιφυλάσσει για το Έθνος η αναδυόμενη νεοθωμανική τυραννία που απειλεί στην περιοχή.

Η τηλεργασία και το domino effect

Του κ. Δημήτρη Ζακοντίνου

Μέλους και τέως Αντιπροέδρου ΕΛΙΣΜΕ

MCs strategic & defense analyst

Η επιλογή αυτής της πολιτικής θα δημιουργήσει πρόβλημα σε άπειρες επιχειρήσεις που θα δουν να μειώνεται ο κύκλος εργασιών τους

Με βάση κάποιο δημοσίευμα μία εκ των συστημικών τραπεζών, με αφορμή τις παρενέργειες που προκάλεσε ο covid 19 «έτρεξε» μία εσωτερική έρευνα μεταξύ των εργαζομένων με το ερώτημα κατά πόσο αποδέχονται αλλαγές στον τρόπο διεκπεραίωσης των εργασιών της τράπεζας όπως, η τηλεργασία.

Σύμφωνα πάντα με το δημοσίευμα το 50% των εργαζομένων απάντησε ότι θα ήθελε να εργάζεται στο σπίτι του και μετά την αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης.

Ας το δούμε λιγάκι διαφορετικά:

Μια τράπεζα είναι επιχείρηση εντάσεως προσφοράς υπηρεσιών και σαν τέτοια στηρίζεται στο προσωπικό της.

Κύριο αντικείμενο της είναι η συγκέντρωση καταθέσεων και στη συνέχεια η ΑΣΦΑΛΗΣ τοποθέτησή των σε επιχειρηματικές μονάδες.

Η διαδικασία αυτή ως γνωστό δημιουργεί & το συντριπτικό ποσοστό κερδών για την επιχείρηση.

Η διοίκηση της τράπεζας που έκανε τη δημοσκόπηση για να δει πόσοι εκ των ανθρώπων της επιχείρησης που διοικεί επιθυμούν να μην προσέρχονται στους χώρους εργασίας & να διεξάγουν αυτήν με τη μέθοδο της τηλεργασίας που άλλωστε αποτελεί πρόταση από το 1973 του Jack Nilles (φυσικός-μηχανικός -αξιωματικός της αεροπορίας των ΗΠΑ & συμβούλου των αμερικανών προέδρων Kennedy & Johnson) ενδεχομένως να ξεετάζει να δώσει την ευχέρεια στους εργαζόμενους να εργάζονται από οπουδήποτε & οποιαδήποτε ημέρα & ώρα χωρίς να είναι υποχρεωμένοι να μεταβαίνουν σε ένα κεντρικό τόπο δουλειάς αντικαθιστώντας τον με τη χρήση των συγχρόνων μορφών τηλεπικοινωνίας.

Ωστόσο η διοίκηση της τράπεζας θα πρέπει να λάβει υπόψη της ότι αφενός σε μια τραπεζική οντότητα είναι εκ των ων ουκ άνευ απαραίτητη η πλήρης γνώση του πελάτη της, πράγμα που επιτυγχάνεται με την άμεση επαφή και τη διερεύνηση της αξιοπιστίας του, αφετέρου για να επιτύχει ένα τέτοιο εγχείρημα προϋποθέτει και πλήρη αλλαγή του τρόπου διοίκσεως που θα βασίζεται πλέον στην εφαρμογή των οδηγιών & την επίτευξη στόχων, πράγμα που θα απομακρύνει την άμεση συνεργασία και την επιτήρηση του εργαζομένου.

Παράλληλα οι τηλεεργαζόμενοι υπάλληλοι μοιραίως θα αποξενωθούν προοδευτικά από την επιχεί-

ρηση & από την επαφή με την πελατεία & είναι θέμα χρόνου να αντικατασταθούν.

Βέβαια οι διάφορες διοικήσεις και όχι μόνο των τραπεζών που προωθούν τέτοιου είδους πρακτικές με το πρόσχημα της ψηφιακής (μετάλλαξης) & της μείωσης των ανελαστικών εξόδων (κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας - έξοδα καθαρισμού- αγορά μηχανολογικού εξοπλισμού, διάφορα αναλώσιμα κλπ) σίγουρα δεν λαμβάνουν υπόψη τους την ευρύτερη λειτουργία της αγοράς καθότι:αν υποθέσουμε ότι όπως λέει η έρευνα το 50% του προσωπικού θέλει να κάνει δουλειές από το σπίτι, αυτό σημαίνει αλλαγή του συνόλου της οικονομικής ζωής μιας πόλης, μιας χώρας και αυτό γιατί: οι εργαζόμενοι δεν θα είναι υποχρεωμένοι να ενδυθούν ανάλογα προσερχόμενοι σε χώρους εργασίας, πράγμα που σημαίνει ότι μαραζώνει σιγά-σιγά ο κλάδος της ένδυσης-υπόδησης αφού δεν θα τίθεται θέμα ανανέωσης της «γκαρνταρόμπας» των.

Εξυπακούεται ότι θα μειωθεί και ο κύκλος εργασιών άλλων δραστηριοτήτων & επιχειρήσεων προσφοράς υπηρεσιών όπως κομμωτήρια, καταστήματα καλλυντικών κλπ και φυσικά κάθε άλλη δαπάνη που κινούσε την αγορά στα πλαίσια αυτής της καθημερινής μετακίνησης των εργαζομένων όπως καύσιμα, Πάρκινγκ, εστίαση κα.

Τεκμαίρεται λοιπόν, ότι είναι κάτι παραπάνω από σίγουρο ότι η επιλογή αυτής της πολιτικής θα δημιουργήσει πρόβλημα σε άπειρες επιχειρήσεις που θα δουν να μειώνεται ο κύκλος εργασιών τους και στις τράπεζες καθόσον η πλειοψηφία των επαγγελματιών και επιχειρήσεων έχει κάποιου είδους πιστωτική αναφορά σε αυτές και φυσικά στην πολιτεία που θα δει ότι θα πρέπει να καλύψει με επιδόματα τους χιλιάδες ανέργους που θα προκύψουν.

www.bankingnews.gr 16/06/2020

Η εξωτερική πολιτική της Ελλάδας με τον αραβικό κόσμο- Το ζήτημα της Εθνικής Ασφάλειας

Αντχος ΠΝ, Θεόδωρος Κατσουγιαννόπουλος

Msc Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές, Νομική Σχολή ΑΠΘ

Msc Πληροφοριακά Συστήματα, ΕΑΠ

Η διάσταση της εθνικής ασφάλειας τη σημερινή εποχή μπορεί και πρέπει να θεωρηθεί ως διακύβευμα, το οποίο συναρτάται από ένα σύμπλεγμα παραγόντων. Κι αυτό διότι, η έννοιά της, προσδιοριζόμενη στην ετυμολογική διάσταση του εθνικού συμφέροντος, καθώς στην ουσία των πραγμάτων οροθετείται ως η ανάγκη των Κρατών να περιφρουρήσουν την αυθυπαρξία τους από εξωγενείς κινδύνους, παρατηρούμε, ότι στο σύγχρονο διεθνές περιβάλλον η εθνική ασφάλεια –σε αρκετές περιπτώσεις-διαμορφώνεται στα πλαίσια των διεθνών Οργανισμών στους οποίους ένα κρατικό μόρφωμα είναι μέλος. Αυτό δεν σχετίζεται –σε καμία περίπτωση με το γεγονός- ότι τα εθνικά δίκαια ενός κράτους καθορίζονται από τις υπόλοιπες συμμαχικές χώρες –εταίρους στον διεθνή Οργανισμό όπου κι αυτές είναι μέλη, «αλλά σύμφωνα με την αντίληψη του Πολιτικού Ρεαλισμού και του Νεο- Ρεαλισμού, αν και τα κράτη επιδιώκουν την εθνική τους ασφάλεια, ωστόσο, δεν εκφράζουν την ανάγκη αυτή πρόδηλα και άμεσα, αλλά μέσα από τους διεθνείς θεσμούς, οι οποίοι αναπτύσσονται μέσα στα πολυμερή εθνικά περιβάλλοντα όπου οι χώρες είναι μέλη».¹ Έτσι, από το σημείο που στο παρελθόν η εθνική ασφάλεια εκφραζόταν –ουσιωδώς και κυρίως- μέσα από τις στρατιωτικές επιχειρήσεις, πλέον και κυρίως μετά το 1990, εκφράζεται μέσα από οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές συνισταμένες και δράσεις. Δηλαδή, σε όσους περισσότερους οργανισμούς είναι ένα κράτος μέλος, αυτό αποτελεί και κατά κάποιον τρόπο το εχέγγυο, ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι εξωγενείς κίνδυνοι και ως εκ τούτου να διασφαλιστεί η εθνική ακεραιότητά του. Άλλωστε με την Συνθήκη της Λισσαβόνας (2009) υιοθετήθηκαν μία σειρά μέτρων που διευρύνουν και ενισχύουν την δυνατότητα συνεργασίας των κρατών- μελών της ΕΕ στον αμυντικό τομέα, αποδεικνύοντας, εκτός των άλλων, και όπως εκφράστηκε μέσω του θεσμικού πλαισίου για την Κοινή Πολιτική Άμυνας και Ασφάλειας που ψήφισε το 1999 στην Κολωνία το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο², ότι η διασφάλιση της ακεραιότητας ενός Κράτους υποβοηθείται από την συνύπαρξή του με άλλες χώρες σε ένα διεθνές Όργανο, το οποίο έχει την «τεχνογνωσία» και τα μέσα να επιβάλλει και να διαμορφώσει ένα ήρεμο εξωγενές περιβάλλον για τις χώρες που υπάγονται θεσμικά σε αυτό.

Το θέμα είναι να δούμε τι γίνεται στην περίπτωση που δύο κράτη, αν και είναι μέλη του ίδιου διεθνούς Οργανισμού, παρόλα αυτά μεταξύ τους αντιμετωπίζουν διακρατικά ζητήματα (όπως λόγου χάρη συμβαίνει στην περίπτωση της Ελλάδας με την Τουρκία ή της Ελλάδας με την Αλβανία που όλες είναι μέλη του ΝΑΤΟ); Πόσο η παρέμβαση του στρατιωτικού οργανισμού «αλλοιώνει» ή ελαχιστοποιεί τη δυνατότητα ενός κράτους να αποφασίσει

το ίδιο για τα εθνικά δικάια του; Επιπρόσθετα, ακόμα ένα καθοριστικό ερώτημα που προκύπτει, είναι πόσης ουσιόδους σημασίας είναι το γεγονός, ότι μία χώρα- μέλος ενός Διεθνούς Οργάνου διατηρεί ιστορικά άριστες σχέσεις σε διπλωματικό επίπεδο με κράτη, τα οποία, ωστόσο, η πληθώρα αυτών δεν έχουν αναπτυγμένες διακρατικές σχέσεις με τις υπόλοιπες χώρες- μέλη του Διεθνούς Οργανισμού; Ένα από παράδειγμα είναι οι παραδοσιακά στενές σχέσεις που έχει αναπτύξει η Ελλάδα με το μεγαλύτερο μέρος των αραβικών κρατών, σε αντίθεση με Δυτικές χώρες -που ίσως και εξαιτίας περισσότερο του φαινομένου της αποικιοκρατίας περασμένων δεκαετιών, αλλά και του φαινομένου της ριζοσπαστικοποίησης του Ισλάμ, έτσι, όπως ραγδαία εξελίσσεται τη σημερινή εποχή- κάθε άλλο παρά αγαστές σχέσεις φέρουν με τα αυτά³.

Με άλλα λόγια, πού αρχίζει και πού καταλήγει η έμμεση (ή και η άμεση) παρέμβαση ενός διεθνούς οργάνου στα εθνικά πράγματα ενός κράτους και κατά πόσο η παρέμβαση αυτή αναγκάζει ή δημιουργεί προβλήματα στην εξωτερική πολιτική και διπλωματία του κράτους αυτού που διατηρεί στενές σχέσεις με χώρες, που ωστόσο, πολλές από αυτές λογίζονται –όχι λίγες φορές- σημειακά (;) εχθροί της πλειονότητας των κρατών της Διεθνούς Κοινότητας;

Σε αυτά τα ερωτήματα έρχεται να δώσει απάντηση το εννοιολογικό περιεχόμενο των μέτρων που υιοθετούνται από ένα κρατικό μόρφωμα στη διαμόρφωση των συνισταμένων για την Εθνική Ασφάλεια, υποδηλώνοντας πολύ απλά το αυτονόητο, ότι δηλαδή ένα κράτος, αν και μέλος Διεθνούς Οργάνου, δεν μπορεί να εξαναγκαστεί από κανέναν να υποκύψει χωρίς διαβούλευση σε αποφάσεις τρίτων, οι οποίες διακυβεύουν ή είναι επικίνδυνες για τα εθνικά δικάια του. Οι ενέργειες που θα γίνουν από μία χώρα με απώτερο σκοπό την εξασφάλιση της Εθνικής Ασφάλειας είναι στην πραγματικότητα οι διπλωματικοί, οικονομικοί, ακόμα δε, και οι στρατιωτικοί χειρισμοί της, προκειμένου αφενός να αποφύγει μία στρατιωτική επέμβαση αφετέρου να διασφαλίσει την εθνική κυριαρχία του. Όταν ένα κρατικό μόρφωμα έχει σχεδιάσει τον τρόπο που θα ενεργήσει, ώστε να διασφαλίσει την Εθνική Ασφάλειά του μπορεί πολύ εύκολα να αποφύγει την άμεση παρέμβαση ακόμα και συμμαχικών κρατών στα εσωτερικά και τα εξωτερικά διπλωματικά του πράγματα. Και πώς θα σχεδιαστεί όλο αυτό το πλαίσιο της Εθνικής Ασφάλειας μίας χώρας; Όταν η χώρα έχει διαμορφώσει την Εθνική Στρατιωτική και Αμυντική Στρατηγική του, η οποία σημαίνει ότι το κράτος αυτό έχει τόσο τον αμυντικό εξοπλισμό όσο και τις στρατιωτικές παραμέτρους να αντιμετωπίσει μόνο του έναν εχθρό, ωσάν να μην ήταν μέλος ενός Διεθνούς Οργανισμού. Επίσης, μία ακόμη σημαντική παράμετρος που οδηγεί στην περιφρούρηση της

εθνικής ακεραιότητας αποτελεί η συνοχή που υπάρχει στο εσωτερικό περιβάλλον, υποδηλώνοντας ότι και στην περίπτωση μεταβολών κοινωνικής, οικονομικής ή και δημογραφικής φύσης δεν θα διακυβευτεί η Εθνική Ασφάλεια. Ένα απτό παράδειγμα, είναι η αθρόα μετανάστευση εθνικών και θρησκευτικών ομάδων σε διάφορα εθνικά περιβάλλοντα και η επίδραση που έχει η εγκατάσταση αυτή για την Εθνική Ασφάλεια των χωρών που δέχονται μεταναστευτικό/προσφυγικό πληθυσμό. Αν ένα κράτος έχει διαμορφώσει τα πλαίσια κάτω από τα οποία οι πολίτες του συνεχονται με ισχυρούς δεσμούς, ό,τι και συμβεί σε εσωτερικό επίπεδο, δεν θα εξαναγκαστεί το κράτος να εκχωρήσει στοιχεία από την εθνική κυριαρχία του. Και η τρίτη συνισταμένη που συμβάλλει στην Εθνική Ασφάλεια είναι, όταν η χώρα έχει σχεδιάσει την Πολιτική της Εσωτερικής Ασφάλειάς του, δηλαδή έχει δημιουργήσει τους κατάλληλους μηχανισμούς, ώστε να μην υπονομεύεται από ομάδες που ζουν στο εσωτερικό περιβάλλον της⁴. Και επειδή αυτός ο τελευταίος παράγοντας μπορεί να δεχτεί παρερμηνεία, αν ένα κράτος σέβεται και νομοθετεί για τη διαφορετικότητα που διαβιώνει στον εσωτερικό ιστό του, τότε ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο για υπονομευτικές τάσεις εκ των έσω. Στη βάση αυτή, όπως περιγράφηκε ανωτέρω, μία χώρα δεν χάνει την υπόστασή της, καθώς υιοθετώντας κατάλληλους «μηχανισμούς» έχει το δικαίωμα να ενεργήσει αυτοβούλως και να θέσει τα όρια στην «παρεμβατικότητα» που μπορεί να έχει από τον Διεθνή Οργανισμό ή τους Διεθνείς Οργανισμούς που είναι μέλος. Ενδεικτικό παράδειγμα, είναι η χώρα μας, η οποία την χρονική περίοδο 2004-2008, προκειμένου να είναι μέσα στο «διεθνές παιχνίδι» και να θεωρείται χώρα με ισχύ, επειδή άρχισε να βιώνει μετά το πέρας των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 οικονομικούς κλυδωνισμούς, αν και μέλος του NATO, σύναψε συμβάσεις για την προμήθεια αμυντικού εξοπλισμού από το ρωσικό κράτος, ώστε υπό τη βάση αυτή να έχει την ευχέρεια της διαρκούς ανανέωσης των στρατιωτικών μέσων της με σύγχρονο (για την εποχή), φθινό και αξιόπιστο υλικό. Και σε καμία περίπτωση, η στάση αυτή της Ελλάδας δεν μπορεί και δεν πρέπει να θεωρηθεί ως διπολική απέναντι στο NATO και τους Ευρωπαίους εταίρους της, καθώς υποδηλώνει την αναγκαιότητα επιβίωσής της σε ένα διεθνές περιβάλλον που η ισχύς ενός Κράτους περιχαράκώνεται και προσμετράται στα αμυντικά μέτρα.

Όσον αφορά τώρα την εξωτερική πολιτική της Ελλάδας με τον αραβικό κόσμο, αυτή είναι γνωστή και παραδοσιακά ιστορική. Τη σημερινή εποχή, με τη συνεχόμενη μετανάστευση εθνικών και θρησκευτικών ομάδων από τη Μέση Ανατολή, αυτές οι στενές σχέσεις που έχει δημιουργήσει το κράτος μας με την πλειονότητα των αραβικών χωρών, θεωρείται μία ισχυρή αφορμή, ώστε η χώρα μας να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην βελτίωση και ενδεχομένως στην εξομάλυνση των σχέσεων ανάμεσα στη Δύση και σε πολλά από τα ανατολικά περιβάλλοντα, μετά βέβαια και εξαιτίας της έξαρσης σε τρομοκρατικά χτυπήματα που αντιμετωπίζουν πολλά δυτικά κράτη από μουσουλμάνους έποικους/ μετανάστες. Αυτό που πρέπει να καταθέσουμε είναι δύο πράγματα: α. Η σχέση που ανα-

πτύσσεται μεταξύ μετανάστη και χώρας- υποδοχής εξαρτάται τόσο από το πολιτισμικό και κοινωνικό επίπεδο του μετανάστη/ πρόσφυγα όσο και από το πόσο ανεκτικό μπορεί να είναι ένα κρατικό/ κοινωνικό περιβάλλον με το εθνικά ξένο. Κοινωνιολογικά έχει αποδειχθεί, ότι χώρες με πολιτισμικό υπόβαθρο είναι πιο ανεκτικές απέναντι στο εθνολογικά ξένο σε σχέση με κράτη που αν και οικονομικά αναπτυγμένα, επειδή συγκροτήθηκαν σε ύστερους χρόνους, έχοντας πολλές αυτές σχηματίσει εθνική ταυτότητα στη βάση κοινωνικών ή οικονομικών παραγόντων (λχ Μ. Βρετανία, Βόρειες Χώρες), είναι περισσότερο επιφυλακτικές με το εθνολογικά ή θρησκευτικά ξένο⁵. Αυτό είναι μία πτυχή, όπως και β. μία δεύτερη πτυχή είναι η θέση που είχε μία χώρα κατά την ιστορική περίοδο του αποικιοκρατισμού⁶. Ωστόσο, επειδή η μετανάστευση δεν αποτελεί το κύριο μέρος της παρούσας εισήγησης, ώστε να αναλυθεί κοινωνιολογικά, αυτό που μπορούμε να πούμε είναι, ότι είναι ένα πολυπαραγοντικό φαινόμενο, καθώς εκτός από τις αιτίες και τις αφορμές κάτω από τις οποίες γίνεται, έχει να κάνει και με ζητήματα πολιτικής φύσης.

Οι Έλληνες είχαν ανέκαθεν αναπτύξει στενές σχέσεις με χώρες της Μέσης Ανατολής και της Βορείου Αφρικής που είχαν αραβικό/ αραβόφωνο πληθυσμό. Όπως είναι γνωστό, αφενός είχαν κατά το παρελθόν μεταναστεύσει στα περιβάλλοντα αυτά, αναπτύσσοντας στενές σχέσεις με το γηγενές στοιχείο, αφετέρου κατά τους αραβοϊσραηλινούς Πολέμους, αλλά και χρονικά μεταγενέστερα είτε διατηρούσαν ουδέτερη στάση είτε στάθηκαν στο πλευρό των Αράβων, όσον αφορά κυριότητα τη θέση που είχαν πάρει οι Ελληνικές Κυβερνήσεις με το Παλαιστινιακό Ζήτημα⁷. Ακόμα και τώρα, που οι περισσότερες χώρες της Δύσης διατηρούν μία εχθρική στάση, ώστε προς τους μεταναστευτικούς πληθυσμούς από τη Μέση Ανατολή, η Ελλάδα, αντίθετα, όλους αυτούς τους πληθυσμούς προσπαθεί σε μεγάλο βαθμό να τους ενσωματώσει στον κρατικό ιστό της παρά τα προβλήματα που η ίδια αντιμετωπίζει ως κράτος. Και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει, κάθε άλλο παρά σχετίζονται στην πραγματικότητα, από την διακύβευση της εθνικής ασφάλειας, αλλά δεν πρέπει να ξεχνάμε, ότι το ελληνικό κράτος ακόμα δεν έχει συνέλθει από τη αβεβαιότητα που ζούσαν σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο οι Έλληνες πολίτες για δέκα συναπτά έτη. Όλη αυτή η απογοήτευση που έχουν οι Έλληνες απέναντι στο κράτος τους είναι φυσικό και εύλογο, να δημιουργεί ακόμα και ακραίες συμπεριφορές. Το αν οι Έλληνες είναι εθνικιστές θα πρέπει να το εξετάσουμε υπό το πρίσμα των συμπεριφορών και αντιδράσεών τους, όταν τη δεκαετία του 1990 δέχτηκε η χώρα μας μεγάλο κύμα μεταναστών από την πρώην κομμουνιστικές χώρες, και αναλογιζόμενοι πώς είχαν αντιδράσει το 1923, όταν στο ελλαδικό περιβάλλον που είχε τα ανάλογα κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά με το σημερινό συνέρρευσαν οι χιλιάδες των ομοεθνών προσφύγων. Σε ποια από τις δύο περιπτώσεις που αναφέρθηκαν οι γηγενείς εκφράστηκαν με πιο ακραίο τρόπο; Τη δεκαετία του 1990 ή τη δεκαετία του 1920;

Τη δεδομένη χρονική στιγμή, εκτός των άλλων, οι ενεργειακές εξελίξεις στην περιοχή με την ανέκαθεν στενή

σχέση της χώρας μας με τον αραβικό κόσμο, της δίνουν το προβάδισμα να διαπραγματεύεται με αραβικές χώρες (λχ Αίγυπτος, Ιορδανία) και για λογαριασμό των Δυτικών συμμάχων μας. Αυτό φαίνεται όσο ποτέ άλλοτε με τις διάφορες τριμερείς και πολυμερείς συνδιασκέψεις που λαμβάνουν χώρα σε κράτη της Νοτιοανατολικής Μεσογείου για τις ενεργειακές γεωτρήσεις και τη διάνοιξη των αγωγών. Όμως και παλιότερα χρονικά, δύο σχεδόν δεκαετίες νωρίτερα, η Ελλάδα –ιδίως από την περίοδο της μεταπολίτευσης και κυρίως τη δεκαετία του 1980- προσπάθησε να συσφίξει περισσότερο τις σχέσεις της με τον αραβικό κόσμο μέσω της οικονομικής και πολιτιστικής διπλωματίας με σκοπό την ενίσχυσή της έναντι της Τουρκίας στα περιβάλλοντα αυτά. Ας μην ξεχνάμε, ότι το τουρκικό κράτος την περίοδο εκείνη, ήταν το «αγαπημένο παιδί» των Δυτικών, παραγκωνίζοντας αισθητά τη θέση της χώρας μας στην ευρύτερη γεωγραφική περιοχή. Αλλά και οι ίδιες οι αραβικές χώρες και κυρίως αυτές που εκτείνονται στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο θεωρούν το ελληνικό κράτος τον πιο οικείο εταίρο που μέσω αυτού θα επανακαθορίσουν τις σχέσεις τους με τη Δύση, κάνοντας «άνοιγμα» προς αυτήν⁸. Δεν πρέπει να παραβλέπεται, ότι το Παλαιστινιακό αποτελούσε το ακανθώδες ζήτημα ανάμεσα στις δυτικές χώρες και την πλειονότητα των κρατών του αραβικού κόσμου με συνέπεια την ανάσχεση της παρουσίας τους στα διεθνή διπλωματικά πράγματα με συνέπεια να ενισχύεται υπό το πρίσμα αυτό η θέση του Ισραήλ στην περιοχή. Πλέον, ωστόσο, τόσο οι Άραβες ηγέτες, εξαιτίας των ενεργειακών εξελίξεων όσο και η ισραηλιτική πλευρά (παρά την στάση των ΗΠΑ να δυναμιτίζει τη μεταξύ τους σχέση μεταφέροντας την αμερικανική Πρεσβεία στην Ιερουσαλήμ) βλέπουμε από τις εξελίξεις, ότι έχουν βάλει «αρκετό νερό στο κρασί τους», φτάνοντας η πρώτη πλευρά στο σημείο να καταδικάζει ως ακραία παρακρατική την οργάνωση, Χαμάς. Η Ελλάδα είναι –αναμφισβήτητα- ένα δυνατό προγεφύρωμα για τη Δύση, ακόμα και όσον αφορά τις αραβικές χώρες που έχουν υπογράψει πρωτόκολλα συνεργασίας με την Τουρκία και τη Ρωσία, δύο κράτη με διπολική εξωτερική πολιτική σε πολλούς τομείς τόσο για την Ανατολή όσο και τη Δύση. Και μάλιστα, για να αναφερθούμε και στο τελευταίο Σύμφωνο συνεργασίας μεταξύ Τουρκίας και Λιβύης, βλέπουμε, ότι παρά την αρχική διπολική στάση που τήρησαν απέναντι σε αυτό οι Δυτικοί εταίροι μας, επειδή τόσο το Ισραήλ όσο και οι αραβικές χώρες που έχουν σημαίνοντα ρόλο στην ενεργειακή διπλωματία άχθησαν υπέρ των ελληνικών δικαίων, αυτόματα η στάση των χωρών αυτών ανάγκασε και τους συμμάχους μας να πάρουν ευθεία θέση, καταδικάζοντας την τουρκολιβυκή συμφωνία, Η Ελλάδα κάθε άλλο παρά μπορεί να φοβάται για την Εθνική Ασφάλειά της, καθώς όπως φαίνεται ακόμα και οι ακραίες μουσουλμανικές χώρες (όπως κατά περιόδους ήταν η Αίγυπτος ή όπως θεωρούνται πολλά από τα Κράτη του Κόλπου) αρχίζουν να μεταστρέφουν την εξωτερική και οικονομική πολιτική τους (η εταιρεία Aramco έχει ιδιωτικοποιήσει το μεγαλύτερο ποσοστό των κεφαλαίων της, πουλώντας τα σε αμερικανικές και ευρωπαϊκές εταιρείες), εξαιτίας των ενεργειακών εξελίξεων στην ευρύτερη περιοχή. Και αυτήν την

στιγμή, και εξαιτίας της τυχοδιωκτικής πολιτικής της Τουρκίας στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο, διακυβεύοντας, εκτός των άλλων, και τα ευρωπαϊκά συμφέροντα, η Ελλάδα ούσα ανέκαθεν σημειακός εταίρος των αραβικών χωρών μπορεί και έχει τη δυνατότητα να ασκήσει καθοριστικό ρόλο στα διεθνή πράγματα ως διάυλος ανάμεσα στα δυτικά και τα μεσανατολικά κράτη.

Υποσημειώσεις

1.Η. Ηλιόπουλου, (χχ), Εθνικό Συμφέρον και πολιτική της εθνικής ασφάλειας- θεμελιώδεις έννοιες και στο σύγχρονο διεθνές περιβάλλον, Διαθέσιμο στο: http://www.elesme.gr/elesmegr/periodika/t36/t36_06.htm (τελευταία πρόσβαση 14 Νοεμβρίου 2019).

2.www.europarl.europa.eu/pdf (τελευταία πρόσβαση 14 Νοεμβρίου 2019).

3. Άννα Ιακ. Κωνσταντινίδου, 2019, Ισλάμ και το ενεργειακό ζήτημα στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο, Θεσσαλονίκη: Κ&Μ Σταμούλη/ Ιωάννης Αρχ. Χαρπαντιδής.

4.Μαριλένα Κοππά, 2017, Η κοινή πολιτική άμυνας και ασφάλειας, Αθήνα: Πατάκη, καθώς και στο Η. Ηλιόπουλου, (χχ), Εθνικό Συμφέρον και πολιτική της εθνικής ασφάλειας- θεμελιώδεις έννοιες και στο σύγχρονο διεθνές περιβάλλον, Διαθέσιμο στο: http://www.elesme.gr/elesmegr/periodika/t36/t36_06.htm (τελευταία πρόσβαση 14 Νοεμβρίου 2019).

5.Micheline R. Ishay, 2008, Η Ιστορία των δικαιωμάτων του Ανθρώπου- από την Αρχαιότητα ως την εποχή της Παγκοσμιοποίησης, Αθήνα: Σαββάλας.

6.Roy Olivier, 2006, Το Παγκοσμιοποιημένο Ισλάμ, Αθήνα: Scripta.

7. Άννα Ι. Κωνσταντινίδου, 2017, Ο ρόλος της Ελληνικής Παροικίας στην Αίγυπτο- η Έξοδος και το Αιγυπτιακό Ζήτημα, Θεσσαλονίκη: Κ & Μ Σταμούλη.

8.Παναγιώτης Γκλαβίνης, Ηλίας Ανδρεάδης, Ηλίας Κολοβός, Άννα Κωνσταντινίδου, Αφροδίτη Σέμκου, 2019, Η ολοκλήρωση των αγορών ενέργειας στην ευρύτερη Ευρώπη. Περιβάλλον και Δίκαιο- φυσικό περιβάλλον- ενέργεια- χωροταξία- πολεοδομία- δόμηση- δημόσια έργα- μνημεία, 88 (2), σσ. 183-208.

Βιβλιογραφία

1.Γκλαβίνης Παναγιώτης, Ανδρεάδης Ηλίας, Κολοβός Ηλίας, Κωνσταντινίδου Άννα, Σέμκου Αφροδίτη, 2019, Η ολοκλήρωση των αγορών ενέργειας στην ευρύτερη Ευρώπη. Περιβάλλον και Δίκαιο- φυσικό περιβάλλον- ενέργεια- χωροταξία- πολεοδομία- δόμηση- δημόσια έργα- μνημεία, 88 (2), σσ. 183-208

2.Ηλιόπουλου Η., (χχ), Εθνικό Συμφέρον και πολιτική της εθνικής ασφάλειας- θεμελιώδεις έννοιες και στο σύγχρονο διεθνές περιβάλλον, Διαθέσιμο στο: http://www.elesme.gr/elesmegr/periodika/t36/t36_06.htm

3.Ishay Micheline R., 2008, Η Ιστορία των δικαιωμάτων του Ανθρώπου- από την Αρχαιότητα ως την εποχή της Παγκοσμιοποίησης, Αθήνα: Σαββάλας

4.Μαριλένα Κοππά, 2017, Η κοινή πολιτική άμυνας και ασφάλειας, Αθήνα: Πατάκη

5.Άννα Ι. Κωνσταντινίδου, 2017, Ο ρόλος της Ελληνικής Παροικίας στην Αίγυπτο- η Έξοδος και το Αιγυπτιακό Ζήτημα, Θεσσαλονίκη: Κ & Μ Σταμούλη

6.της ίδιας, 2019, Ισλάμ και το ενεργειακό ζήτημα στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο, Θεσσαλονίκη: Κ&Μ Σταμούλη/ Ιωάννης Αρχ. Χαρπαντιδής

7.Roy Olivier, 2006, Το Παγκοσμιοποιημένο Ισλάμ, Αθήνα: Scripta

8.www.europarl.europa.eu/pdf (τελευταία πρόσβαση 14 Νοεμβρίου 2019).

Οι Τούρκοι και ο υπόλοιπος Κόσμος: Μία ιστορικό- κοινωνική προσέγγιση (1)

Της Δρος Άννας Κωνσταντινίδου
Ιστορικού- Διεθνολόγου
Ερευνητριάς Νομικής Σχολής ΑΠΘ

Η «ανάγνωση» των μουσουλμανικών πληθυσμών δεν μπορεί να γίνει στη βάση ενός ενιαίου συνόλου, καθώς οι διαπολιτισμικές και οι διπλωματικές σχέσεις που υπάρχουν ανάμεσα λχ. στη Δύση και την Τουρκία φέρουν διαφορετικές προσλαμβάνουσες από αυτές μεταξύ Δύσης και Μέσης Ανατολής. Το γεγονός αυτό έχει κύριο έρεισμα το φυλετικό υπόβαθρο των ισλαμικών μορφωμάτων, αλλά και την ιδιάζουσα θέση που λαμβάνει η θρησκεία στην καθεμιά ξεχωριστά μουσουλμανική κοινωνία. Στο παρόν άρθρο θα αναλυθεί η συμπεριφορική ικανότητα του τουρκικού κράτους να εκφράζει ένα διπλωματικό διπολισμό όσον αφορά τους συσχετισμούς που αναπτύσσει με τη Δύση και το οικείο περιφερειακό του περιβάλλον και θα αναζητηθούν οι λόγοι της ιδιόμορφης συμπεριφοράς, την οποία ανέπτυξε (και αναπτύσσει) με μεγάλη επιτυχία².

Για να κατανοήσουμε τους λόγους της διττής διπλωματίας τού τουρκικού κράτους, είναι αναγκαίο να περιγραφεί το εσωτερικό κατεστημένο τής χώρας, το οποίο παρουσιάζει κι αυτό ιδιότυπη συμπεριφορά σε σχέση με τα διάφορα κοινωνικά σύνολα που διαβιούν εκεί. Κι αυτή η στάση, που ανέκαθεν εφάρμοζε η Τουρκία στους πληθυσμούς που την κατοικούν, αποτελεί, ίσως, την πιο σημαντική αιτία για την επιγενόμενη «ιδιόμορφη» διπλωματία σε σχέση με την εξωτερική της πολιτική. Στην τουρκική χώρα, αν και το επίσημο θρησκευτικό δόγμα είναι το σουνιτικό, ωστόσο, η διάσταση και η εγκαθίδρυση της στρατιωτικής παντοδυναμίας της βασίστηκε στην ύπαρξη πολυσύνθετων μυστικιστικών ταγμάτων, τα οποία αποτέλεσαν το συνδετικό κρίκο με τους ετερογενείς και ετερόθρησκους πληθυσμούς που διέμεναν στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Ακόμα κι όταν εδραιώθηκε στο πολιτικό γίγνεσθαι της εποχής ο Σουνιτισμός, ο θρησκευτικός μυστικισμός ήταν εναργό και θεμελιώδες οργανωτικό κομμάτι της Πολιτείας, καθώς οι Αδελφότητες, στις οποίες συνέχονταν τα διάφορα πληθυσμιακά έθνη του οθωμανικού Κράτους, ελαχιστοποιούσαν τις πιθανότητες εξεγέρσεων και επαναστάσεων απέναντι στην Κεντρική Εξουσία.

Η ύπαρξη των μυστικιστικών ταγμάτων, εκτός του γεγονότος ότι διαφύλασσε την κοινωνική νηνεμία, αποτελούσε την κοιτίδα διαμόρφωσης ιδεών και αντιλήψεων, αφού άτομα οποιαδήποτε κοινωνικής διαστρωμάτωσης συγχρωτίζονταν σε μια ομάδα που έφερε περισσότερα κοινωνιολογικής διάστασης χαρακτηριστικά παρά θρησκευτικής. Η επιρροή που άσκησαν οι οργανώσεις αυτές στην τουρκική κοινωνία φάνηκε από το συμπεριφορικό χαρακτήρα τον οποίο ανέπτυξαν οι πληθυσμοί στο κατεστημένο της χώρας, καθώς σχηματίστηκαν τάσεις στα διάφορα πεδία του δημοσίου βίου. Εκτός των άλλων, το πολιτικό έρεισμα που άρχισαν να διαμορφώνουν οι Αδελφότητες αυτές μέσα στο οθωμανικό κατεστημένο έγινε σε μία εποχή (19ος αι.) όπου παρατηρούνταν διεθνείς ανακατατάξεις, οι οποίες αφορούσαν –κυρίως– τη μεσανατολική περιοχή. Από τα τάγματα αυτά είτε «ξεπήδησαν» είτε επηρεάστηκαν είτε συνεργάστηκαν μαζί τους (γνωρίζοντας τον αντίκτυπο που είχαν στην κοινωνία) οι πολιτικοί άνδρες που διαδραμάτισαν προεξάρχοντα ρόλο στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία της Τουρκίας.

Αυτό που πρέπει να κάνουμε κατανοητό είναι, ότι στη βάση των ιδεολογικών ρευμάτων που είχαν εφελτήριο τα τάγματα αυτά, οι εκπρόσωποί τους διαβλέποντας τις εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο, καθώς το αποικιοκρατικό δόγμα άπλωνε με ραγδαίους ρυθμούς τα «πλοκάμια» του στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο, προσπάθησαν μέσω της πολιτικής –κυριότατα– δράσης τους να σχηματίσουν έναν κλοιό προστατευτισμού του πολιτισμικού υποβάθρου τους και της εδαφικής ακεραιότητας του κράτους τους. Δύο ήταν οι κύριες τάσεις των μεταρρυθμιστών Οθωμανών που βρήκαν οι κοινωνικό-πολιτικές ενέργειές τους μεγαλύτερη απήχηση στην κοινωνία:

α. οι εκσυγχρονιστές που ήθελαν τον πλήρη διαχωρισμό κράτους και θρησκείας, διατυπώνοντας την άποψη ότι το θρήσκευμα θα ήταν τροχόπεδη σε οποιαδήποτε εσωτερική μεταρρύθμιση, β. οι οπαδοί νεωτεριστικών αρχών και αντιλήψεων, συγκαλυμμένων κάτω από το μανδύα της θεοκρατικής παράδοσης του τουρκικού κράτους. Οι δύο αυτοί ιδεολογικοί σχηματισμοί αποτέλεσαν τους προθύλακες των πολιτικών κομμάτων που θα ακολουθήσουν στη Σύγχρονη Πολιτεία της Τουρκίας.

Επεξηγώντας κοινωνιολογικά τις τάσεις αυτές, παρατηρούμε, ότι ακόμα και το οθωμανικό κράτος, το οποίο αποτέλεσε ένα κοινωνικό μόρφωμα από συνονθυλεύματα εθνικών και θρησκευτικών μειονοτήτων, κύριο συστατικό διαμόρφωσης του κοινωνικού ιστού θεωρείται η παράδοση με ό,τι εννοιολογικά περικλείει στην λαογραφία και στην κοινωνιολογία ο εν λόγω όρος. Θα ήταν άστοχο να θεωρηθεί, ότι σε γνωσιακό επίπεδο και οι δύο αυτές κοινωνικές παρατάξεις δεν εδράζονται σε αυτήν την παραδοχή, διαμορφώνοντας με αυτόν είτε αντιθετικά είτε σε σύμπλευση τις αρχές της ιδεολογίας τους. Άλλωστε, η έννοια της παράδοσης ήταν και συνεχίζει να αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο στη διαμόρφωση του εθνισμού ενός κράτους. Και στην τουρκική χώρα παρατηρούμε έντονα –ιδίως τα χρόνια καμπίς για τη διαμόρφωση του νέου τουρκικού κατεστημένου– ότι οι δύο πόλοι που προέκυψαν είχαν σημείο αναφοράς τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα αυτού του όρου που αποκαλούμε παράδοση, ο μεν πρώτος αναζητώντας τον εκσυγχρονισμό (ανασκευάζοντας τις κοινωνικές δομές, ώστε να συμβαδίσει το κράτος με τις σύγχρονες επιταγές της διεθνούς κοινωνίας)³, ο δε δεύτερος σεβόμενος την πολιτιστική κουλτούρα (σύμπλευση της κοινωνίας με ένα αναδομημένο κατεστημένο, ωστόσο, μέσα στα ήδη υπάρχοντα καλούπια τού πολιτιστικού παρελθόντος).

Ο ίδιος ο Κεμάλ, ο οποίος ήταν εκσυγχρονιστής –τουλάχιστον μέχρι την εδραίωση του κρατικού μορφώματος που επιδίωκε να δημιουργήσει⁴– συνεργάστηκε με όλες τις τάσεις που είχαν διαμορφωθεί στην τουρκική κοινωνία και είχαν εφελτήριο ιδεολογικό τα τάγματα. Στον καιρό, ωστόσο, της παντοδυναμίας του προσπάθησε να περιορίσει ή και να εκλείψει τις μυστικιστικές οργανώσεις, καθώς αποσκοπούσε στην επίτευξη ενός εθνικού κράτους. Ο Κεμάλ δεν αντιτάχθηκε στη διάσταση της Θρησκείας, αλλά στα αποκρυφιστικά τάγματα που η δράση τους είχε κοινωνιολογικό αντίκτυπο στο πολιτειακό κατεστημένο που αυτός ήθελε να δημιουργήσει. Όπως αναφέραμε, στις ιδεολογικές αυτές ορ-

γνώσεις συμμετείχε πανσπερμία εθνοτήτων που διαβιούσε στο κοινωνικό κατεστημένο της Τουρκίας. Επίσης, πολλές από αυτές τις «αιρετικές» εκφάνσεις του Ισλαμισμού ήταν θερμοκήπια για νεωτερίζουσες αντιλήψεις, γεγονός που δεν μπορούσαν να έχουν θέση σε μία κοινωνία κατά βάση στρατοκρατούμενη. Ο Κεμάλ παρά τις προσπάθειές του να εκκοσμικεύσει το κράτος του και να το «εκδυτικοποιήσει» στη βάση απεμπόλησης πολιτισμικών αγκυλώσεων, βρήκε εμπόδιο το κοινωνικό και διπλωματικό περιβάλλον της εποχής, το οποίο δεν του παρείχε τα εχέγγυα να δημιουργήσει ένα κατ' ουσίαν αποστρατικοποιημένο κατεστημένο.

Παρότι ο Κεμάλ γνώριζε πολύ καλά τη σημασία που είχε το κράτος του για τα ευρωπαϊκά συμφέροντα και το αντιλαμβανόταν από τον τρόπο που ρυθμίστηκε το Ζήτημα των ελληνικών πληθυσμών της Μικράς Ασίας και του Πόντου με τη διπλωματική ανοχή των Μεγάλων Δυνάμεων, ωστόσο, τόσο αυτός όσο και οι πολιτικοί του επίγονοι χρησιμοποίησαν ένα παρελκυστικό διπλωματικό πρόσωπο απέναντι στη Δύση, διότι, εκτός των άλλων, ήταν η εποχή που τα κράτη της Μέσης Ανατολής άρχισαν να ξεσηκώνονται εναντίον των αποικιοκρατών. Η διπολική εξωτερική πολιτική της Τουρκίας (κατά τον Μεσοπόλεμο και μέχρι τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο) φάνηκε, εν πολλοίς, κι από τον τρόπο που μεταχειρίστηκε τους ομόθρησκους πληθυσμούς της γεωγραφικής της ζώνης κατά τη διάρκεια των Μεγάλων Συνθηκών. Οι μουσουλμανικές χώρες της Εγγύς και Μέσης Ανατολής μέχρι τις αρχές του 20ου αι. είχαν μία ιδιόμορφη σχέση με το οθωμανικό κράτος.

Οι περισσότερες από αυτές ήταν ημιαυτόνομα κρατικά μορφώματα μέσα στην Αυτοκρατορία που παρά τις κατά καιρούς εξεγέρσεις τους με σκοπό την πλήρη αυτονόμησή τους, εντούτοις, τα μουσουλμανικά αυτά κράτη είχαν δημιουργήσει την προσδοκία, ότι η ομόθρησκη Τουρκία δεν θα τα παραχωρούσε στα δυτικά συμφέροντα, όταν οι Συμβάσεις Ειρήνης του 1918 και εξής διαμοίραζαν εκ νέου τις σφαίρες επιρροής στα εδάφη της Νοτιοανατολικής Μεσογείου. Ωστόσο, όμως, τόσο ο Κεμάλ όσο και οι πολιτικοί του επίγονοι (μέχρι περίπου το 1950) θεμελιώναν τη νέα ιδεολογική πορεία του κράτους τους σε εθνικά στοιχεία, αποδιώχνοντας οτιδήποτε αφορούσε την παράδοση και διαρρηγνύοντας εμφαντικά τη σχέση τους με τους λαούς της περιοχής.

Άραγε, θα μπορούσε να μακροημερεύσει το «δυτικότροπο» μοντέλο οργάνωσης που στηριζόταν καθарά σε στοιχεία εθνισμού στη μετακεμαλική Τουρκία; Η Ιστορία του τουρκικού κράτους απέδειξε εμπράκτως –ήδη από τη δεκαετία του 1950– ότι σε ένα παραδοσιακό κράτος, όπως ήταν αυτό της γείτονας χώρας, η θρησκεία μέσα από οποιαδήποτε ιδεολογία ή οποιοδήποτε μυστικιστικό τάγμα κι αν εκφραζόταν, δεν μπορούσε να μη λαμβάνει κυρίαρχη θέση στο εσωτερικό κατεστημένο. Όλοι σχεδόν οι λαοί της Νοτιοανατολικής Μεσογείου είχαν σχηματίσει τον κοινωνικό ιστό του κράτους τους στη βάση της συμπλεκτικής σχέσης Πολιτείας και Θρησκείας κι αυτό, διότι όταν οι περισσότερες από αυτές τις χώρες βρέθηκαν σε κάποια στιγμή της Ιστορίας τους υπό τη διοικητική επιτήρηση ενός ξένου κράτους, το θρησκευμα στάθηκε ένα από τα στιβαρά επιστεγάσματα του εθνισμού τους που τις συνέδεε με το πολιτισμικό παρελθόν τους.

Έτσι, και το τουρκικό κράτος αναγκάστηκε να επαναφέρει στις δομικές λειτουργίες του την έννοια της θρησκείας και τις δογματικές παραμέτρους αυτής. Μέχρι το 1950, τα μυστικιστικά τάγματα δρούσαν στην παρανομία, καθώς το κεμαλικό κράτος τα είχε θέσει εκτός της διοικητικής «μηχανής». Πολυάριθμα, ωστόσο, μέλη της δημόσιας ζωής λειτουργούσαν μέσα στις οργανώσεις

αυτές. Η κυβέρνηση Μεντερές ήταν αυτή που επανάφερε στο δημόσιο προσκήνιο και νομιμοποίησε τα Ισλαμικά Τάγματα, τα οποία πλέον, άρχισαν να λαμβάνουν ισχυρή θέση στην πολιτική ζωή, δημιουργώντας τάσεις και συνιστώσες. Η Τουρκία, μετά από ένα χρονικό διάστημα πλήρους απο-θρησκευτικότητας, αναδιαμόρφωσε εκ νέου το εσωτερικό της κατεστημένο σε θρησκευτικά πρότυπα, διατηρώντας παράλληλα το εκσυγχρονιστικό πνεύμα των κεμαλικών δεκαετιών στην εξωτερική πολιτική.

Τα πολιτικά κόμματα στην πλειονότητά τους ταυτίστηκαν με τη θρησκευτική προσήλωσή τους σε κάποιο τάγμα, προδιαγράφοντας μία καινούρια περίοδο προσέγγισης με το άμεσο μουσουλμανικό περιβάλλον. Άλλωστε, οι δεκαετίες 1960 και 1970 αποτέλεσαν για το τουρκικό κράτος –ίσως– τις χρυσές από άποψη διπλωματικών κερδών περιόδους της Σύγχρονης Ιστορίας του, καθώς το κατέταξαν σε ρυθμιστή της Εγγύς και Μέσης Ανατολής. Οι μεγάλες ανακατατάξεις που παρατηρήθηκαν στα μουσουλμανικά κράτη με σκοπό την αποαποικιοποίησή τους από τα δυτικά συμφέροντα, αυτόματα, δημιούργησαν στην ευρωπαϊκή διπλωματία τη διαστρεβλωμένη πεποίθηση, ότι η Τουρκία ως εταίρος στους Διεθνείς Οργανισμούς θα αποτελέσει το «μαξιλάρι» για τη συνέχιση του ελέγχου της ευρύτερης περιοχής. Από την άλλη πλευρά, τα μουσουλμανικά κράτη είχαν σχηματίσει την πεποίθηση, ότι η ομόθρησκη Τουρκία θα ενεργούσε επικουρικά απέναντι στη Δύση για την ευόδωση των επιδιώξεών τους. Φευ, όμως, καθώς αποδείχτηκαν φρούδες ελπίδες. Η διπολική αυτή στάση της Τουρκικής Πολιτείας άρχισε να αντιμετωπίζεται με έντονο σκεπτικισμό από τις υπόλοιπες ισλαμικές χώρες της Εγγύς και Μέσης Ανατολής. Και το γεγονός αυτό, αποδείχτηκε περίτρανα, όταν τη δεκαετία του 1990 και στον Πόλεμο του Κοσσυφοπεδίου, το τουρκικό κράτος ζήτησε την έμπρακτη οικονομική και στρατιωτική τους συμπαράσταση.

Ξεχωριστό κεφάλαιο για την Τουρκία αποτελεί η συμμετοχή της στην Οργάνωση Ισλαμικής Διασκέψεως (ή αλλιώς ΟΙΔ). Μέσω του συγκεκριμένου οργανισμού το τουρκικό κράτος προσπάθησε να προωθήσει την εξωτερική του πολιτική τόσο σε διεθνές όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Η επαναπροσέγγιση των ισλαμικών κρατών, συγχρόνως με τους διπλωματικούς διαύλους που είχε αναπτύξει με τη Δύση και κυρίως τις ΗΠΑ, συνέβαλλαν σθεναρά, ώστε το τουρκικό κράτος να καταστεί κυρίαρχη περιφερειακή δύναμη στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο. Σε ζητήματα, όπως το Παλαιστινιακό και οι Αραβοϊσραηλινές διενέξεις, καθώς και στη διαμάχη μεταξύ Ιράν και ΗΠΑ, η Τουρκία φάνηκε να διαδραματίζει σημαντικό διαμεσολαβητικό ρόλο. Συγκυριακά και μόνο η τουρκική χώρα κατάφερε να «παίξει» μεταξύ Ανατολής και Δύσης κι αυτό γιατί, το εσωτερικό της περιβάλλον ήταν μονίμως συγκρουσιακό. Η κεμαλική πολιτική είχε αφήσει αγεφύρωτα χάσματα με συνέπεια οι καταπιεσμένοι θρησκευτικά αφενός να επιδίδονται σε εκκαθαρίσεις κεμαλιστών αφετέρου να εναρμονίζονται συνειδησιακά με ακραία εθνικιστικά σύνολα που είχαν δράση σε χώρες της Μέσης Ανατολής. Μέσα σε όλη αυτήν την περιρρέουσα ατμόσφαιρα ξεχωριστή θέση λαμβάνουν οι στρατιωτικοί.

Οι στρατιωτικοί στην Τουρκία αποτελούν ιδιαίτερο κεφάλαιο στην πολιτική ζωή της χώρας. Η πλειονότητα αυτών, όπως αντίστοιχα πολλών πολιτικών ανδρών, ήταν και είναι μέλη θρησκευτικών μουσουλμανικών ταγμάτων. Υποστηρικτές της άποψης, ότι οι τουρκικές δομές θα πρέπει να εδράζονται στις πολιτισμικές αξίες, χωρίς, ωστόσο την ακραιφνή προσήλωση στην ισλαμοκρατία, πιστεύουν στη γεφυρωσιμότητα διάστασης της

θησκειάς μέσα στο κράτος, αλλά όχι στην πολιτικοποίηση αυτής. Όλο αυτό γίνεται φανερό ιδίως μετά το 1950 και εξής, όταν η στάση των στρατιωτικών απέναντι στο πολιτικό- κοινωνικό γίγνεσθαι του τουρκικού κατεστημένου αποτελεί –σε πολλές περιπτώσεις- και τον ιδεολογικό φραγμό στην εκδυτικοποίηση που προωθούσαν κατά καιρούς φίλα προσκείμενα κεμαλικά κόμματα. Στη σημερινή εποχή, οι εκκαθαρίσεις στρατιωτικών από τον Πρόεδρο και ακραίο ισλαμιστή, Ερντογάν, φανερώνει την αντίθεση των πρώτων στην πολιτικοποίηση της θρησκειάς που επιδιώκει ο δεύτερος. Για τους στρατιωτικούς το θρήσκευμα πρέπει να λαμβάνει συγκεκριμένο ρόλο στην κοινωνία.

Το Κουρδικό είναι ένα ακόμα ζήτημα της τουρκικής πολιτικής σκηνής που αφορά τόσο το εσωτερικό κατεστημένο όσο και την εξωτερική διπλωματία. Και αποτελεί ένα από τα θέματα που και οι δύο πλευρές (Τούρκοι και Κούρδοι) φέρουν ευθύνη στον τρόπο που έχει διαμορφωθεί. Οι Κούρδοι έχουν φυλετικά χαρακτηριστικά των Τούρκων, δεν έχουν, όμως, ταυτόσημα εθνικά γνωρίσματα με αυτούς. Κατά καιρούς, το τουρκικό κράτος χρησιμοποίησε τη συγκεκριμένη πληθυσμιακή ομάδα, προκειμένου να αντιμετωπίσει τούς έξωθεν εχθρούς, παρόλα αυτά, το Κουρδικό ξεκινά –κατ’ ουσίαν- όταν μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, οι Μεγάλες Δυνάμεις διαμοίραζαν εκ νέου σε σφαίρες επιρροής τα εδάφη της πρώην κραταιάς Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Μέσα στις γενικότερες ανακατατάξεις, οι Κούρδοι, διαβιώνοντας στη νευραλγική ενεργειακή περιοχή του Κιρκούκ και της Μοσούλης, ήταν αναμενόμενο να ζητήσουν την αυτονομία τους και την εθνική αυθυπαρξία τους από τα κράτη της περιοχής που σχηματίστηκαν μετά τη Συνθήκη Ειρήνης του 1918. Όμως, αυτό που πρέπει να τονίσουμε και να πούμε –μακριά από κοινωνικοπολιτικές αυταπάτες- είναι ότι η συγκεκριμένη πληθυσμιακή ομάδα δεν έχει παρουσιάσει στη Διεθνή Κοινότητα μία ενιαία εθνική σύμπλευση για τη διεκδίκηση των εθνικοφυλετικών δικαιωμάτων της. Δυστυχώς, οι Κούρδοι διαμορφώνουν τα αιτήματά τους στη βάση του γεωγραφικού και πολιτειακού περιβάλλοντος στο οποίο διαβιούν. Έτσι, οι Κούρδοι που διαμένουν στο ημιαυτόνομο ιρακινό Κουρδιστάν (οι επονομαζόμενοι Πεσμεργκά) δεν ήταν λίγες οι φορές που συνεργάστηκαν με το τουρκικό κράτος, το οποίο καταπατά τα μειονοτικά δικαιώματα των ομογενών τους που διαμένουν στο νοτιοανατολικό τμήμα της Τουρκίας. Αυτός ο διαχωρισμός των Κούρδων και η διαμόρφωση των πολιτικών ενεργειών τους με τα κατά τόπους συμφέροντά τους αποτελεί ένα στιβαρό επιστέγασμα, ώστε η ίδια η Διπλωματία να τούς εκμεταλλεύεται κατά το δοκούν.

Δεν είναι παράδοξο να ειπωθεί, ότι η εξωτερική πολιτική της Τουρκίας πρέπει να διακριθεί σε δύο μεγάλες περιόδους, οι οποίες «δικαιολογούν» απόλυτα τον τρόπο που –τη δεδομένη περίοδο- το τουρκικό κράτος λειτουργεί τόσο απέναντι στη γειτονική με αυτό περιφέρεια όσο κι απέναντι στη Δύση. Το πρώτο είναι το χρονικό διάστημα κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου και ένα δεύτερο, είναι αυτό που σχηματίστηκε μετά την Πτώση του Υπαρκτού Σοσιαλισμού. Και γιατί, η Διπλωματία της γειτνιάζοντας με εμάς χώρας χωρίζεται και σηματοδοτείται από τις δύο αυτές ιστορικές αλλαγές; Πολύ απλά, οφείλουμε να σκεφτούμε και να επικεντρωθούμε σε ένα μόνο γεγονός, ότι η Τουρκία είναι το μοναδικό κράτος της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας, η οποία συνόρευε αφενός με κράτη του πρώην ανατολικού μπλοκ αφετέρου γειτνιάζε με μουσουλμανικά κρατικά μορφώματα που είχαν αναπτύξει σχέσεις πολιτικές με την ΕΣΣΔ. Έτσι, από τη μια πλευρά κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου όφειλε να κρατά τις ευαίσθητες

πολιτικές ισορροπίες ανάμεσα σε αυτήν και στους υπόλοιπους μουσουλμανικούς λαούς, οι οποίοι εν πολλοίς επηρεάζονταν από το σοβιετικό κράτος από την άλλη μεριά, ήταν υποχρεωμένη να διατηρεί και να συντηρεί τα συμφέροντα της Δύσης στην Ανατολία. Τα πράγματα δυσκόλεψαν, όταν μετά το 1990 το τουρκικό κράτος ήταν αναγκαίο να επανακαθορίσει σε νέες βάσεις την εξωτερική πολιτική του τόσο με τη Ρωσία όσο και με τις γύρω από αυτό χώρες, προκειμένου περισώσει την εθνική του ασφάλεια⁵.

Η Τουρκία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου βρίσκεται σε μία πολιτική ανασφάλεια όσον αφορά τη Διπλωματία της, για το λόγο αυτό, όχι ελάχιστες φορές συγχέει τα ζητήματα εθνικής ασφάλειας με τα θέματα στρατιωτικής άμυνας. Ίσως, και εξαιτίας του γεγονότος αυτού, δεν μπορεί και δεν επιδιώκει να επιλύσει μειονοτικά ζητήματα που δημιουργούν οξύνσεις στο εσωτερικό της περιβάλλον. Η θέση του τουρκικού κράτους ως μέλος του ΝΑΤΟ –ιδιαίτερα μετά το 1990- αποτελεί τροχόπέδη στην εξωτερική του πολιτική και αυτό φάνηκε ιδιαίτερα σε περιόδους έντονης πολιτικής αστάθειας στην ευρύτερη γεωγραφική περιοχή, όταν όφειλε να εναρμονίζεται με τις στρατιωτικές επιταγές του δυτικού στρατιωτικού οργανισμού. Ο Πόλεμος στο Ιράκ (1990) αποτελεί ένα πρώτο παράδειγμα, καθώς η γείτονα χώρα δέχθηκε οικονομικό εμπάργκο από τις κράτη του μεσανατολικού τόξου για την στάση που διατήρησε στη διάρκεια των συγκρούσεων. Δεν πρέπει να ξεχνούμε κι αυτό, ότι η Τουρκία εξαρτά τον ενεργειακό εφοδιασμό της από τα πετρελαιοπαραγωγά κράτη της Μέσης Ανατολής με συνέπεια όλη αυτή η κατάσταση που είχε διαμορφωθεί κατά τη διάρκεια του Πολέμου στον Κόλπο να αποβεί οικονομικά μοιραία για τα εθνικά της συμφέροντα⁶.

Η Τουρκία –τότε- αναγκάστηκε να «οχυρωθεί» στην αμυντική της ασφάλεια, δαπανώντας υπέρογκα ποσά σε στρατιωτικό εξοπλισμό. Και αυτό συνέβη, επειδή οι πολιτισμικές δομές και το πολιτικό εσωτερικό περιβάλλον της (όπως έχει ήδη περιγραφεί) δεν της επέτρεπαν να ακολουθήσει το «δρόμο» της διαλλακτικότητας με τα γειτνιάζοντα με αυτήν κράτη. Και τι εννοώ με αυτό; Επειδή, τα θρησκευτικά τάγματα που στο τουρκικό κράτος ενέχουν τη διάσταση πολιτικού κόμματος ήταν αυτά που διαμόρφωναν το εσωτερικό περιβάλλον του. Αυτό είχε ως συνέπεια οι στρατιωτικοί, οι οποίοι εκπροσωπούσαν το δυτισμό να ενεργούν κάτω από διαφορετική βάση από τους πολιτικούς άνδρες, οι οποίοι –στην πλειοψηφία τους- διαμόρφωναν τις πολιτικές ενέργειές τους στη βάση θεοκρατικών αρχών. Οι δύο αυτοί κόσμοι της Τουρκίας δεν φέρουν κοινή σύμπλευση, γεγονός που παρατηρείται περισσότερο σήμερα όσο ποτέ άλλοτε στο παρελθόν, με συνέπεια, αφού δεν μπορούν μεταξύ τους να βρουν μία κοινή σύμπλευση ως προς την εξωτερική πολιτική του κράτους, αναγκάζονται να διαμορφώσουν τη διπλωματία τους αγκυλωμένοι στην στρατιωτική άμυνα. Η Τουρκία, ίσως, θα έπρεπε να είναι το μοναδικό κράτος διεθνώς που δεν θα χρειαζόταν να δαπανά υπέρογκα ποσά σε πολεμικό εξοπλισμό, γιατί αφενός είναι ένα μουσουλμανικό κράτος –με ό,τι διπλωματικά συνεπάγεται αυτό- αφετέρου είναι μία χώρα που είναι μέλος μεγάλων δυτικών οργανισμών. Ωστόσο, επειδή δεν υπάρχει εσωτερική κοινωνική αρμονία, η ανασφάλεια αυτή μεταφέρεται εξ ανάγκης και στις σχέσεις της με τις υπόλοιπες χώρες.

Αυτό το γεγονός, ίσως, να αποτελεί και τον πιθανότερο λόγο που αλλάζει συνεχώς διπλωματικά στρατόπεδα με συνέπεια την παρούσα χρονική περίοδο, αλλά και μετά το 1990, τόσο οι χώρες της Δύσης όσο και της Ανατολής να ενεργούν με έντονο σκεπτικισμό απέναντί της. Και αυτό, γιατί οι υπόλοιπες χώρες του Κόσμου γνω-

ρίζουν, ότι ανάλογα –αν την επιρροή στο εσωτερικό κατεστημένο την έχουν οι στρατιωτικοί ή πολιτικοί άνδρες– διαμορφώνονται σε διαφορετικά πλαίσια οι εξωτερικές σχέσεις του τουρκικού κράτους. Η εσωτερική κοινωνική αστάθεια στην Τουρκία επιφέρει συνεχείς εκλογικές διαδικασίες ή πολιτικές εξελίξεις που γίνονται ιδιαίτερα εμφανείς από το εξής γεγονός, τη μια μέρα το τουρκικό κράτος στην ευρύτερη γεωγραφική περιοχή προωθεί τα δυτικά συμφέροντα και την άλλη μέρα τα ρωσικά. Αυτές οι πολιτικές μεταπτώσεις δημιουργούν για το τουρκικό κράτος ζητήματα εθνικής επιβίωσης. Ενδεικτικά μπορούμε να αναφέρουμε ως παράδειγμα την πολιτική που προσπαθούσε να διαμορφώσει ο Ερμπακάν κατά τη διάρκεια της κυβερνητικής θητείας του τη δεκαετία του 1990, όταν από τη μια πλευρά προσέγγιζε τους ακραίους ισλαμιστές του μουσουλμανικού τόξου και από την άλλη πλευρά, οι στρατιωτικοί προωθούσαν τη δημιουργία σχέσεων συνεργασίας με το Ισραήλ υπό τις κατευθύνσεις της Δύσης⁷.

Τέλος, θα είναι πλημμελής η καταγραφή των σχέσεων που ανέπτυξε η Τουρκία με τα γειτνιάζοντα κράτη και τη Διεθνή Κοινότητα, αν δεν αναφέρουμε τον Βαλκανικό Κόσμο και πιο συγκεκριμένα το Κόσσοβο, τη Βοσνία- Ερζεγοβίνη και την Αλβανία, όπου ζουν στην πλειοψηφία τους ισλαμικοί πληθυσμοί. Αυτό που επιβάλλεται να ειπωθεί είναι, ότι οι μουσουλμάνοι της Βοσνίας- Ερζεγοβίνης δεν φέρουν τα ίδια ποιοτικά χαρακτηριστικά (εθνικά/ φυλετικά) με τους μουσουλμάνους του Κόσσοβου/ Αλβανίας. Οι Βόσνιοι είναι εξισλαμισθέντες Βογόμιλοι, οι οποίοι προτίμησαν στα τέλη του 15ου αι. να ασπαστούν τον ισλαμισμό και τα τάγματά του, ως αντίδραση στην πίεση που τους ασκούσαν οι Ορθόδοξοι Σέρβοι και οι Καθολικοί Κροάτες. Από την άλλη πλευρά, οι ισλαμικοί πληθυσμοί που διαβιούν στην Αλβανία και το Κόσσοβο έχουν –εκτός από τη θρησκεία– και κοινά χαρακτηριστικά στη βάση της γλώσσας. Αν και το Κοσσυφοπέδιο είχε δεχθεί μεγάλη πληθυσμιακή εγκατάσταση Οθωμανών ήδη από τον 14ο αι. με συνέπεια τον εξισλαμισμό του μεγαλύτερου μέρους της κοινωνίας, ωστόσο, η εγκατάσταση των Αλβανών μουσουλμάνων έγινε στα χρόνια διακυβέρνησης του Τίτο.

Ο Τίτο, ο οποίος προωθούσε ένα ευδιάκριτα αντίθετο μοντέλο διοίκησης τόσο από τις ΗΠΑ όσο και από την ΕΣΣΔ, προκειμένου να κρατά σε εφησυχασμό τα ετεροεθνή και τα ετερόθρησκα πλήθη που διαβιούσαν στο ομοσπονδιοποιημένο κράτος του, προέβη στην αναγνώριση ή και ενίσχυση των μειονοτήτων. Ενισχύοντας ο στρατάρχης (άλλωστε και ο ίδιος ήταν Εβραίος, επομένως ανήκε σε μία θρησκευτική μειονότητα) την ένταξη του Κοσσόβου στο αλβανικό κράτος, η ενέργεια αυτή είχε συνέπεια την αυτονόμηση της περιοχής και τη συγκρουσιακή κατάσταση ανάμεσα στις δύο κυρίαρχες εθνικές και θρησκευτικές ομάδες, τους Σέρβους και τους Αλβανούς, η οποία εντάθηκε μετά το διαμελισμό της Γιουγκοσλαβίας. Το 1989, η Κυβέρνηση Μιλόσεβιτς αποφάσισε την κατάργηση του αυτόνομου καθεστώτος του Κοσσόβου, με συνέπεια οι μουσουλμάνοι κάτοικοι σε σύμπλευση με την ομόγλωσση Αλβανία και υπό την σκέπη της Τουρκίας, να μην δεχτούν τη μεταβολή αυτή.

Η Τουρκία, έχοντας τα νώτα της καλυμμένα από τη Δυτική Διπλωματία, κατάφερε να παρεισφρήσει στα εθνικο- θρησκευτικά ζητήματα που λάμβαναν χώρα στη βαλκανική περιφέρεια ως εντελοδόχος από τη Διεθνή Διπλωματία για την περιφρούρηση των δικαιωμάτων και αιτημάτων των ομόδοξων με αυτήν πληθυσμών (η πλειονότητα των μουσουλμάνων της Βαλκανικής ασπάζεται

τα Τάγματα). Το τουρκικό κράτος με την ανοχή της Δύσης κατόρθωσε να δημιουργήσει ένα ισλαμικό τόξο⁸, το οποίο την παρούσα στιγμή «εξαπολύει τα βέλη της» προς αυτήν. Αραγε, τα δυτικά κράτη θα μπορέσουν να απεμπολήσουν αυτή τη δυναμική παρουσία των Τούρκων στη Νοτιοανατολική Ευρώπη ή αναγκαστικά θα καταστούν απλοί θεατές των τεκταινόμενων με οποιοδήποτε τίμημα για τα συμφέροντά τους;

Υποσημειώσεις

1. Η ανάλυση του άρθρου στηρίχθηκε στα βιβλία: Ιωάννης Θ. Μάζης, Μυστικά Ισλαμικά Τάγματα και πολιτικο-οικονομικό Ισλάμ στη Σύγχρονη Τουρκία, Αθήνα 2000 (β' έκδοση), Ευστράτιος Χ. Ζεγκίνης, Γενίτσαροι και Μπεκτασισμός, ό.π., Feroz Ahmad, The Turkish Experiment in Democracy (1950-1975), London 1977, Bernard Lewis, The Emergence of Modern Turkey, London 2001

2. Αν και πλέον έχουν αλλάξει σε μεγάλο βαθμό οι διπλωματικές σχέσεις ανάμεσα στη Δύση και το τουρκικό κράτος.

3. Ίσως, από φόβο ότι οι νεωτερικές ιδέες των αποικιοκρατών θα συνέπαιρναν τα (μη πεπαιδευμένα) πλήθη, με συνέπεια η αποικιοκρατία να εγκαθιδρυόταν με «πλάγιο» τρόπο μέσα στην κοινωνία.

4. Διότι μετά το 1920 και την εδραίωσή του στην εξουσία, προσπάθησε να δημιουργήσει ένα κατεστημένο πλήρως άθεο, σε σημείο που πολλοί αντίπαλοί του να του χρεώνουν ότι ανήκε κρυφά σε εβραϊκή αίρεση.

5. Kemal Kirisci, Το μέλλον της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής σχετικά με τη Μέση Ανατολή, στο Η Σύγχρονη Τουρκία- Κοινωνία, Οικονομία και Εξωτερική Πολιτική, Αθήνα 2002, σσ. 441-442

6. Kemal Kirisci, ό.π., σσ. 449-450

7. Kemal Kirisci, ό.π., σσ. 461

8. Η Δυτική και κυρίως η Αμερικανική Διπλωματία όφειλαν να διαβλέψουν ότι με την Πτώση του Υπαρκτού Σοσιαλισμού, η ισλαμοκρατία βρισκόταν προ των πυλών. Το Αζερμπαϊτζάν και οι γύρω μουσουλμανικές Δημοκρατίες, ήδη με τα επαναστατικά κινήματα που είχαν οργανώσει τη δεκαετία του 1980 με τη βοήθεια της Τουρκίας, φανέρωναν τις διαθέσεις τους να εγκαθιδρύσουν την νέα πολιτειακή τους ύπαρξη σε μια θρησκευτική προπαγάνδα. Οι Δυτικοί ήταν αυτοί που «έσπειραν τις θύελλες του ισλαμισμού» και τις «θερίζουν» τώρα. Όλα αυτά τα κρατίδια, ως μέλη ομοσπονδιών και μάλιστα ετερόδοξων από αυτά, ήταν εύλογο να οικοδομήσουν τις αρχές τους σε μία παράδοση που για τους μουσουλμάνους αρχίζει και καταλήγει στη διάσταση της θρησκείας.

Βιβλιογραφία

1. Ιωάννης Θ. Μάζης, Μυστικά Ισλαμικά Τάγματα και πολιτικο-οικονομικό Ισλάμ στη Σύγχρονη Τουρκία, β' έκδοση, Αθήνα: Προσκήνιο, 2000

2. Ευστράτιος Χ. Ζεγκίνης, Γενίτσαροι και Μπεκτασισμός, Θεσ/νίκη: Βάνιας, 2002

3. Feroz Ahmad, The Turkish Experiment in Democracy (1950-1975), London: Hurst Publishers, 1977

4. Bernard Lewis, The Emergence of Modern Turkey, London 2001

5. Kemal Kirisci, Το μέλλον της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής σχετικά με τη Μέση Ανατολή, στο Η Σύγχρονη Τουρκία- Κοινωνία, Οικονομία και Εξωτερική Πολιτική, Αθήνα: Παπαζήση, 2002

Οι διαιώνιες ανακυκλήσεις της ιστορίας στο έργο του Θουκυδίδη: μετακινήσεις πληθυσμών και μεταναστεύσεις

Του κ. Ιωάννου Σταμούλου
Δρος Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.

Εισαγωγή

Ο αρθρογράφος διερευνά συνοπτικά το θέμα υπό το πρίσμα της αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής αντίληψης για τη φιλοσοφία της ιστορίας, την οποία εκφράζει, μεταξύ άλλων και το ακόλουθο απόσπασμα από την *ζυγγραφήν* (I) του Θουκυδίδη: «κατά την εμφύλια σύγκρουση επέπεσαν πολλά και φοβερά δεινά στις πόλεις, που γίνονται, και θα γίνονται πάντα, όσο η φύση του ανθρώπου παραμένει η ίδια, φοβερότερα ή ηπιότερα, και με διαφορετική μορφή, ανάλογα με την εκάστοτε μεταβολή των περιστάσεων (3.82.2)(2).

Ο αρθρογράφος παραθέτει σχετικά με το θέμα ιστορικά γεγονότα, για να διακρίνει τους λόγους που τα προκάλεσαν, και καταγράφει συνοπτικά την επανεμφάνισή τους στη σύγχρονη εποχή.

Κύριο μέρος

Περικοπή:

«Φαίνεται ότι η χώρα που σήμερα ονομάζεται Ελλάδα δεν είχε μόνιμους κατοίκους τα παλιά χρόνια, αλλά γίνονταν τότε συχνές μεταναστεύσεις, κι οι κάτοικοι, όταν πιέζονταν από άλλα πολυάριθμα φύλα, εγκαταλείπανε εύκολα τον τόπο τους» (Θουκ., 1. 2.)(3).

Α. Μετακινήσεις ελληνικών φύλων (1125 - 800 π. Χ. περίπου).

Κατά την περίοδο αυτή, τα ελληνικά φύλα μετακινήθηκαν από τα ορεινότερα και πιο άγονα διαμερίσματα της ηπειρωτικής Ελλάδας προς τις πεδινές και παραγωγικότερες εκτάσεις, και από τον ελλαδικό κορμό προς τα περισσότερα νησιά του Αιγαίου, τα δυτικά μικρασιατικά παράλια, και την Κύπρο(4).

Τη μεταναστευτική θρυαλλίδα άναψε η εισβολή των Ιλλυριών από τις χαμηλές πεδιάδες της Ουγγαρίας στη δυτική βαλκανική. Από την ορμητική κάθοδο των Ιλλυριών, αναγκάστηκαν να μετακινηθούν κατ' αρχάς οι Θράκες, έπειτα τα ορεινά φύλα της βορειοδυτικής βαλκανικής, και συγκεκριμένα οι Ηπειρώτες, οι οποίοι μετατοπίστηκαν και εγκαταστάθηκαν στη σημερινή Ήπειρο, εκδιώκοντας τους Θεσσαλούς, που διαβιούσαν εκεί πιθανότατα στην περιοχή της Θεσπρωτίας (π. 1065 π.Χ.). Οι Θεσσαλοί μετακινήθηκαν ανατολικά, εισέβαλαν στην κοιλάδα του ποταμού Πηνειού και στην ευρύτερη περιοχή, που ονομαζόταν Αιολίδα(5) και αργότερα μετονομάστηκε σε Θεσσαλιώτιδα(6).

Από την εισβολή των Θεσσαλών εκτοπίστηκαν τα αιολικά φύλα και οι Βοιωτοί. Οι Αιολείς μετακινήθηκαν προς το βορειοανατολικό Αιγαίο, εγκαταστάθηκαν αρχικά στην Τένεδο και στη Λέσβο, και στη συνέχεια στη μικρασιατική ακτή, στην περιοχή, ειδικότερα, που ονομάστηκε και πάλι Αιολίδα, και εκτείνεται από την Άσσο της Τρωάδας ως τη Σμύρνη(7). Μετά τον εκτοπισμό τους από τους Θεσσαλούς (1125 π.Χ. περίπου), ένα τμήμα των Βοιωτών μετοίκησε στη χώρα που αργότερα ονομάστηκε Βοιωτία. Εκεί ήταν εγκατεστημένοι Θράκες και Πελασγοί. Οι Βοιωτοί νίκησαν τους τελευταίους στο Πάνακτο, και κατέλαβαν τη Θήβα(8).

Ένα από τα σημαντικότερα μεταναστευτικά γεγονότα αυτής της περιόδου ήταν η κάθοδος των Δωριέων στην Πελοπόννησο (1104 π.Χ.). Εστία της δωρικής μετανάστευσης, η οποία πραγματοποιήθηκε σταδιακά, ήταν μια περιοχή στο κέντρο της Στερεάς Ελλάδας. Οι Δωριείς, ολιγάριθμοι ημινομάδες βοσκοί, πέρασαν (πιθανώς πρώτα τα ένοπλα τμήματα) από το Αντίρριο της Αιτωλοακαρνανίας στο Ρίο της Αχαΐας· στη συνέχεια διήλθαν από την Αρκαδία και κατέλαβαν τη Στενύκλαρο Μεσσηνίας, το Άργος της Αργολίδας, τη Σπάρτη της Λακωνίας, και μέρος της Κορίνθου(9).

Οι παλαιοί κάτοικοι αυτών των περιοχών, κυρίως Ίωνες και Αχαιοί, είτε αποχώρησαν είτε αναγκάστηκαν να συμβιώσουν με τους νεοφερμένους. Στη Λακωνία ο παλαιός αχαιικός γεωργικός πληθυσμός υποβιβάστηκε σε δουλοπάροικους, ενώ στο Άργος οι ντόπιοι πληθυσμοί, με την πάροδο του χρόνου, εντάχθηκαν στην δωρική κρατική οργάνωση. Καθώς συνέρρεαν νέες ομάδες «ομογενών» και οι περιοχές που είχαν καταληφθεί δεν επαρκούσαν για να τους στεγάσουν, οι Δωριείς αναγκάστηκαν να ιδρύσουν νέες αποικίες στα νησιά Κύθηρα, Μήλο, Θήρα, Ρόδο, Κω, και στη συνέχεια αποίκησαν τη νοτιοδυτική μικρασιατική ακτή, περίπου από την Αλικαρνασσό ως την Κνίδο, νότια των ιωνικών αποικιών (975 - 800 π.Χ.)(10).

Οι Ίωνες ήταν εγκατεστημένοι αρχικά στη βορειοδυτική Θεσσαλία, κι ο πρώτος μεταναστευτικός σταθμός μιας ομάδας από αυτούς ήταν το νοτιοδυτικό τμήμα αυτής της περιοχής. Άλλοι συνέχισαν την πορεία τους νοτιότερα και μετοίκησαν στην Ανατολική Στερεά (Αττική) και την Πελοπόννησο (Άργος, Κόρινθος, Αχαΐα, Κυνουρία). Οι Ίωνες επεκτάθηκαν από την Αττική στην Εύβοια (1160 - 1150 π.Χ.), στη συνέχεια στις Κυκλάδες και στα νησιά του ανατολικού Αιγαίου (Χίο, Σάμο). Το 1050 - 975 π.Χ. εγκαταστάθηκαν στα μικρασιατικά παράλια, περίπου από τις Κλαζομενές ως τη Μίλητο. Οι μικρασιατικές ιωνικές αποικίες μετεξελίχθηκαν σε σημαντικά εμπορικά και πολιτιστικά κέντρα(11).

Β. Μετακινήσεις πληθυσμών προς τη Δύση (πρώτη φάση): μετανάστευση ή βαρβαρική εισβολή;

Το απορηματικό ύφος του τίτλου αυτής της ενότητας εκφράζει, συγχρόνως, και την επιστημονική αντιπαράθεση γαλλόφωνων ιστορικών, οι οποίοι χρησιμοποιούσαν τον όρο «μεγάλες εισβολές», για να προσδιορίσουν τις μετακινήσεις πληθυσμών, που αποκαλούνται «βαρβαρικοί», και των γερμανόφωνων ιστορικών, που υιοθέτησαν τον όρο «μετανάστευση των λαών» (Völkerwanderung [= μετακίνηση λαών]), ο οποίος τελικά επικράτησε.

Οι πλησιέστεροι βαρβαρικοί λαοί στα σύνορα της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, τα οποία ορίζονταν με τους ποταμούς Ρήνο και Δούναβη, ήταν οι Γερμανοί. Κοιτίδα των Γερμανών θεωρείται η Σκανδιναβία. Εξαιτίας δυσμενών κλιματολογικών συνθηκών και έλλειψης τροφής μετακινήθηκαν στα νοτιοανατολικά. Υπ' αυτές τις συνθήκες, γερμανικά φύλα με ενιαίο εθνικό χαρακτήρα, γλώσσα και τρόπο ζωής εγκαταστάθηκαν ανάμεσα στους ποταμούς Βιστούλα και Όντερ τον 1ο και 2ο μ.Χ. αιώνα: Γότθοι, Βουργούνδιοι, Βάνδαλοι κ.α. Την ίδια εποχή, άλλα φύλα εγκαταστάθηκαν μεταξύ των ποταμών Έλβα και Ρήνου: οι Σουηβοί, μεταξύ άλλων, σε περιοχές πέριξ του ποταμού Έλβα. Τα πιο ισχυρά φύλα συγκρότησαν συνομοσπονδίες. Οι Σάξονες συγκεντρώθηκαν μεταξύ των ποταμών Έλβα και Βέξερ, κι οι Φράγκοι κατά μήκος του ποταμού Ρήνου. Οι Γότθοι, αναζητώντας βοσκοτόπους, κινήθηκαν πάλι νοτιοανατολικά, κι εγκαταστάθηκαν στις ακτές της Μαύρης Θάλασσας και στις εκβολές του Δούναβη (περίπου το 250 μ.Χ.). Εκεί κυριάρχησαν σε μια έκταση από τη σύγχρονη Ουκρανία ως τη σύγχρονη Ρουμανία. Συνιστούσαν δύο διακριτές πολιτικές οντότητες: τους Οστρογότθους, που διαβιούσαν στα βόρεια της Κριμαίας, και τους Βησιγότθους, οι οποίοι κατείχαν τα εδάφη μεταξύ των ποταμών Δνείστερου και Δούναβη(12).

Οι Οστρογότθοι διαβιούσαν ειρηνικά στην περιοχή τους μέχρι που έκαναν την εμφάνισή τους οι Ούννοι, έφιπποι νομάδες κεντροασιατικής καταγωγής. Το 370 μ.Χ., πιθανόν υπό την πίεση δυσμενών κλιματολογικών συνθηκών, μετακινήθηκαν προς τα νοτιοδυτικά, διέσχισαν τους ποταμούς Βόλγα και Ντον, κι εκτόπισαν τους Οστρογότθους, οι οποίοι με τη σειρά τους κατευθύνθηκαν προς τον Δνείστερο, όπου ενώθηκαν με τους Βησιγότθους. Πανικόβλητα τα γοτθικά φύλα ζήτησαν από τον αυτοκράτορα της Ανατολικής Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, Ουάλη, να τους επιτρέψει να διασχίσουν το Δούναβη(13).

Ο στρατιωτικός και ιστορικός Ammianus Marcellinus (π.330-400[;] μ.Χ.) περιέγραψε γλαφυρά τη σκηνή:

Έχοντας αποκτήσει, με αυτοκρατορική άδεια, το προνόμιο να διαβούν το Δούναβη και να εγκατασταθούν σε μέρη της Θράκης, περνούσαν τον ποταμό για αρκετές μέρες και νύχτες πάνω σε βάρκες, σε σχεδίες, σε κορμούς δέντρων· κι επειδή ο ποταμός είχε γίνει πολύ επικίνδυνος, καθώς είχε φουσκώσει από τις συχνές βροχές, μερικοί, οι

οποίοι λόγω του μεγάλου συνωστισμού δε χωρούσαν, έπεφταν στο νερό, πάλευαν με τα κύματα, και προσπαθούσαν να κολυμπήσουν, αλλά πνίγονταν· κι ήταν πολλοί.(14)

Μετά το θάνατο του Αττίλα (452 μ.Χ.), οι Οστρογότθοι, οι οποίοι ήταν υποτελείς των Ούννων, ανεξαρτητοποιούνται, εισβάλλουν στην ιταλική χερσόνησο στα τέλη του 5ου αιώνα υπό την ηγεσία του Θεοδώριχου Α΄, και γίνονται κύριοι της Ιταλίας (493 μ.Χ.). Τις τελευταίες δεκαετίες του 5ου αιώνα και στις αρχές του επομένου ιδρύθηκαν πάνω στα ερείπια της Δυτικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας βαρβαρικά βασίλεια, τα οποία σταδιακά διαποτίστηκαν από το ρωμαϊκό πολιτισμό, αλλά αποδείχθηκαν εφήμερα(15).

Γ. Οι μεταναστευτικές κινήσεις προς την Ελλάδα και την Ευρώπη στη σύγχρονη εποχή.

Μέχρι το πρώτο μισό του 20ου αιώνα, η Ελλάδα υπήρξε παραδοσιακά χώρα αποστολής μεταναστών προς υπερπόντιες χώρες και, κατά τη μεταπολεμική περίοδο, προς τις χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Στα τέλη της δεκαετίας του 1980, μετατράπηκε από χώρα προέλευσης σε χώρα υποδοχής μεταναστών/στριών από τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (κυρίως από τα γειτονικά κράτη των Βαλκανίων και της πρώην Ε.Σ.Σ.Δ.), μετά την κατάρρευση των καθεστώτων του υπαρκτού σοσιαλισμού(16).

Το μεταναστευτικό ζήτημα άρχισε να προβληματίζει την ελληνική πολιτεία την τελευταία δεκαετία. Κατά την περίοδο αυτή, σημειώνεται αυξημένη ροή μεικτών πληθυσμιακών ρευμάτων στα ελληνικά νησιά μέσω Τουρκίας: μεταναστών/στριών και αιτούντων διεθνούς προστασίας, καθώς διαφεύγουν πολέμου ή εμφυλίων συρράξεων στη χώρα τους. Προέρχονται από χώρες της Μέσης Ανατολής, Ασίας, Αφρικής, με διαφορετικό πολιτισμικό προφίλ από εκείνο της Ελλάδας. Η τάση είναι να κατευθυνθούν προς τη Δυτική και Βόρεια Ευρώπη, αλλά ένας σημαντικός αριθμός παραμένει στη χώρα λόγω του κλεισίματος των συνόρων από τις γειτονικές βαλκανικές και κεντροευρωπαϊκές χώρες, καθώς και της απροθυμίας ορισμένων κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης να υλοποιήσουν τις δεσμεύσεις τους στο πλαίσιο του Προγράμματος Μετεγκατάστασης.(17)

Οι λόγοι που ωθούν στη μετανάστευση είναι, κυρίως, η αναζήτηση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης και οικονομικής ευημερίας, η οικογενειακή επανένωση, και η φυγή από συνθήκες που απειλούν τη ζωή και την ασφάλεια του ατόμου ή της ομάδας που μετακινείται, κυρίως από εμφύλιους πολέμους περιοχές και αυταρχικά καθεστώτα(18).

Υπ' αυτές τις συνθήκες, τον Οκτώβριο του 2013, σημειώθηκε ένα ναυάγιο εγγύς της ιταλικής νήσου Lampedusa (μεταξύ Τυνησίας και Μάλτας), όταν, μετά από πυρκαγιά, βυθίστηκε ένα αλιευτικό με 500 Αφρικανούς κυρίως από την Ερυθραία, τη Σομαλία, και τη Γκάνα, οι οποίοι επιχειρούσαν από τη Λιβύη να φτάσουν στην Ιταλία· τουλάχιστον 359 απ' αυτούς πνίγηκαν.

Εξετάζοντας το θέμα υπό το πρίσμα της θουκυδίδειας αντίληψης για την ιστορία, οι αντιστοιχίες μεταξύ των γεγονότων που παρατέθηκαν είναι ευδιάκριτες: η διάβαση του ποταμού Δούναβη από τους Γότθους επανεμφανίζεται με μια άλλη μορφή· αυτή της προσπάθειας των Αφρικανών να διαπλεύσουν τη Μεσόγειο.

Ο Φλωρεντίνος πολιτικός στοχαστής και συγγραφέας Niccolò Machiavelli (1469-1527) συνόψισε εύστοχα τους λόγους, που εξωθούν τους λαούς να μετακινηθούν:

Οι λαοί εγκαταλείπουν τη γη τους, σπρωγμένοι απ' την ανάγκη, κι αυτή η ανάγκη πηγάει από την πείνα(19) ή από τον πόλεμο, και την καταπίεση που βιώνουν στον τόπο τους, που τους αναγκάζει να αναζητήσουν νέες πατρίδες. [...] (20).

Λόγους μετακίνησης πληθυσμών διακρίνει ο ερευνητής και στο πλατωνικό έργο:

Κάποιοι φεύγουν αναγκασμένοι από τη στενότητα του χώρου ή από άλλες παρόμοιες δυσκολίες. Μερικές φορές ένα μέρος της πόλης, λόγω εμφυλίων συγκρούσεων, αναγκάζεται να φύγει και να πάει σ' άλλο τόπο. Σε μια περίπτωση, μετανάστευσε ολόκληρη πόλη, όταν νικήθηκε σε πόλεμο από ισχυρότερο αντίπαλο 21 Αν παρουσιαστούν δυσκολίες και υπάρξει υπερπληθυσμός, μπορούμε να καταφύγουμε στις αποικίες [...] 22.

Ο Ολλανδός νομομαθής Hugo Grotius (1583-1645), λαμβάνει θέση στο θέμα της αποδοχής ξένων σε μια χώρα:

Δεν πρέπει να αρνούμαστε άσυλο στους ξένους, που εκδιώχθηκαν από την πατρίδα τους, υπό την προϋπόθεση ότι θα υπακούνε στους νόμους του κράτους, και θα απέχουν από κάθε ενέργεια, που μπορεί να προκαλέσει εξέγερση. 23

Υποσημειώσεις

1. Κατά το «Θουκυδίδης Αθηναῖος ξυνέγραψε ...»
2. Ο αρθρογράφος λαμβάνει υπ' όψιν τη μετάφραση του Αναστασίου Γεωργοπαπαδάκου στο Θουκυδίδης, Ιστοριών, επιμέλεια-σχόλια Φιλολογική Ομάδα Κάκτου, Αθήνα: Κάκτος, 1994 (στο εξής Θουκ.).
3. Βλ. επίσης, 1.12.
4. Μιχαήλ Σακελλαρίου, «Η αποκρυστάλλωση του ελληνικού κόσμου – εθνική και πολιτική ανασύνταξη», σ. 16,

στο Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμ. Β, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών Α.Ε., 1971.

5. Προφανώς πρωτοκατοικήθηκε από αιολικά φύλα.

6. Ulrich Wilcken, Αρχαία ελληνική ιστορία, 9η έκδοση, Αθήνα: Παπαζήσης, 1976, σσ. 71, 75 (τίτλος πρωτοτύπου: Griechische Geschichte im Rahmen der Altertumsgeschichte, München: R. Oldenburg, 1962).

7. Ο αρθρογράφος υπενθυμίζει το έργο του Ηλία Βενέζη Αιολική γη.

8. Μ. Σακελλαρίου, ό.π., σσ. 19-20, 24.

9. Μιχαήλ Σακελλαρίου, Ελληνικά έθνη κατά την Εποχή του Χαλκού, μετάφραση από τα γαλλικά Νατάσα Παπαδοπούλου, πρόλογος στην ελληνική έκδοση Μιλτιάδης Β. Χατζόπουλος, Ηράκλειο: πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, 2018, σσ. 418, 420-421, 424-425. Τίτλος πρωτοτύπου: Ethnè Grecs à l'âge du bronze, Αθήνα, 2009, 2 τόμ.

10. U. Wilcken, ό.π., σσ. 76-78.

11. Μ. Σακελλαρίου, ό.π., σσ. 22-24.

12. Serge Berstein και Pierre Milza, Ιστορία της Ευρώπης: από τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία στα ευρωπαϊκά κράτη, τόμ. 1ος (3τόμ.), επιμέλεια Άννυ Σπυράκου και Κώστας Λιβιεράτος, εισαγωγή στην ελληνική έκδοση Μιχάλης Κοκολάκης, μετάφραση και σημειώσεις Αναστάσιος Κ. Δημητρακόπουλος, Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1997, σσ. 32-33.

13. Otto J. Maenchen-Helfen, The World of the Huns; Studies in Their History and Culture, Berkeley / Los Angeles / London: University of California Press, 1973, σσ. 19-21, 25-26.

14. Roman History, XXXI. 4.5., Translated by John Rolf, Loeb Classical Library, vol. III, 1939.

15. S. Berstein και P. Milza, ό.π., σ. 39.

16. Ομάδα Εργασίας, Εθνική Στρατηγική για την Ένταξη, Αθήνα: Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, 2019, σ. 14. Για τη διευκρίνιση του όρου μετανάστης/μετανάστρια και συναφών όρων, βλ. σσ. 8-9.

17. Στο ίδιο, σ. 15.

18. Στο ίδιο, σ. 7.

19. Η έμφαση δίνεται από τον αρθρογράφο.

20. Niccolò Machiavelli, Discourses on Livy, II.8, Translated with an Introduction and Notes by Julia Conaway Bondanella and Peter Bondanella, Oxford and New York: Oxford University Press, 2003 (τίτλος πρωτοτύπου: Discorsi sopra la prima deca di Tito Livio, 1517; / 1531).

21. Πλάτων, Νόμοι, 708b (μετάφραση Γιώργος Κουσουνέλος, εισαγωγή-σημειώσεις και επιμέλεια κειμένου Βίκυ Αναστασοπούλου, Αθήνα: Κάκτος, 1992).

22. Στο ίδιο, 740e.

23. Hugo Grotius, The Rights of War and Peace, II. XVI, Edited and with an Introduction by Richard Tuck, 3vols, Indianapolis: Liberty Fund, Inc., 2005 (τίτλος πρωτοτύπου: Hugonis Grotii, De Jure Belli ac Pacis Libri tres – In quibus jus naturae & Gentium: item juris publici praecipua explicatur, Paris, 1625).

Περί των νεωτερικών Ελλήνων

Του Υποστράτηγου ε.α. Κωνσταντίνου Αργυροπούλου

Στον σημερινό κόσμο κάθε καινούργια ημέρα που ανατέλλει λαμβάνει και μίαν υπόσταση ενός αδυσπότητου προξένου κραδασμών στις αισθήσεις, στα συναισθήματα και στην λογική του -κατά τα άλλα- τελούντος υπό αδιάκοπη προσαρμογή και αυτοεπαινουμένου, ως προοδευτικού και μοντέρνων αντιλήψεων ανθρώπου.

Το να θεωρεί ο σημερινός άνθρωπος, ότι ο βίος του βελτιώνεται μέσω της αδιακόπου προσαρμογής στα νεοεισερχόμενα βιοτικά δεδομένα σημαίνει, σύμφωνα με την παραδοχή του Αριστοτέλους, ότι «ο άνθρωπος είναι ένα “ζών” ικανό να έχει πολιτικήν υπόσταση». Είναι το άτομον, που χρησιμοποιεί την γνώση και τις εμπειρίες του για να προβιβάσει εαυτόν σε προσδιοριστέους ανωτέρους υποκειμενικούς στόχους.

Αυτή η συλλογιστική ενώ φαίνεται, ότι στηρίζεται στην βάση μιας διαχρονικής σοφίας, οδηγείται σε απόρριψη εξ αιτίας της εφαρμοζομένης πρακτικής του βίου του καθ' ενός μας, ο οποίος πλέον ακολουθεί μία μεταλλασσομένη και αναθεωρουμένη οπτική του βίου προς ένα διαφορετικό πλαίσιο. Και το «πολιτικό ζών» του Αριστοτέλους μεταπίπτει, χωρίς αυτή η μετάπτωση να γίνεται άμεσα αισθητή, σε ένα ζών, του οποίου η απαιτούσα, η τεχνολογημένη, η ταχυμεταβαλλομένη και η αλγοριθμο-ελκουμένη πολιτική αμφισβητεί την ύπαρξή του, ως εμβίου όντος. Εν άλλους, το άτομον θεωρείται, ως ένα απογυμνωμένο, αναλώσιμο και -γιατί όχι- φονεύσιμο σώμα, μέσα σε ένα πληθυσμό, όπου ουδείς ρυθμιστικός ρόλος υπάρχει, ο οποίος και να ταξιθετεί προσηκόντως έννοιες, όπως γένος, φυλή, έθνος, θρησκεία κττ.

Ο κάθε λογικός άνθρωπος είναι σε θέση και σαφώς αντιλαμβάνεται, ότι μη υπάρχοντος ενός περιγράμματος εδαφικού κράτους, ήγουν ενός «εθνικού κράτους» με τα ιδιότυπά του χαρακτηριστικά, αλλά ενός «κράτους πληθυσμού» με διάφορα ετερόκλητα και αλλόδοξα σώματα (αποτέλεσμα μαζικής εισβολής ανθρωπίνων μαζών και ουδόλως επιχειρούντων συνύφανση μετά των επιχωρίων) ουδέν αίσιον προμηνύεται. Επομένως κράτος των πολλών ετεροχθόνων, ετεροφρόνων και εν πολλοίς ετεροταγών εμψύχων μονάδων εξαναγκάζεται να αποτυπώσει ερεθίσματα και εμπειρίες μιας επακολουθήου ιλιγγιώδους αυξήσεως της σημασίας της βιολογικής ζωής και της υγείας του πληθυσμού, ως βασικού ζητήματος, που απαιτεί την μέριμνα της κυριάρχου εξουσίας. Μιας δηλαδή εξουσίας η οποία προοδευτικά μετατρέπεται σε «διαχειρι-

στικού τύπου κυβέρνηση των ανθρώπων», όχι σαν κυβέρνηση (για την περίπτωσή μας) των Ελλήνων.

Αν εξαιρέσουμε εκείνους, οι οποίοι έχουν άμεσα ή εξ επαγωγής ατομικά -και όχι έθνους σημαντικά- συμφέροντα (εκμετάλλευση πενήτων, ψευδοφιλάνθρωποι, αλληλέγγυοι κ.α.) και οι οποίοι επικροτούν την ιδέα μιας πολυστίκτου κοινωνίας, όλοι οι υπόλοιποι αντιλαμβάνονται, ότι εκείνο που προκύπτει από την στανική αυτή ανάμειξη είναι μία μορφή αποκτηνώσεως του ανθρώπου, η οποία οφείλεται σε εφαρμογές εξεζητημένων πολιτικών επινοήσεων και συναφών τεχνικών.

Όταν συγκεκριμενοποιηθεί η ροή των πραγμάτων και αφομοιωθούν οι εξελίξεις ως ούσες φυσιολογικές, τότε καταγράφεται και προβάλλεται σε ένα θολό φόντο η κοινολόγηση των δυνατοτήτων των επιστημών του ανθρώπου, της σημαντικότητας της κοινωνιολογίας και η ανάγκη της αναπτύξεως των προϋποθέσεων και ευχερειών προς προστασίαν της ζωής και ταυτόχρονα νομιμοποιείται η εξόντωση των όσων αντιτίθενται στον συμβιβασμό με την ακολουθουμένη υπαγωγή στην νεωτερικότητα.

Και ας ιδούμε και την περίπτωση του καπιταλισμού με τις προαπαιτήσεις και τους όρους αναπτύξεώς του. Ως εικός, ο καπιταλισμός δεν μπορεί να επικρατήσει και θριαμβεύσει δίχως τον πειθαρχικό έλεγχο τον οποίον ασκεί η βιοεξουσία, που μας έχει προκύψει. Είναι η εξουσία αυτή, που έχει πλάσσει μέσω «επιδεξίων» χειρισμών, εδραζομένων σε παραμέτρους συζυγίας επιστημών-τεχνολογίας (αλγόριθμοι, τεχνητή νοημοσύνη κλπ) και μέσω δημοσίων, ιδιωτικών και social media, ένα πλήθος ετεροφώτων εγκεφάλων· άλλως «πειθηνίων σωμάτων». Αυτά τα σώματα υποκείμενα στην βιοεξουσία ανεπαισθήτως ποδηγετούνται και δι' αυτών τρέφεται το τερατώδες της status καθώς και η ιδέα του «επικρατείν και υπέροχον έμμεναι αφελών τε και λοιπών ου σκεπτομένων».

Ποίος άραγε μπορεί να μας εγγυηθεί, ότι το μείζον των πολιτών είναι σε θέση να αποκωδικοποιήσει τους αντικειμενικούς σκοπούς και τις μεθόδους, που ο εξουσιαστής χρησιμοποιεί για να διατηρείται στους θώκους ισχύος; Ως γεγονός αυτό δεν είναι εφικτόν, διότι ακόμη και οι υποπτευόμενοι διαδεχόμενες κυβερνητικές μεθοδεύσεις, αδυνατούν να αποφανθούν κατηγορηματικά εκθέτοντας τις υπόνοιές τους. Θα παραμείνουν θεωρίες αφ'ής στερούνται της πραγματικής πληροφόρησης επί των τεκταινομένων και των εν

σχεδιάσει γενικών επιζητήσεων.

Μερικά παραδείγματα/ερωτήματα που εξερεθίζουν την σκέψη ημών των παρεισάκτων και των αμυήτων. Ας πούμε: τι γνωρίζουμε για την πραγματοποιούμενη εν αγνοία μας μυστική διπλωματία; Ποιές οι δεσμεύσεις του εξουσιαστού έναντι ξένων παραγόντων για αποδοχή συμφωνιών μη συμφερουσών στο Ελληνικόν κράτος; Ποίοι συνιστούν το σύστημα υποστηρίξεως των κυβερνώντων, οι οποίοι παραμένουν στην θέση τους παρά την εκπεφρασμένη γενική δυσαρέσκεια; Είναι οι εκλογές που λύνουν τα προβλήματα; Είναι η διανοητική ποιότητα των εκλεκτόρων συμβατή με την ευθυκρισία, ώστε το μέλλον της χώρας να πιστεύουμε ότι στηρίζεται στην κρίση ολοκληρωμένων νοών; Και ποία εν τέλει είναι η ερμηνεία της δημοκρατίας κατά περίπτωση; Μα φυσικά η κυρίαρχη εξουσία μας σεββίρει την δημοκρατία σαν ορθολογισμένο κοινωνικό σύστημα καθησυχάζοντάς μας!

Αυτή η κυρίαρχη εξουσία δεν βασίζεται πλέον σε δικαϊκο-θεσμικά μοντέλα, όπως μας ήταν προσδιορισμένη μέσω της διασαφηνισμένης θεωρίας του κράτους (Foucault). Το πρόβλημά της είναι το, ότι πρέπει σταδιακά να εκμεταλλευθεί αυτή την παραδοσιακή προσέγγιση. Η επιδιωκομένη κατευθυντήριος γραμμή της είναι η απροκάλυπτη ανάλυση των συγκεκριμένων τρόπων με τους οποίους η εξουσία πρέπει να διεισδύσει στο σώμα των υποκειμένων. Δηλαδή στον λαό και στις μορφές ζωής του, εκμεταλλευομένη και καρπυμένη παν ανακλύπτον πλεονέκτημα προς όφελός της. Συνεπώς η θεωρούμενη σαν αγαστή σχέση λαού με την ευκταία δημοκρατία καταντά ψυχρή και απόμακρη.

Και εάν σκεφθούμε, ότι ζώντας φαινόμενα, όπως αυτό, δηλαδή της εξουσίας της κοινωνίας του θεάματος, η οποία μεταπλάθει, αναδιαμορφώνει και κινείται ασυμβάτως προς την μέχρι προ τινος παραδεδεγμένη κοινή λογική και εν ταυτώ τροποποιεί στην ολότητά του τον πολιτικό χώρο, τότε μας εισάγει σε μία κατάσταση αμηχανίας. Περιερχόμεθα σ' αυτή την κατάσταση στην προσπάθειά μας να ανιχνεύσουμε τις μεθόδους λειτουργίας εκείνων στους οποίους έχουμε εμπιστευθεί το αύριο της χώρας και το μέλλον των επιγενομένων «Ελλήνων»(!:).

Εάν αρκεστούμε σε ψυχολογικές δικαιολογήσεις, θα πρέπει να παραδεχθούμε, ότι η εθελοδουλία, ως το ψυχολογικό μας περίβλημα, είναι η θύρα εισόδου μας στον κλωβό της αυτοπροβαλλομένης ως «αντικειμενικής» εξουσίας. Ίσως ένας αριθμός ατόμων, που έχουν συμφέροντα -παρά και υπό την εξουσία- πείθουν με χρήση δικών τους εντύπων, ηχητικών, οπτικών και ηλεκτρονικών media, το μείζον μέρος των

απογυμνωμένων από κάθε σκοπό και όνειρο ανθρώπων, ώστε να συστηθεί το εθελόδουλον σώμα, το οποίον λατρευτικῶς τὸν τρόπον στηρίζει κόμματα και κοσμικούς μεσσίες.

Ο Etienne de la Boetie (1530-1563), παρά το, ότι εξεφράσθη με το περίφημον «αποφασίστε να μην είστε δούλοι και είστε ήδη ελεύθεροι» και ο οποίος διαχρονικά γοήτευσε προσωπικότητες, τελικά δεν κατόρθωσε να γοητεύσει τα ανθρωπάκια, που επιλέγουν να ζουν σε καθεστώς εξαρτήσεως. Αυτά τα ανθρωπάκια αναγνωρίζονται μέσα στον πληθυσμό του σημερινού νεωτερικού ανθρώπου, ο οποίος ήδη έχει στοιχθεί στην γραμμή παραγωγής του βιοπολιτικού σώματος, το οποίον, ως φυσικόν, είναι και η πρωταρχική έγνοια και περισπασμός της κυριάρχου εξουσίας. Μια συγγενής ερμηνεία των ανωτέρω θα μπορούσε να διατυπωθεί εκ μέρους του αρχιεξουσιαστού ως: κύριοι συνάδελφοι του συστήματος εξουσίας, βασική μας φροντίδα θα πρέπει να είναι η συντήρηση της καλής υγείας των χρησίμων ηλιθίων.

Αυτός φαίνεται να είναι ο σημερινός άνθρωπος, ο οποίος με την γέννηση της νεωτερικής δημοκρατίας παρουσιάζεται, όχι σαν αντικείμενος απέναντι, αλλά σαν υποκείμενον της πολιτικής εξουσίας, όπου πλέον τίθεται υπό διερώτηση για το κατά πόσον αξίζει η άτονη και εξαντλημένη ζωή του εντός του βιοπολιτικού αυτού σώματος μιας υπό αναθεώρηση κοινωνίας. Ο Michel Foucault είναι σαφής αποκαλώντας την βιοπολιτική, ως την κλιμακούμενη ενσωμάτωση και υπαγωγή της φυσικής ζωής του ανθρώπου στους μηχανισμούς, στους υπολογισμούς και στα σχέδια της εξουσίας.

Οι σύγχρονοι κοινωνιολόγοι δικαιολογώντας το «ψωμί» τους θα πουν, ότι βιοπολιτική είναι η πολιτική που διαμορφώνεται από τον αντίκτυπο των εξελίξεων σε αναδυόμενους τεχνολογικούς τομείς, οι οποίοι έχουν άμεση σχέση με την βιολογία. Οι κυβερνήσεις ορίζουν την βιοπολιτική, ως πρωταρχικό σκοπό τους, που σημαίνει ρύθμιση της ασφαλείας και της ευημερίας των ανθρωπίνων ζωών.

Αυτή βεβαίως είναι μία καλοπροαίρετη ερμηνεία και άκρως βολική στους κυβερνώντες.

Η κοινή λογική των ανθρώπων με επίγνωση των πραγμάτων και αντίληψη των περιρρεόντων ρόλων, σκοπών και προθέσεων και δυναμένη να ερμηνεύσει φαινόμενα και συμβαινόμενα, θα μπορούσε να προτείνει έναν ορισμό της μορφής: βιοπολιτική είναι πράξις της εξουσίας -μέσω των παρεχομένων διευκολύνσεων της τεχνολογίας- μιας σειράς διανοητικών ενέσεων στον εγκέφαλο ενός εκάστου των ατόμων του πληθυσμού με σκοπό την κατάπεισή των, ότι η κυβέρνηση προνοεί για όλους πολύ πριν ο καθ'

ένας αντιληφθεί, ότι υπάρχουν περισσότερες ανάγκες από εκείνες τις άμεσες, που τον αφορούν και, ότι ήδη είναι επισημασμένες από το κράτος, το οποίο ευρίσκει διεξόδους και λύσεις για όλα τα ζητήματα. Επί πλέον, ότι η θετική τοποθέτηση των πολιτών έναντι της πολιτείας και η επίδειξη εμπιστοσύνης προς αυτή θα αποδώσει τα βέλτιστα στο βιοτικό επίπεδο ατόμων, ομάδων και συνόλων στο εν θέματι κράτος πληθυσμού.

Και ο πληθυσμός, ως ανεπιτήδευτος περί τα άβατα της βιοπολιτικής, αυθυπνωτίζεται και εφησυχάζει, δεχόμενος τον καταγισμό καλοσύνης εκ μέρους της κυβερνήσεως η οποία τα πανθ'ορά και είναι ευζωΐας χορηγός και τα πάντα πληρούσης τη καλή πίστη των υποκειμένων νεωτερικών σωμάτων. Ήγουν ανάληψη μερίμνης για υποστήριξη του πληθυσμού (περιέχονται και οι παρανόμως εισαγόμενοι) σε θέματα οικονομίας, υγείας, εκπαιδείσεως, προστασίας του πολίτου (sic) και εθνικής ασφαλείας!

Και ποίοι είναι αυτοί που αυθυπνωτίζονται τοις κείνων ρήμασι πειθόμενοι και εφ'όλης της ύλης; Ενδεικτικά ερωτώμεν: Είναι οι αναξιοπαθούντες; Οι ανασφάλιστοι; Οι ψυχικά ασθενείς; Οι χρόνια ασθενείς; Οι άποροι; Οι χαμηλοσυνταξιούχοι; Οι άνεργοι; Οι άεργοι; Οι ανεκπαίδευτοι; Οι εθελotuφλούντες; Ίσως η απάντησή τους να είναι της μορφής. Ναι, αυθυπνωτίζομαι, διότι μ'αυτόν τον τρόπο δραπετεύω από την σκληρή πραγματικότητα. Μάλλον όχι ικανοποιητική απάντηση. Ταιριάζει περισσότερο απάντηση του τύπου: μας έχουν υποσχεθεί καλύτερες ημέρες. Είμαστε στην αναμονή. Υπομονή! Και μια καθ'όλα ηρεμιστική εκδοχή απαντήσεως: Αλλάχ ακμ-πάρ!

Ούτως ή άλλως, ο φόβος αυτών είναι ένα ρευστό στοιχείο, που διαχέεται στο σύστημα των συναισθημάτων τους. Γνωστή η αιτία. Αόριστη οικονομική πορεία, η αυξανόμενη ανασφάλεια, το ανώφελο αντιστασιακής δράσεως, ο συγκεχυμένος ορίζων των ευκαιριών, η αποτυχία των δοκιμασθεισών στρατηγικών βελτιώσεως της βιοτικής συνθήκης, η εξάντληση επινοημάτων για προώθηση σχεδίων κλπ. Αυτοί οι άνθρωποι αναγνωρίζοντας την αδυναμία τους να ελέγξουν τις κυλιόμενες ιδιαιτερότητες της νεωτερικής εποχής αρκούνται στις διαβεβαιώσεις των κυβερνήσεων, οι οποίες με τις εξαγγελίες τους υπόσχονται επαγγελίες. Στην αμερικανική γλώσσα της αγοράς αυτά τα ταξίματα τα εκφράζουν με την γελοία λέξη hullabaloo.

Και παρ'όλα αυτά, όλοι ή σχεδόν όλοι οι Έλληνες παρουσιάζονται με άποψη επί παντός επιστητού. Και αυτή τους την άποψη την θεωρούν αμάχητη.

Και ενώ η αποκλειστική τους πληροφόρηση είναι τα media και επομένως η άποψή τους έχει οικοδομηθεί πάνω στα σερβιριζόμενα στοιχεία των οποίων το μείζον υλικό έχει καταλλήλως εναρμονισθεί με την χαρακτηρισολογική ωριμότητα των ατόμων του πληθυσμού εκείνοι θεμελιώνουν την ατομική τους πεποίθηση, την οποία και θέτουν υπεράνω των λοιπών «ασχέτων».

Ο Έλληνας, ο οποίος έχει «συνειδητοποιήσει», ότι το κράτος που θέλει να έχει πρέπει να είναι άκρως ανεκτικό στις δικές του ανεξαρτήτως βαθμού και μεγέθους παραβατικότητες (φοροδιαφυγή, παράλληλη αγορά κττ) καταλήγει να δέχεται και την οιαδήποτε νεωτερικότητα, όπως η επιβληθείσα βιοπολιτική, αρκεί να μην τον εγγίζουν οι όποιοι περιορισμοί απαιτούνται σε μία αποτελεσματική διακυβέρνηση.

Και εάν ξεφύγουμε από τα οικονομικά και θίξουμε το φλέγον θέμα της εθνικής ασφαλείας και την στάση του «πολύξερου» Έλληνα θα λάβουμε μία εικόνα για το πώς αυτός κατανοεί την έννοια της ασφαλείας. Και για να μην γενικεύεται κατά πάντων ο αφορισμός, ας δεχθούμε ότι ένα μέρος «Ελλήνων», όπως οι αντιρρησίες συνειδήσεως, οι προοδευτικοί, οι διεθνιστές, οι ουμανιστές, οι αλλόδοξοι, οι πολιτογραφημένοι αλλόφυλοι και εν δυνάμει συμμετοχοί σε ασύμμετρες κατά της Ελλάδος ενέργειες, οι υπηρέτες ξένων συμφερόντων, και οι λοιποί πιστοί στον «άγνωστο Εφιάλτη», όλοι αυτοί αδιαφορούν για εθνικές κυριαρχίες και εδαφικές ακεραιότητες. Θεωρούν την στρατιωτική θητεία χρόνο απωλεσθέντα. Ότι η ασφάλεια είναι υπόθεση της βιοεξουσίας. Και η αποφυγή του πολέμου είναι μία καθησυχαστική ιδέα χρίζουσα χειροκροτήματος αρκεί να μη θιγεί η αμεθεξία τους στην υπόθεση εθνικής αμύνης.

Οστόσο οι λιγοστοί σκεπτόμενοι μέσα σ'αυτό το αλλοπρόσαλλο πλήθος καταλαβαίνουν, ότι ο πόλεμος αποφεύγεται, όχι επειδή είμαστε φιλειρηνιστές αλλά, διότι μας διαφεύγει το δίδαγμα του διαχρονικού δασκάλου Θουκυδίδου περί της πρακτικής του δικαίου του ισχυρού.

Το ελάχιστον, το οποίο θα μπορούσε να θεωρηθεί σαν συνδρομή προς την εθνική μας οντότητα εκ μέρους των όσων έχουν απομείνει να σκέπτονται, είναι αυτοί οι ολίγοι να συστήσουν ένα μοχλό πίεσεως προς την βιοεξουσία και ανεξαρτήτως βιοπολιτικών εγγυοδοσιών, να υπενθυμίσουν στις κυβερνήσεις, ότι Εθνική Ισχύς σημαίνει ισχυρά οικονομία και πανίσχυρες ένοπλες δυνάμεις και ότι είναι υπεύθυνες όχι απέναντι σε τρίτους αλλά απέναντι στην Ιστορία του Ελληνικού Έθνους.

Με μια ματιά η Ελλάδα και ο Κόσμος

Γεγονότα και εξελίξεις στο διάστημα από 16 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020 έως 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2020

Του Αντιστρατήγου ε.α. Χ. Μουστάκη
Επιτίμου Διοικητού 1ης Στρατιάς

1. ΠΑΝΔΗΜΙΑ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ

Οι επιπτώσεις της πανδημίας του κορωνοϊού στον κόσμο, που αναφέρθηκαν στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού «ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ» συνεχίζονται και θα καθυστερήσει για πολύ η επιστροφή στην κανονικότητα.

Κατά τον πρόεδρο του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) :

- Η εξάπλωση του ιού επιταχύνεται. Ενώ για το πρώτο εκατομμύριο κρουσμάτων χρειάστηκαν περισσότερο από τρεις μήνες, το τελευταίο ολοκληρώθηκε σε οκτώ μόνο ημέρες.

- Οι επιπτώσεις της πανδημίας, που συμβαίνει κάθε 100 χρόνια, θα είναι αισθητές για πολλές δεκαετίες. Αυτή δεν είναι μόνο υγειονομική κρίση, είναι επιπλέον οικονομική, κοινωνική και πολιτική σε πολλές χώρες

- Πανδημίες μπορεί να ξεσπάσουν σε οιαδήποτε χώρα και να σκοτώσουν εκατομμύρια ανθρώπων, αν δεν είναι καταλλήλως προετοιμασμένη. Γι αυτό οι κυβερνήσεις και οι κοινωνίες πρέπει να προετοιμάζονται για κάθε ενδεχόμενο.

Οι οικονομικές επιπτώσεις θα είναι τεράστιες. Σύμφωνα με το ΔΝΤ :

- Η παγκόσμια οικονομία που το 2020 θα είχε ανάπτυξη 3,9% και το παγκόσμιο εμπόριο 2,9% , παρουσίασαν ύφεση τον Ιούνιο -4,9% και -8% αντιστοίχως.

- Η μείωση του ΑΕΠ για το 2020 θα είναι 8% στις ΗΠΑ, 10,2% στην Ευρωζώνη και 3% στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η ανεργία έχει φτάσει σε υψηλό επίπεδο, οι τιμές του πετρελαίου βρίσκονται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, ενώ ο χρυσός και τα άλλα πολύτιμα μέταλλα, αντιθέτως σε πολύ υψηλά.

- Η αύξηση του παγκοσμίου ΑΕΠ το 2021 θα είναι 4,5% στις ΗΠΑ, 6% στην Κίνα, 5,9% στην Ευρωζώνη και τις αναδυόμενες χώρες. Δηλαδή θα βρεθεί στα επίπεδα του 2019.

Η πανδημία όξυνε περισσότερο τις γεωπολιτικές αντιπαραθέσεις μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων και ιδίως μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας.

Η Κίνα χειρίστηκε την πανδημία με αδιαφάνεια για να μην αποδυναμωθεί γεωπολιτικά.

Ο κ. Τραμπ εκμεταλλεύτηκε τη στάση της Κίνας αφ' ενός μεν για να απεμπολήσει τις δικές του ευθύνες για τον άστοχο χειρισμό της πανδημίας που έχει προκαλέσει μέχρι τώρα πάνω από 185.000 νεκρούς και σύμφωνα με εκτι-

μήσεις του Πανεπιστημίου της Ουάσιγκτον θα φτάσουν μέχρι το Δεκέμβριο τις 300.000 και αφ' ετέρου για να εντείνει τον οικονομικό και τεχνολογικό πόλεμο κατά της Κίνας και την αντιπαράθεση σε γεωπολιτικό και γεωστρατηγικό επίπεδο για τον έλεγχο της περιοχής της ΝΑ Ασίας και του Σινικού Πελάγους.

Πολλοί εκτιμούν ότι η αντιπαράθεση αυτή θα οδηγήσει σε ένα νέο «Ψυχρό Πόλεμο» και αν συμβεί αυτό θα είναι δύσκολο να αντιμετωπιστούν οι πανδημίες, γιατί δεν θα υπάρξει συνεργασία.

Η Ευρώπη αντέδρασε αρχικά ασυντόνιστα. Τα εθνικά συμφέροντα υπερίσχυαν των κοινοτικών και η αλληλεγγύη αγνοήθηκε και χρειάστηκε αρκετός χρόνος και μεγάλη προσπάθεια για να ληφθούν αποφάσεις για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων από την πανδημία με το «σχέδιο ανάκαμψης».

Η ΕΕ πρέπει να εκπονήσει ένα σχέδιο αντιμετώπισης των πανδημιών, που θα βασίζεται στην αλληλεγγύη και ένα όργανο που θα αντιδρά

άμεσα και θα συντονίζει τις ενέργειες των χωρών μελών.

Οι μεγάλες χώρες Κίνα, ΗΠΑ, Ρωσία και Βρετανία διαγκωνίζονται ως προς το ποια θα παρασκευάσει πρώτη εμβόλιο, με αποτέλεσμα να παραβαίνουν τους κανόνες ασφαλείας των πολιτών.

Μάλιστα η Ρωσία στις 11 Αυγούστου ενέκρινε πρώτη σε όλο τον κόσμο την παρασκευή εμβολίου με την ονομασία Sputnik V χωρίς να έχει ολοκληρωθεί η τρίτη φάση, που προβλέπει τη δοκιμή σε χιλιάδες ανθρώπους. Το σύνολο σχεδόν της διεθνούς κοινότητας το αντιμετώπισε με δυσπιστία και κατηγόρησε τον κ. Πούτιν ότι έθεσε τον εθνικισμό πάνω από τον άνθρωπο, με τον Γερμανό Υπουργό Υγείας να χαρακτηρίζει αυτό το εμβόλιο «ρώσικη ρουλέτα».

2. ΕΘΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

α. Κύπρος

Οι συνομιλίες έχουν παγώσει, λόγω της ενεργειακής κρίσεως.

Συνεχίζει η Τουρκία τις έρευνες με το BARBAROS και τις γεωτρήσεις με το GIABOYZ, παρά τις εκκλήσεις της διεθνούς κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ, της Ρωσίας και της Κίνας.

Σύμφωνα με δημοσίευμα της Yeni Safak στις 24 Αυγούστου, Η Τουρκία σχεδιάζει τη δημιουργία Ναυτικής Βάσεως στα κατεχόμενα για την υποστήριξη των γεωτρήσεων και των ερευνητικών σκαφών της.

Στις 27 Αυγούστου ο πρωθυπουργός του ψευδοκράτους και υποψήφιος πρόεδρος κ. Τατάρ, εκλεκτός του κ. Ερντογάν, δήλωσε ότι έχουν αρχίσει οι εργασίες για το άνοιγμα των Βαρωσίων υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση και ότι αν εκλεγεί, θα θέσει υπό συζήτηση και τη λύση των δύο κρατών παράλληλα με αυτή της Ομοσπονδίας, όπως έχει δηλώσει και ο κ. Ερντογάν.

Την 12 Σεπτεμβρίου οι ΗΠΑ ανακοίνωσαν την άρση του εμπάργκο μη φονικών όπλων για την Κύπρο προκαλώντας τις αντιδράσεις της Τουρ-

κίας.

Στις 8 Σεπτεμβρίου επισκέφθηκε τη Λευκωσία ο ΥΠΕΞ της Ρωσίας κ. Λαβρόφ ο οποίος δήλωσε ότι η χώρα του είναι έτοιμη να διαμεσολαβήσει για την έναρξη διαλόγου βασισμένο στο διεθνές δίκαιο.

Στις 12 Σεπτεμβρίου επισκέφθηκε την Κύπρο εκτάκτως ο ΥΠΕΞ των ΗΠΑ κ. Πομπέο ο οποίος εξέφρασε τις ανησυχίες του για τις συνεχιζόμενες δραστηριότητες της Τουρκίας, προσθέτοντας ότι η Κύπρος και η Ελλάδα έχουν δικαίωμα να εκμεταλλεύονται τους υδρογονάνθρακες στην θάλασσα και την ΑΟΖ τους.

Η επίσκεψη αυτή θορόβησε την Τουρκία με τον κ. Τσαβούσογλου να ζητά από τις ΗΠΑ να «επιστρέψουν σε μια ουδέτερα στάση στην Κύπρο».

β. Τουρκικές Προκλήσεις

Στις 10 Ιουλίου ο κ. Ερντογάν μετέτρεψε την Αγία Σοφία, από μουσείο που την είχε καταστήσει ο Κεμάλ το 1934, σε τζαμί, και στις 24 Ιουλίου πραγματοποιήθηκε η πρώτη προσευχή, εν μέσω πανηγυρικών εκδηλώσεων χιλιάδων μουσουλμάνων που είχαν συρρεύσει στην περιοχή.

Παρά τη διεθνή κατακραυγή και τη στήριξη αυτής της ενέργειας μόνο από το 45% των Τούρκων, στις 21 Αυγούστου προχώρησε και στη μετατροπή της Μονής της Χώρας από μουσείο σε τζαμί.

Στις 15 Ιουλίου η Τουρκία τορπίλισε, με δηλώσεις του κ. Τσαβούσογλου, μυστική συμφωνία η οποία είχε υπογραφεί από τη διπλωματική σύμβουλο του πρωθυπουργού κ. Σουρανή, τον εκπρόσωπο της τουρκικής προεδρίας κ. Καλίν και το διπλωματικό σύμβουλο του Γερμανικού ΥΠΕΞ κ. Χέκερ στο Βερολίνο, για επανέναρξη συνομιλιών από το σημείο που είχαν διακοπεί το 2016.

Στις 21 Ιουλίου η Τουρκία δεν υλοποίησε NAVTEX που είχε εκδώσει για έρευνες με το Oruc Reis στο θαλάσ-

σιο χώρο νοτίως Ρόδου και Καστελλόριζου εντός της ελληνικής και κυπριακής υφαλοκρηπίδας, κατόπιν της κινητοποίησης του ελληνικού στόλου.

Στις 6 Αυγούστου η Τουρκία απεσύρθη από της διαδικασία για επανέναρξη του διαλόγου σε στρατιωτικό επίπεδο, που είχε συμφωνηθεί να ξεκινήσει για το τέλος Αυγούστου με τη μεσολάβηση της κ. Μέρκελ, λόγω της υπογραφής από την Ελλάδα και την Αίγυπτο συμφωνίας για μερική χάραξη της μεταξύ τους ΑΟΖ.

Από τις 10 Αυγούστου μέχρι και την 12 Σεπτεμβρίου, που επεσύρθη στο λιμένα της Αττάλειας, το Oruc Reis πραγματοποιούσε έρευνες στην παραπάνω περιοχή, εν μέσω ύβρεων και απειλών, ακόμη και με πόλεμο από τους Τούρκους. Η ελληνική κυβέρνηση αντέδρασε μόνο διπλωματικά, γιατί έκρινε ότι το Oruc Reis, πλέοντας σε διεθνή ύδατα πάνω από την ελληνική υφαλοκρηπίδα, δεν παραβίαζε ελληνικά κυριαρχικά δικαιώματα της Ελλάδος, παρόλο που είχε ποντίσει καλώδια, αλλά ότι αποπειράτο να τα παραβιάσει. Και αυτό επειδή οι έρευνες ήταν αναποτελεσματικές, λόγω του θορύβου που προκαλούσαν τα πολεμικά πλοία που είχαν συρρεύσει γύρω του. Σε όλο αυτό το διάστημα ο κ. Ερντογάν και οι υπουργοί ΥΠΕΞ και ΥΕΘΑ κ.κ. Τσαβούσογλου και Ακάρ εξακολουθούσαν, επί καθημερινής βάσεως, να απειλούν την Ελλάδα με έρευνες, στην περιοχή του Καστελλόριζου ισχυριζόμενοι ότι δεν μπορεί ένα νησάκι 10 τετρ. χλμ να έχει ΑΟΖ 40.000 τετρ. χλμ και να παρεμποδίζει την επέκταση της Τουρκίας, με 80 εκατ. κατοίκους και τεράστια ακτογραμμή στην Αν. Μεσόγειο, αλλά και στην περιοχή του τουρκοливικού μνημονίου αγνοώντας :

- Τις αντιδράσεις του συνόλου της Διεθνούς Κοινότητας.

- Τις προσωπικές παρεμβάσεις της κ. Μέρκελ και του προέδρου των ΗΠΑ κ. Τραμπ που τηλεφώνησε στους κ.κ. Μητσοτάκη και Ερντογάν.

- Τις απειλές της Ε.Ε. για επιβολή κυρώσεων αν δεν εκτονωθεί η ένταση μέχρι τη Σύνοδο Κορυφής 24/25

Σεπτεμβρίου, οι οποίες είχαν καθοριστεί από τους ΥΠΕΞ στις 26 Αυγούστου και είχαν κοινοποιηθεί στην Τουρκία από τον Επίτροπο κ. Μπορέλ.

- Τη σθεναρά αντίσταση του κ. Μακρόν, ο οποίος υποστήριζε ανοιχτά την Ελλάδα και την Κύπρο και πίεζε την ΕΕ για την επιβολή κυρώσεων και λήψη μέτρων σε βάρος της Τουρκίας με έργα, γιατί, όπως έλεγε, με λόγια δεν καταλαβαίνουν οι Τούρκοι.

Ταυτόχρονα οι Τούρκοι κατηγορούσαν την Ελλάδα ότι αποφεύγει το διάλογο και ζητούσαν επανάληψή του με ανοικτή ατζέντα για όλα τα θέματα, περιλαμβανομένων της αποστρατικοποίησης των νησιών του Αν. Αιγαίου και του Καστελλόριζου και της καταπίεσής της μουσουλμανικής, που την ονόμαζαν τουρκική, μειονότητας στη Θράκη και τη Ρόδο.

Η επίσημη εκδοχή της Τουρκίας για την διακοπή των ερευνών ήταν ότι το Oruc Reis απεσύρθη για λόγους συντηρήσεως. Σύμφωνα όμως με τα ΜΜΕ αυτή αποδίδεται στον, δήθεν, διάλογο που έχει αρχίσει το ΝΑΤΟ. Αυτό όμως δεν ευσταθεί, γιατί η προβοκατόρικη ενέργεια του φιλότουρκου ΓΓ του ΝΑΤΟ κ. Στόλντεμπεργκ να παρουσιάσει ως πολιτικό διάλογο πρότασή του για στρατιωτικές συζητήσεις στο πλαίσιο της Συμμαχίας για την αποφυγή επεισοδίων εξ ατυχήματος, απέτυχε, λόγω της αντιδράσεως της Ελλάδος. Και αυτή την ώρα ερευνάται η δυνατότητα ενάρξεως αυτών των στρατιωτικών συζητήσεων.

Η απόφαση για απόσυρση του Oruc Reis οφείλεται στο ότι ο κ. Ερντογάν πείστηκε ότι η κ. Μέρκελ, ως ασκούσα την προεδρία της ΕΕ αυτή την περίοδο, δεν θα μπορούσε να αποφύγει την επιβολή των κυρώσεων, ύστερα από :

- **Τη σθεναρή αντίδραση της Ελλάδος.**

- **Την ομόθυμη απόφαση των ηγετών της Med 7 (Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ελλάδα, Κύπρος, Μάλτα) να απαιτήσουν από την ΕΕ την επιβολή αυστηρών κυρώ-**

σεων.

- **Την αρνητική αντιμετώπιση του κ. Τσαβούσογλου από το Ευρωκοινοβούλιο, στην προσπάθειά του να πείσει για τα δίκαια της Τουρκίας.**

Σίγουρα μέτρησαν οι παρεμβάσεις της κ. Μέρκελ και των ΗΠΑ τόσο με την παρέμβαση του κ. Τραμπ όσο και του κ. Πομπέο.

Όσον αφορά στη συνέχεια η Τουρκία θα διακόψει τις προκλήσεις μέχρι τη Σύνοδο Κορυφής, για να αποφύγει τις κυρώσεις. Αν μέχρι τότε βρεθεί φόρμουλα για επανέναρξη των συνομιλιών η ΕΕ δεν θα επιβάλει κυρώσεις και θα ξεκινήσουν οι συνομιλίες αμέσως μετά. Αν όμως μέχρι τις αμερικανικές προεδρικές εκλογές δεν επέλθει συμφωνία, το οποίο είναι το πιο πιθανό λόγω των όρων που θέτει η Τουρκία και τους αρνείται η Ελλάδα, ο κ. Ερντογάν θα επανέλθει στις προκλήσεις, προκαλώντας ακόμη και θερμό επεισόδιο. Η ενέργεια αυτή θα εκδηλωθεί πριν αναλάβει ο κ. Μπάιντεν, αν νικήσει, ή σε χρόνο που θα συμφωνηθεί με τον κ. Τραμπ, αν επανεκλεγεί.

Γι αυτό η Ελλάδα πρέπει να εκμεταλλευτεί το χρόνο που μεσολαβεί για να ενισχύσει την ετοιμότητα και μαχητικότητα των ΕΔ, υλοποιώντας όσες από τις εξαγγελίες του πρωθυπουργού στη ΔΕΘ στις 13 Σεπτεμβρίου είναι δυνατόν.

γ. Συμμαχικός Άξονας στη Μέση Ανατολή

Στις 6 Αυγούστου 2020, μετά τη συμφωνία για χάραξη ΑΟΖ με την Ιταλία, η Ελλάδα υπέγραψε συμφωνία και με την Αίγυπτο, για μερική χάραξη της μεταξύ τους ΑΟΖ.

Η συμφωνία αυτή, παρά τις όποιες παραχωρήσεις, είναι λίαν επωφελής για την Ελλάδα γιατί ακυρώνει στην πράξη το τουρκολιβυκό μνημόνιο και φέρνει την Αίγυπτο πιο κοντά στην Ελλάδα και απέναντι στην Τουρκία.

Όσον αφορά στη χάραξη ΑΟΖ και με την Αλβανία η οποία φάνηκε ότι θα ερχόταν σαν επακόλουθο αυτής με

την Ιταλία, μάλλον απομακρύνεται κατόπιν της αντιδράσεως του προέδρου και μεγάλου μέρους του πολιτικού κόσμου, με παρέμβαση της Τουρκίας.

Στις 10 Σεπτεμβρίου ο κ. Ράμα σε συνέντευξή του, πρότεινε τη μεσολάβηση κάποιας τρίτης χώρας, κοινής αποδοχής, για την οριοθέτηση της ΑΟΖ Ελλάδος – Αλβανίας ή προσφυγή στη Χάγη.

Στις 9 Σεπτεμβρίου Ελλάδα, Κύπρος και Ισραήλ υπέγραψαν πρόγραμμα τριμερούς συνεργασίας για διεξαγωγή κοινών στρατιωτικών ασκήσεων και επιχειρησιακών δραστηριοτήτων. Ανάλογα προγράμματα έχουν υπογραφεί και με την Αίγυπτο. Σύμφωνα δε με διπλωματικές πηγές το Ισραήλ παρείχε χρήσιμες πληροφορίες στην Ελλάδα κατά τη φάση της προετοιμασίας για τις έρευνες του Oruc Reis, οι οποίες την βοήθησαν να προετοιμάσει την αντίδρασή της.

Το σύνολο του αραβικού κόσμου, πλην του Κατάρ, υποστηρίζει την Ελλάδα. Πολεμικά α/φ των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων μεταστάθμευσαν στη Σούδα και συμμετείχαν σε κοινές ασκήσεις με τα ελληνικά.

δ. Μεταναστευτικό

Ενώ οι ροές έχουν περιοριστεί στα νησιά, παρατηρείται σταδιακή αύξησή τους τελευταία στον Έβρο, οι οποίες αναμένεται να πάρουν εκρηκτικές διαστάσεις, σε περίπτωση που επιβληθούν κυρώσεις από την ΕΕ στην Τουρκία και αυτή ενεργοποιήσει το μεταναστευτικό.

Για το λόγο αυτό ενισχύονται οι αστυνομικές δυνάμεις στον Έβρο, συντηρείται ο υπάρχων φράκτης, κατασκευάζεται νέος 27 χιλιομέτρων και εγκαθίσταται σύστημα αυτοματοποιημένης επιτήρησης με κάμερες.

Η καταστροφή του καταυλισμού στη Μόρια της Λέσβου αναζωπύρωσε τις συζητήσεις για κατανομή των μεταναστών σε όλες τις χώρες. Όπως δε διαβεβαίωσε την Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας ο Αντιπρόεδρος της Κομισιόν κ. Σχινάς η Επιτροπή θα παρουσιάσει τις προτάσεις της

για το νέο Σύμφωνο Μετανάστευσης και Ασύλου, το οποίο θα καταργεί τον κανονισμό του Δουβλίνου και θα τον αντικαθιστά από ένα σύστημα διαχείρισης της μετανάστευσης, που θα προβλέπει κοινές δομές ασύλου και επιτροφών, φύλαξη των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ και συμφωνίες με τρίτες χώρες.

ε. Συνεργασία με ΗΠΑ

Στις 13 Σεπτεμβρίου ο Πρόεδρος της Υποεπιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων της Γερουσίας δήλωσε ότι οι ΗΠΑ εξετάζουν τη μεταφορά της Βάσεώς τους στο Ιντσιρλίκ της Τουρκίας στη Σούδα, σε περίπτωση που αυτή κλείσει λόγω της συμπεριφοράς του κ. Ερντογάν.

Αν αυτό συμβεί θα πολλαπλασιάσει τα αμερικανικά στρατηγικά συμφέροντα στην Ελλάδα σε συνδυασμό με τις λοιπές παρεχόμενες υπηρεσίες στη Σούδα, το λιμένα της Αλεξανδρουπόλεως, τα ελληνικά στρατιωτικά αεροδρόμια και τη σχεδιαζόμενη, σύμφωνα με τον πρέσβη κ. Πάιατ, συντήρηση των πλοίων του 6ου Στόλου στα Ναυπηγεία Σύρου και Ελευσίνας, με ότι αυτό συνεπάγεται, για την άμυνα και ασφάλεια της χώρας μας.

3. ΒΑΛΚΑΝΙΑ

α. Αλβανία

Στις 23 Ιουλίου το Κοινοβούλιο ενέκρινε τη συμφωνία στρατιωτικής συνεργασίας Αλβανίας-Τουρκίας, η οποία μεταξύ άλλων προβλέπει και την εγκατάσταση Ναυτικής Βάσεως από την Τουρκία στο Πασαλιμάνι στην Αυλώνα.

Την τελευταία εβδομάδα του Ιουνίου πραγματοποιήθηκαν στα Τίρανα και στα σύνορα με την Ελλάδα εκδηλώσεις για τη δήθεν «γενοκτονία» των Τσάμηδων.

β. Σκόπια

Τις εκλογές που έγιναν στις 16 Ιουνίου κέρδισε με μικρή διαφορά ο κ. Ζάεφ και στις 20 Αυγούστου σχημάτισε κυβέρνηση με το DUI, του οποίου ο

αρχηγός κ. Αχμέτι, θα αναλάβει την πρωθυπουργία τις τελευταίες εκατό μέρες.

γ. Βουλγαρία

Στις 10 Ιουλίου Βουλγαρία και Κροατία έλαβαν από την ΕΕ προενταξιακό καθεστώς για ένταξη στο ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι θα γίνουν μέλη της Ευρωζώνης το ενωρίτερο το 2023.

δ. Σερβία

Στις 12 Ιουλίου επανελήφθη ο διάλογος, υπό την αιγίδα του ΟΗΕ μεταξύ Σερβίας και Κροατίας, που είχε διακοπεί το Νοέμβριο του 2018.

Στις 4 Σεπτεμβρίου ο πρόεδρος της Σερβίας κ. Βούτς και Κοσσόβου κ. Χούτι, υπέγραψαν στο Λευκό Οίκο, επί παρουσία του κ. Τραμπ, συμφωνία οικονομικής συνεργασίας. Η συμφωνία προβλέπει επίσης τη μεταφορά της Σερβικής Πρεσβείας στο Ισραήλ από το Τελ Αβίβ στην Ιερουσαλήμ και την αναγνώριση από το Κόσσοβο του Ισραήλ.

Η ΕΕ αντέδρασε και προειδοποίησε τη Σερβία ότι η τυχόν μεταφορά της πρεσβείας της στην Ιερουσαλήμ θα έχει επιπτώσεις στην ενταξιακή της διαδικασία.

Στις 9 Σεπτεμβρίου η Σερβία ακύρωσε τη συμμετοχή της στην άσκηση «Σλαβική αδελφότητα 2020» στην οποία θα συμμετείχαν και δυνάμεις από Ρωσία και Λευκορωσία, λόγω αφόρητων πιέσεων και απειλών από την ΕΕ. Ταυτόχρονα αποφάσισε το πάγωμα για ένα εξάμηνο της συμμετοχής της σε κοινές ασκήσεις με ξένους εταίρους.

ε. Κοσσυφοπέδιο

Στις 24 Ιουνίου ο Εισαγγελέας του Διεθνούς Δικαστηρίου άσκησε δίωξη κατά του προέδρου κ. Θάτσι για εγκλήματα πολέμου και εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας.

4. ΤΟΥΡΚΙΑ

Ο κ. Ερντογάν, λόγω της στροφής προς τον ισλαμισμό και της οικο-

νομικής κρίσης, έχει χάσει μεγάλο μέρος της επιρροής του στο εσωτερικό, που κυνηγάει ακόμη γκιουλενιστές. Σύμφωνα με πρόσφατη δημοσκόπηση το 48,6% των ερωτηθέντων είναι κατά της επανεκλογής του στην προεδρία, έναντι του 38,9% που ήταν το Μάιο. Επίσης το 60,5% των νέων που τον ψήφισαν στις τελευταίες εκλογές τάσσεται κατά της μετατροπής της χώρας σε ισλαμική.

Στο εξωτερικό ευρίσκεται πλέον σε αντιπαράθεση με τις περισσότερες χώρες. Στο τελευταίο διάστημα :

- Οι ΗΠΑ, πλην του κ. Τραμπ, τον αντιμετωπίζουν με καχυποψία, λόγω των σχέσεών του με τον κ. Πούτιν, τις σχέσεις του με την τρομοκρατία και ιδιαίτερα τη Χαμάς της οποίας μέλη υπεδέχθη στην Άγκυρα και τις επικρίσεις του για τη συμφωνία Ισραήλ-Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (ΗΑΕ) καθώς και για τη συνεργασία αμερικανικών εταιρειών με τους Κούρδους της Συρίας για την εκμετάλλευση των ενεργειακών αποθεμάτων ανατολικά του Ευφράτη.

- Οι σχέσεις του με τον κ. Πούτιν είναι συμφεροντολογικές. Ο κ. Πούτιν τον χρησιμοποιεί για να προκαλεί προβλήματα στο ΝΑΤΟ, αλλά τον επαναφέρει στην τάξη όταν υπερβαίνει τα εσκαμμένα, όπως έγινε στη Συρία, τη Λιβύη και προσφάτως στη διένεξη Αρμενίας – Αζερμπαϊτζάν, που τον υποχρέωσε όχι μόνο να μην εμπλακεί στη διαμάχη υπέρ του Αζερμπαϊτζάν, όπως απειλούσε αλλά και να αφήσει τη διαχείριση του θέματος εν λευκώ στη Ρωσία που στηρίζει την Αρμενία.

- Ευρίσκεται απέναντι από την ΕΕ, που τον καλεί να μη παραβιάζει τα κυριαρχικά δικαιώματα της Ελλάδος και της Κύπρου και τον απειλεί με κυρώσεις.

Ιδιαίτερα κακές είναι οι σχέσεις του με τον κ. Μακρόν λόγω των δραστηριοτήτων της Τουρκίας στην Αν. Μεσόγειο, τη Λιβύη και τη Β. Αφρική, που αντιστρατεύονται τα συμφέροντα της Γαλλίας.

- Κακές είναι οι σχέσεις του και με όσους από τους εταίρους του ΝΑΤΟ

υποστηρίζουν την Ελλάδα, απειλώντας τις χώρες που είναι μέλη της ΕΕ με το μεταναστευτικό και τις Βαλτικές με την παρακώλυση των σχεδίων της συμμαχίας για την ενίσχυσή τους έναντι της ρωσικής απειλής.

Εξ αιτίας όλων αυτών βρίσκεται σε διαρκή ένταση που τον οδηγεί στην εκφώνηση 2-3 πυρήνων λόγων κάθε μέρα προκειμένου να εκτονωθεί. Άλλωστε αυτό έκανε και κατά τις επαναληπτικές εκλογές της Κωνσταντινούπολης, που βρισκόταν σε δύσκολη επίσης θέση. Έχει μάθει όλα αυτά τα χρόνια να κερδίζει και όταν βλέπει ότι μπορεί να ηττηθεί τρομοκρατείται και χάνει τον έλεγχο.

Ο κ. Ερντογάν με την ισλαμοποίηση της Τουρκίας, με την επιδίωξη επικαιροποίησης της Συνθήκης της Λωζάννης και τη διείσδυσή του στα Βαλκάνια και τη Β. Αφρική (Λιβύη, Σομαλία, Τυνησία) σκοπεύει να καταστήσει την Τουρκία ηγέτιδα σ' όλη την περιοχή και να είναι αυτός που θα την επαναφέρει στην πρώην οθωμανική δόξα της.

Με την μετατροπή της Αγ. Σοφίας σε τζαμί αποσκοπεί στην απομυθοποίηση του Κεμάλ, γιατί ως μυσείο ήταν το σύμβολο της εκκοσμίκευσης της Τουρκίας, που τον πρόβαλε ως μεγάλο ηγέτη διεθνώς, ενώ ως τζαμί πιστεύει ότι θα προβάλλει αυτόν. Το πιθανότερο είναι να μην πετύχει το στόχο του γιατί η διεθνής κοινότητα έχει αντιληφθεί τον τυχοδιωκτισμό του και θα αναγκάσει τους ισχυρούς να τον συντρίψουν. Ελπίζω αυτό να γίνει σύντομα και να μην είναι αργά για τον ελληνισμό.

5. ΗΠΑ

Συνεχίζεται η προεκλογική εκστρατεία στις ΗΠΑ, με τον υποψήφιο των Δημοκρατικών κ. Μπάϊντεν, που όρισε ως υποψήφιο αντιπρόεδρό του την αφροαμερικανίδα κ. Καμάλα Χάρις να προηγείται στις δημοσκοπήσεις με μικρή διαφορά. Εκείνο όμως που απασχολεί ιδιαίτερα την κοινή γνώμη είναι η τυχόν ανάμιξη της

Ρωσίας και της Κίνας και η τυχόν αμφισβήτηση του αποτελέσματος από τον κ. Τραμπ σε περίπτωση που ηττηθεί όπως άφησε να υπονοηθεί με δηλώσεις του. Οδυνηρό πλήγμα για τον κ. Τραμπ αποτέλεσε η προδημοσίευση στις 20 Ιουνίου του βιβλίου του πρώην συμβούλου του εθνικής ασφαλείας κ. Μπόλτον, που τον χαρακτηρίζει αδαή, ανεξέλεγκτο και επικίνδυνο πρόεδρο. Επίσης τον κατηγορεί ότι ζήτησε από τον πρόεδρο της Κίνας να παρέμβει υπέρ του στις επόμενες εκλογές, με το άνοιγμα της κινεζικής αγοράς σε αμερικανικά προϊόντα, ότι προσπάθησε να εκβιάσει τους Ουκρανούς για να βλάψει τον κ. Μπάϊντεν και ότι παρενέβαινε στη δικαιοσύνη προς όφελος φίλων του αυταρχικών ηγετών, όπως ο κ. Ερντογάν.

Την 1η Ιουλίου ο κ. Τραμπ ενέκρινε τη μεταφορά 12.000 αμερικανών στρατιωτικών από τη Γερμανία στο Βέλγιο και την Ιταλία και της Ευρωπαϊκής Διοικήσεως από τη Στουτγάρδη επίσης στο Βέλγιο.

Σε μετωπική σύγκρουση εξελίσσεται η αντιπαράθεση του κ. Τραμπ με την Κίνα, λόγω των κυρώσεων για τον κορωνοϊό και το Χονγκ Κονγκ, αλλά και τις αψιμαχίες, με τη διεξαγωγή ναυτικών ασκήσεων και από τις δύο χώρες στη Νότια Σινική Θάλασσα της οποίας το 90% διεκδικεί η Κίνα, με τη μία να κατηγορεί την άλλη ως υπεύθυνη για την κλιμάκωση της εντάσεως.

Στις 7 Ιουλίου ο κ. Τραμπ απέσυρε επίσημα τις ΗΠΑ από τον ΠΟΥ, τον πρόεδρο του οποίου ο κ. Πομπέο κατηγορήσε ότι εξαγοράστηκε από την Κίνα.

Στις 27 Ιουλίου η Γερμανία αρνήθηκε στον κ. Τραμπ την πρόσκληση που σχεδίαζε να κάνει στη Ρωσία για συμμετοχή στη G7, από την οποία έχει αποβληθεί από το 2014, λόγω της προσαρτήσεως της Κριμαίας.

Στις 20 Αυγούστου ο κ. Πομπέο ζήτησε από τον ΟΗΕ την παράταση όλων των κυρώσεων σε βάρος του Ιράν, που λήγουν τον Οκτώβριο με βάση τη διεθνή συμφωνία του 2015 (λοιπά ως παρ. 9γ Ιράν).

Στις 25 Αυγούστου ο λοιμοξολόγος κ. Φάουστι, αντιδρώντας στις ανησυχίες επιστημόνων για την πίεση του κ. Τραμπ στον Οργανισμό Τροφίμων και Φαρμάκων να εγκρίνει εμβόλιο προ των εκλογών, προειδοποίησε ότι θα ήταν επικίνδυνο να γίνει αυτό πριν διαπιστωθεί, πέραν πάσης αμφισβήτησεως, ότι θα είναι αποτελεσματικό και ασφαλές.

Στις 27 Αυγούστου οι νεκροί από τον κορωνοϊό ξεπέρασαν τις 185.000 και σύμφωνα με το Πανεπιστήμιο της Ουάσιγκτον μέχρι την 1η Δεκεμβρίου θα έχουν φτάσει τις 300.000.

6. ΕΕ

α. Γερμανία

Στις 28 Ιουλίου η Γερμανία διέθεσε μία φρεγάτα στην επιχείρηση «ΕΙΡΗΝΗ» που ελέγχει την εφαρμογή του εμπάργκο όπλων του ΟΗΕ για τη Λιβύη.

Στις 11 Αυγούστου η Γερμανία καταλόγισε παράνομες επαναπροωθήσεις μεταναστών από την Ελλάδα στην Τουρκία, οι οποίες έγιναν αντιληπτές από τα πληρώματα γερμανικών πολεμικών πλοίων που βρίσκονται στο Αιγαίο.

Στις 20 Αυγούστου ειδικά διαμορφωμένο αεροσκάφος μετέφερε τον Ρώσο Ναλβάνι, αντίπαλο του κ. Πούτιν, από τη Ρωσία στη Γερμανία για νοσηλεία και στις 3 Σεπτεμβρίου ανακοινώθηκε από τη Γερμανική κυβέρνηση ότι υπέστη απόπειρα δολοφονίας με το νευροτοξικό αέριο Novichok. Την επομένη άρχισαν πιέσεις προς την κ. Μέρκελ για την επιβολή κυρώσεων στη Ρωσία και την ακύρωση του αγωγού φυσικού αερίου Nord Stream 2, για τον οποίο εδέχετο πιέσεις και από τον κ. Τραμπ και ηρνεύτο, ενώ τώρα το συζητάει.

β. Ισπανία

Στις 28 Αυγούστου ο υπουργός κ. Σαλβαδόρ Ίγια ανακοίνωσε ότι η εταιρεία Johnson & Johnson θα αρχίσει τις δοκιμές της φάσης 2 για το εμβόλιο

κατά του Covid-19 στην Ισπανία, Ολλανδία και Γερμανία. Θα διαρκέσει 2 μήνες και θα περιλάβει 590 άτομα. Μέχρι τώρα 150 εμβόλια ετοιμάζονται σε όλο τον κόσμο, από τα οποία τα 30 δοκιμάζονται σε ανθρώπους.

Στις 25 Αυγούστου ο πρωθυπουργός κ. Σάντσεθ ανακοίνωσε τη χρησιμοποίηση του στρατού για την αντιμετώπιση του δεύτερου κύματος της πανδημίας που αντιμετωπίζει η χώρα.

γ. Γαλλία

Την 1η Ιουλίου ο Τούρκος πρέσβης στο Παρίσι κατήγγειλε τη Γαλλία ότι «κάνει τα στραβά μάτια» στην αποστολή όπλων στη Λιβύη από την Αίγυπτο και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα που υποστηρίζουν τον Στρατάρχη κ. Χαφτάρ.

Την 1η Ιουλίου Γαλλία, Γερμανία και Βρετανία ανακοίνωσαν ότι αντιτίθενται στην προσάρτηση της Δυτικής Όχθης από το Ισραήλ.

Στις 3 Ιουλίου παρητήθη ο πρωθυπουργός κ. Φιγιόν και στη θέση του τοποθετήθηκε από τον κ. Μακρόν ο κ. Ζαν Καστέξ που διαχειρίστηκε την έξοδο από το lock down.

Στις 6 Αυγούστου και την 1η Σεπτεμβρίου ο κ Μακρόν επισκέφθηκε τη Βηρυτό και ανέλαβε δράση για την ανασυγκρότησή της (λεπτομέρειες στην παρ. 9δ Λίβανος).

δ. Βρετανία

Οι συζητήσεις με την ΕΕ δεν έχουν σημειώσει πρόοδο και οι δύο πλευρές προετοιμάζονται για έξοδο χωρίς εμπορική συμφωνία.

Στις 9 Σεπτεμβρίου ο κ. Τζόνσον κατέθεσε στη Βουλή νομοσχέδιο που παραβιάζει τη συμφωνία αποχώρησης από την ΕΕ, με την Κομισιόν να τον προειδοποιεί ότι η συμφωνία αποχώρησης δεν είναι ανοικτή σε διαπραγματεύση.

7. ΡΩΣΙΑ

Στο δημοψήφισμα της 1ης

Ιουλίου οι Ρώσοι ενέκριναν με ποσοστό 77,9% τις αλλαγές στο Σύνταγμα, που επιτρέπουν στον κ. Πούτιν να διεκδικήσει 2 ακόμη θητείες και να παραμείνει στην εξουσία μέχρι το 2036.

Στις 11 Αυγούστου ο κ. Πούτιν ανακοίνωσε ότι εδόθη άδεια για την μαζική παρασκευή εμβολίου με την ονομασία Sputnik V το οποίο είναι αποτελεσματικό και ασφαλές.

Η διεθνής επιστημονική κοινότητα εξέφρασε τη δυσπιστία της, γιατί δεν ολοκληρώθηκαν οι κλινικές δοκιμές που έχουν καθοριστεί από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ) και επέκρινε τον κ. Πούτιν ότι βάζει το εθνικό κύρος πάνω από την επιστήμη και την ασφάλεια.

Στις 8 Σεπτεμβρίου η ρωσική κυβέρνηση προέβη σε διάβημα προς τη Γερμανία για τις δηλώσεις της γερμανικής κυβερνήσεως περί δηλητηριάσεως του ηγέτη της ρωσικής αντιπολιτεύσεως κ. Ναβάνλι, ο οποίος νοσηλεύεται στη Γερμανία (λεπτομέρειες στην παρ. 6α Γερμανία). Η εκπρόσωπος του ρωσικού ΥΠΕΞ κ. Ζαχάροβα δήλωσε ότι το Βερολίνο εξυπηρετεί βρώμικη ατζέντα. Η Γερμανία, Γαλλία, Βρετανία και ο ΟΗΕ ζήτησαν από τη Ρωσία να συνεργαστεί σε ανεξάρτητη έρευνα.

8. ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑ

Ταραχές έχουν ξεσπάσει στη Λευκορωσία αμέσως μετά τις προεδρικές εκλογές που κέρδισε για 6η φορά ο πρόεδρος κ. Λουκανέσκο, τον οποίο υποστηρίζει ο κ. Πούτιν.

Τις εκλογές κατήγγειλαν ως νόθες οι ΗΠΑ και η ΕΕ η οποία στις 19 Αυγούστου επέβαλε κυρώσεις σε πρόσωπα που ενεπλάκησαν στη νοθεία και στην καταστολή των διαδηλώσεων. Αυτός όμως, έχοντας την υποστήριξη του κ. Πούτιν, αρνείται την επανάληψη των εκλογών.

9. ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

α. Συρία

Στις 6 Σεπτεμβρίου έληξε η προθεσμία που είχε δοθεί στην Τουρκία από τη Ρωσία, με τη συμφωνία για εκχειρία στην Ιντλίμπ, για απομάκρυνση των τρομοκρατών χωρίς αυτή να έχει υλοποιηθεί και τον Άσαντ να απειλεί με επιθετικές επιχειρήσεις για να τους εξαφανίσει, αλλά η Ρωσία να μη του το επιτρέπει.

Στις 11 Ιουνίου δημοσιεύθηκαν η ετήσια έκθεση του Στέϊτ Ντιπάρτμεντ για τη θρησκευτική ελευθερία και η έκθεση της επιτροπής για τη Διεθνή Θρησκευτική Ελευθερία του Κογκρέσου, στις οποίες αναφέρεται ότι η Τουρκία παραβιάζει τα δικαιώματα των θρησκευτικών μειονοτήτων στις περιοχές της Β. Συρίας που έχει καταλάβει και θα συνεχίσει να το κάνει αν δεν παρέμβουν οι ΗΠΑ για να τη σταματήσουν και ότι οι συνθήκες θρησκευτικής ελευθερίας στην Τουρκία παραμένουν ανησυχητικές.

Στις 7 Ιουλίου δημοσιεύθηκε έκθεση του ΟΗΕ, που αναφέρει ότι στο διάστημα από 1ης Νοεμβρίου 2019 μέχρι 30 Απριλίου 2020 διεπράχθησαν εγκλήματα πολέμου και εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας στην επαρχία Ιντλίμ από τις δυνάμεις του κ. Άσαντ και της Ρωσίας.

Στις 19 Ιουλίου διεξήχθησαν βουλευτικές εκλογές, οι τρίτες μετά την έναρξη της συγκρούσεως το 2011, που έχει προκαλέσει το θάνατο 380.000 ανθρώπων και τον εκτοπισμό εκατομμυρίων.

Στις 25 Αυγούστου η Δαμασκός κατηγόρησε την Τουρκία ότι χρησιμοποιεί το νερό ως όπλο εναντίον των Σύρων αμάχων στη μεθοριακή ζώνη των 120 χλμ που έχει καταλάβει από το 2019. Τον μήνα Αύγουστο οι βρύσες ήταν στεγνές επί 21 ημέρες, όχι λόγω λειψυδρίας αλλά γιατί οι Τούρκοι, που έχουν καταλάβει τον σταθμό Αλούκ, από τον οποίο υδροδοτούνται 460.000 άνθρωποι είχαν κλείσει τις βάνες.

β. Ισραήλ

Στις 16 Ιουνίου η Ελλάδα και το Ισραήλ υπέγραψαν κοινή διακήρυξη για θέματα ενεργειακής συνεργασίας. Σε ότι αφορά στον East Med τονίζεται ότι αποτελεί βιώσιμη στρατηγική και των δύο χωρών.

Την 1η Ιουλίου η Γαλλία, η Γερμανία και η Βρετανία εξέφρασαν την αντίθεσή τους στην προσάρτηση τμημάτων της κατεχόμενης Δυτικής Όχθης τονίζοντας ότι αυτό συνιστά παραβίαση του διεθνούς δικαίου.

Στις 12 Αυγούστου το Ισραήλ εξέφρασε με ανακοίνωσή του την πλήρη στήριξη στην Ελλάδα, στις θαλάσσιες ζώνες της και στο δικαίωμα καθορισμού της ΑΟΖ της.

Στις 13 Αυγούστου το Ισραήλ και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (ΗΑΕ) με τη μεσολάβηση του κ. Τραμπ, κατέληξαν σε μια ιστορική ειρηνευτική συμφωνία, που θα οδηγήσει σε πλήρη εξομάλυνση των διπλωματικών τους σχέσεων. Με βάση τη συμφωνία, το Ισραήλ θα αναστείλει την προσάρτηση των τμημάτων της Δυτικής Όχθης, που επρόκειτο να πραγματοποιήσει.

Στις 15 Σεπτεμβρίου υπεγράφη στην Ουάσιγκτον παρόμοια συμφωνία και με το Μπαχρέιν ενώ αναμένεται να ακολουθήσει και με το Ομάν

Η Τουρκία, το Ιράν και η Χεζμπολάχ επέκριναν τα ΗΑΕ και το Μπαχρέιν για τις συμφωνίες αλλά η διεθνής κοινότητα αντέδρασε θετικά, γιατί οι «Συμφωνίες του Αβραάμ» όπως ονομάστηκαν, μπορεί να συμβάλουν στην επανάληψη των ειρηνευτικών συνομιλιών μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστινίων.

Το Ιράν αντιδρά γιατί με αυτή και όσες ακολουθήσουν θα διασπαστεί το αντι-ισραηλιτικό μέτωπο που προσπαθεί να δημιουργήσει και η Τουρκία, γιατί με

αυτή ενισχύεται το Ισραήλ, που αυτή τη στιγμή είναι ο σοβαρότερος αντίπαλός της στην περιοχή και χάνεται η επιρροή της στον αραβικό κόσμο.

γ. Ιράν

Στις 19 Ιουνίου η Διεθνής Υπηρεσία Ατομικής Ενέργειας (ΙΑΕΑ) κάλεσε το Ιράν να επιτρέψει την πρόσβασή της σε δύο ύποπτες πρώην πυρηνικές εγκαταστάσεις.

Για την ενέργεια αυτή το Ιράν κατηγόρησε τη Γαλλία, τη Γερμανία και τη Βρετανία ότι είναι εξαρτήματα των κ.κ. Τραμπ και Νετανιάχου, αλλά στις 28 Αυγούστου δέχθηκε τον έλεγχο και η διένεξη τελείωσε.

Στις 20 Αυγούστου οι ΗΠΑ ζήτησαν από τον ΟΗΕ με επιστολή του ΥΠΕΞ κ. Πομπέο, την παράταση όλων των διεθνών κυρώσεων σε βάρος του Ιράν που λήγουν τον Οκτώβριο με βάση τη Διεθνή Συμφωνία για το πυρηνικό του πρόγραμμα παρόλο που έχουν αποχωρήσει από αυτή το 2018. Η Γερμανία, η Γαλλία και η Βρετανία διαφώνησαν γιατί δεν θεωρούν τις ΗΠΑ αντισυμβαλλόμενο μέρος λόγω της αποχωρήσεώς της. Ως ανύπαρκτο χαρακτήρισε το αίτημα και η Ρωσία.

δ. Λίβανος

Στις 4 Αυγούστου σημειώθηκε γιγαντιαία έκρηξη 275 τόνων νιτρικού αμμωνίου, που είχαν κατασχεθεί από καράβι και ήταν αποθηκευμένα στο λιμάνι της Βηρυτού. Σκοτώθηκαν 190 άτομα, τραυματίστηκαν πάνω από 5.000 και έμειναν άστεγοι πάνω από 300.000 άνθρωποι, εξ αιτίας των εκτεταμένων καταστροφών σε όλη σχεδόν την πόλη. Την επομένη, χιλιάδες κάτοικοι προέβησαν σε οργισμένες διαδηλώσεις και παραιτήθηκε η κυβέρνηση.

Την Βηρυτό επισκέφθηκε ο κ. Μακρόν, ο οποίος υπεσχέθη ότι η

Γαλλία θα συμβάλει στην αποκατάσταση των ζημιών. Στις 9 Αυγούστου Μακρόν και ΟΗΕ διοργάνωσαν τηλεδιάσκεψη 30 αρχηγών κρατών οι οποίοι συνεισέφεραν πάνω από 250 εκατ. ευρώ για άμεση βοήθεια, ανάμεσα στους οποίους ήταν και ο Έλληνας πρωθυπουργός.

Ο κ. Μακρόν με την ενέργειά του αυτή απέκλεισε την ανάμειξη της Τουρκίας και γι' αυτό ο κ. Ερντογάν εξέφρασε τη δυσαρέσκειά του, κατηγορώντας τον για αποικιοκρατία.

10.ΛΙΒΥΗ

Στις 5 Ιουλίου και ενώ οι δυνάμεις του Σαράζ ετοιμάζονταν για την τελική επίθεση κατά της Σύρτης και της Τζούφρα, τελευταία προπύργια του κ. Χαφτάρ, άγνωστα μαχητικά αεροσκάφη, σύμφωνα με ανακοίνωση της κυβέρνησης Σαράζ, προσέβαλαν τη Βάση Αλ Ουατίγια στην οποία έδρευαν και τουρκικές δυνάμεις. Σύμφωνα με πληροφορίες που δεν διαψεύστηκαν, τα αεροσκάφη ήταν των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων με επιμελητειακή υποστήριξη της Γαλλίας. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το πάγωμα των επιχειρήσεων και την αποδοχή από τον Σαράζ της προτάσεως του προέδρου της Λιβυκής Βουλής κ. Σαλέχ για εκεχειρία, παρόλο που πριν την ηρνείτο.

Στις 21 Αυγούστου ανακοινώθηκε και από τις δύο πλευρές η συμφωνία για εκεχειρία, η οποία χαιρετίστηκε από ΗΠΑ, ΕΕ, Ρωσία, Αίγυπτο και Τουρκία. Δύο όμως ημέρες αργότερα την απέρριψε ο Στρατάρχης Χαφτάρ, αλλά οι επιχειρήσεις παραμένουν παγωμένες μέχρι σήμερα.

Η συμφωνία προβλέπει αποστρατικοποίηση της Σύρτης και ανάθεση της ασφαλείας της σε αστυνομική δύναμη, αποδεκτή και

από τις δύο πλευρές, επαναλειτουργία των εγκαταστάσεων πετρελαίου, συγκρότηση εθνικής κυβερνήσεως και διεξαγωγή εθνικών εκλογών το Μάρτιο 2021. Δεν αντιμετωπίζει όμως άλλα σοβαρά προβλήματα όπως την απομάκρυνση των ξένων στρατευμάτων και των μισθοφόρων, τη διάλυση των πολιτοφυλακών και τη δημιουργία εθνικού στρατού κ.α. Για το λόγο αυτό θεωρείται απαραίτητη η παρουσία του Χαφτάρ, που εξακολουθεί να έχει την υποστήριξη της Αιγύπτου, της Γαλλίας, των Εμιράτων και της Ρωσίας.

Η Τουρκία δεν είναι απολύτως ικανοποιημένη, γιατί επιδιώκει μια λύση που θα κατίσχυε η κυβέρνηση του Σαράζ και θα της έδινε τη δυνατότητα να διατηρηθεί ενεργή η συμφωνία για την ΑΟΖ και η μόνιμη στρατιωτική της παρουσία. Γι' αυτό ίσως να προσπαθήσει να την τορπιλίσει. Στην εκτίμηση αυτή οδηγεί και η καταγγελία του Συριακού Παρατηρητηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ότι η Τουρκία συνεχίζει να στρατολογεί Σύρους μαχητές για τη Λιβύη.

Κατά πάσα πιθανότητα η συμφωνία θα μείνει ανενεργή με «παγωμένες συγκρούσεις». Αυτό

θα έδινε τη δυνατότητα στους αντιμαχόμενους να ασκούν εξουσία στις περιοχές που ελέγχουν και στις δυνάμεις που εμπλέκονται να εξυπηρετούν τα συμφέροντά τους.

11.ΑΣΙΑ

α. Κίνα

Στις 9 Ιουνίου ο κ. Πομπέο στην ομιλία του στη Σύνοδο για τη Δημοκρατία στην Κοπεγχάγη κάλεσε τους ευρωπαίους να σταματήσουν την εξάρτησή τους από την Κίνα, που θέλει να τους αναγκάσει να διαλέξουν μεταξύ αυτής και των ΗΠΑ.

Στις 30 Ιουνίου τέθηκε σε ισχύ ο νόμος για την επέκταση της κινεζικής δικαιοσύνης στην αυτόνομη επαρχία του Χονγκ Κονγκ που προκάλεσε βίαιες συγκρούσεις των κατοίκων της με την αστυνομία, αλλά και κυρώσεις από τις ΗΠΑ και τη Βρετανία.

Στις 11 Αυγούστου ο κ. Τραμπ δήλωσε ότι η σχέση του με τον κ. Τσινπίγκ έχει φθαρεί.

Στις 28 Αυγούστου οι ΗΠΑ επέβαλαν κυρώσεις σε βάρος κινεζικών εταιρειών και υπευθύνων του κινεζικού κομμουνιστικού κόμματος.

Η ένταση στις σχέσεις της

με τις ΗΠΑ εντείνονται διαρκώς (λοιπά ως παρ 5 ΗΠΑ).

β. Ινδία

Στις 28 Αυγούστου παρητήθη, για λόγους υγείας, ο κ. Σίνζο Άμπε, που υπήρξε ο μακροβιότερος πρωθυπουργός της χώρας.

γ. Β. Κορέα

Στις 4 Αυγούστου εμπιστευτική έκθεση ομάδος ειδικών του ΟΗΕ αναφέρει ότι η Β. Κορέα συνεχίζει το πυρηνικό της πρόγραμμα.

Στις 28 Αυγούστου ο κ. Κιμ επισκέφθηκε περιοχή της χώρας που είχε πληγεί από θεομηνία, διαψεύδοντας για μία ακόμη φορά τις φήμες, που προέρχονταν από τη Ν. Κορέα, ότι έπασχε από σοβαρή ασθένεια και ότι ήταν σε κώμα.

δ. Αφγανιστάν

Στις 12 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε στη Ντόχα του Κατάρ, η έναρξη των ειρηνευτικών διαπραγματεύσεων μεταξύ εκπροσώπων της αφγανικής κυβερνήσεως και των ταλιμπάν, με την παρουσία του ΥΠΕΞ των ΗΠΑ κ. Πομπέο. Οι συνομιλίες αναμένονται επίπονες λόγω των έντονων διαφορών των δύο πλευρών.

Το Ινστιτούτο, υλοποιεί την αποστολή του και πραγματώνει τον σκοπό του με μέσα, τρόπους και δυνατότητες όπως:

Η έρευνα, μελέτη, ανάλυση και η έγκαιρη πρόταση κατάλληλων δράσεων και μέτρων -επί των θεμάτων του σκοπού του- μέσω των μελών ή ανεξάρτητων ειδικών αναλυτών/ερευνητών/μελετητών.

Η οργάνωση και εκτέλεση συνεδρίων, σεμιναρίων, ημερίδων, διαλέξεων, βιβλιοπαρουσιάσεων κλπ. ανεξάρτητα ή σε συνεργασία με κρατικούς φορείς, οργανισμούς αλλά και συναφή ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού.

Η συμμετοχή σε συνεργασίες ερευνών/μελετών/αναλύσεων με κρατικούς φορείς, την ακαδημαϊκή κοινότητα καθώς και συναφή ιδρύματα στο εσωτερικό και στο εξωτερικό.

Η προβολή και η προαγωγή των εθνικών θέσεων και θεμάτων μέσω διαλέξεων, σεμιναρίων, συνεδρίων, ημερίδων, συμποσίων, ανακοινώσεων στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο.

Η έκδοση και η κυκλοφορία του περιοδικού 'ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ'.

Η ανάπτυξη και ενημέρωση ηλεκτρονικής βάσεως δεδομένων και πληροφοριών (εγχώρια και διεθνής βιβλιογραφία και αρθρογραφία έντυπου και ηλεκτρονικού τύπου).

Η δημιουργία και λειτουργία και άλλων γραφείων, πέραν των κεντρικών, εντός ή εκτός της ελληνικής επικράτειας, όταν χρειαστεί.

Το Ινστιτούτο διαθέτει μια πλούσια βιβλιοθήκη. Τα βιβλία είναι διαθέσιμα στα μέλη του ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ. επί δανεισμού.

Συνέχεια από την σελίδα 2

Τελικά περί τα μέσα Σεπτεμβρίου, μετά από παρεμβάσεις της Ε.Ε., ΗΠΑ και άλλων παραγόντων η Τουρκία με πρόσημα την συντήρηση του ερευνητικού σκάφους, αποκλιμάκωσε την επιθετική της δράση αποσύροντας τα πλοία από την περιοχή, με σκοπό όπως και η Ελλάδα συμφώνησε για διερευνητικές επαφές και έναρξη διαλόγου των δύο πλευρών.

Θα πρέπει να αναφέρουμε και μερικούς παράγοντες, που κρίνονται ιδιαίτερα σημαντικοί για τις εξελίξεις. Το πρώτο η παρέμβαση της Γαλλίας στην Βόρεια Αφρική, τομέας Γαλλικού γεωστρατηγικού συμφέροντος και ιδιαίτερα με την ουσιαστική παρέμβασή της στην Λιβύη, όπου ανέκοψε τις τουρκικές επιδιώξεις για έλεγχο ολόκληρης της Λιβύης, με την προετοιμασία της για επιχειρήσεις κατάληψης του κόλπου της Σύρτης, όπου διοχετεύεται περίπου του 80% των λιβυκών υδρογονανθράκων. Έτσι δημιουργήθηκε μια συμμαχία, συγκλινόντων συμφερόντων, με προεξάρχουσα την Γαλλία και ακόμη την Αίγυπτο, την Ελλάδα, την Κύπρο, την Ιορδανία, το Ισραήλ, τα Εμιράτα, το Μπαχρέιν και εμμέσως πλην σαφώς της Σαουδικής Αραβίας, όπου ο άξονας αυτός είναι σαφώς αντιτουρκικός και στην πράξη έχει αντιδράσει εναντίον της Τουρκίας (βομβαρδισμού αεροπορικής βάσης Αλ Ουατίγια στην Λιβύη, με καταστροφή τουρκικών συστημάτων ραντάρ και αεράμυνας). Να προσθέσουμε ακόμη την ανακοίνωση των MED 7, όπου τα επτά Μεσογειακά κράτη με την αναληφθείσα υπό του προέδρου Μακρόν, πρωτοβουλία στήριξαν την Ελλάδα και την Κύπρο, απέναντι στις επιθετικές ενέργειες της Τουρκίας. Εδώ να αναφερθεί η πρόθεση της Γαλλίας, για αμυντική συνδρομή προς την Ελλάδα σε περίπτωση επίθεσης από άλλη χώρα, κάτι που δυστυχώς τελικά δεν υλοποιήθηκε, λόγω μη υπογραφής της αμυντικής συμφωνίας αγοράς των δύο Φρεγατών τύπου Belh@ra. Και φυσικά δεν θα πρέπει να αγνοήσουμε την εκπληκτική επιχειρησιακή και τακτική

δεινότητα του Πολεμικού μας Ναυτικού, που όχι μόνο ματαίωσε τις τουρκικές δόλιες επιδιώξεις, αλλά παρέδωσε μαθήματα ναυτικής επιδεξιότητας και συνεχών νικών, αποδεικνύοντας ότι το πνεύμα και το DNA των Σαλαμινομάχων μας υπάρχει αναλλοίωτο και ίσως ισχυρότερο, 2.500 χρόνια μετά την μεγαλύτερη νίκη του Ελληνισμού κατά των Περσών, διαφορετικά η ανθρωπότητα θα ήταν διαφορετική σήμερα. Ήταν η τρίτη συνεχόμενη νίκη, κατά της τουρκικής επιθετικότητας (θυμηθείτε την φρεγάτα «ΛΗΜΝΟΣ» και τι έκανε στην τουρκική ναυαρχίδα KEMAL REIS καθώς και τα υποβρύχιά μας, που ακόμη οι Τούρκοι τα ψάχνουν κλπ). Σε ότι αφορά τις αναμενόμενες διερευνητικές συζητήσεις και στην συνέχεια στον διάλογο, μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, η εκτίμηση του γράφοντος είναι πολύ απαισιόδοξη, οι Τούρκοι δεν θα υποχωρήσουν των μαξιμαλιστικών επιδιώξεών τους κατά του Ελληνισμού, με όλα τα θέματα στο τραπέζι, όπως όλοι γνωρίζουμε. Ενδεχομένως οι εξελίξεις να είναι χειρότερες των μέχρι τώρα, αν συμβούν κάποια δεδομένα, που δεν θα είναι δυσάρεστες για τους τούρκους. Ελπίζουμε ότι καμιά Ελληνική κυβέρνηση δεν θα ενδώσει ποτέ στην τουρκική εθνικιστική βουλιμία για δορυφοροποίηση του Ελληνισμού (Ελλάδος και Κύπρου) και ότι η εθνική στρατηγική της Ελλάδος θα πρέπει να στηριχθεί στον κυριότερο παράγοντα αποτροπής, την στρατιωτική ισχύ που επιτέλους η Ελληνική Πολιτεία άρχισε να αναγνωρίζει με τις δηλώσεις του κ. πρωθυπουργού για αγορά νέων οπλικών συστημάτων, ενίσχυση των παλαιών και ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ αύξηση της θητείας και ενδεχομένως στράτευση από τα 18.

«Διπλωματία χωρίς όπλα, είναι μουσική χωρίς όργανα», Φρειδερίκος Β', Βασιλεύς της Πρωσίας.

Αντγος (ε.α.) Ιωάννης Αθ. Μπαλτζώης,
M.Sc.

Πρόεδρος ΕΛΙΣΜΕ
Σεπτέμβριος 2020

Δεν ξεχνώ την Κυπριακή τραγωδία του 1974.
Δεν ξεχνώ τους αγνοουμένους
Δεν ξεχνώ τους πρόσφυγες, τους εκτοπισμένους,
τους εγκλωβισμένους
Δεν ξεχνώ την καταστροφή της πολιτιστικής μας
κληρονομιάς
Δεν ξεχνώ την βαρβαρότητα των Τούρκων

Το Κυπριακό Πρόβλημα μπορεί να λυθεί, όχι με ευχές από μέρους της παγκοσμίου κοινότητας αλλά με την Εθνική Ισχύ, που οι Έλληνες εφόσον επιθυμούν να μην αφανισθεί ο Ελληνισμός μπορούν να την αποκτήσουν. Είναι θέμα εθνικής βουλήσεως.

The destruction of civilization, the other side of the Conqueror and conquest

The Turkish journalist Rami Turan says in an article in the July 14 issue of the Sojine newspaper: *"How nice! We no longer have a shortage of mosques!! There are more mosques in Turkey than there are schools. To the existing 84,684 mosques, one more was added. Hagia Sophia became the 84,685th mosque in Turkey. In Istanbul, the number of mosques rose from 3,269 to 3,270."* And he continues, although we are impressed by his boldness: *"Financial crises and failures want to be covered by playing with the religious feelings of our people."*

"A show of barbarism"

Sociologist, historian and writer Taner Akcam, an academic persecuted by the Erdogan regime, wrote in an article entitled "Turkey's test of civilization" on ahvalnews: *"The deed that is being performed in regard to Hagia Sophia is a clear show of barbarism. It is a declaration of a 'Turkish lack of culture and destructiveness' to the entire world. 'But, why?' you may ask. Because with this step it's being said to the world that 'Even though we live in the 21st century, our mentality is still that of 1453.'" The above views of two important Turks, reflect the views of a significant portion of people in Turkey, especially in Western Turkey, Asia Minor and Istanbul.*

Erdogan's symbolism

President Erdogan is a man who likes symbolism. His decisions and actions are determined by historical dates and chronological designations, which refer to the past, present and future, through symbols. The date of the first prayer at the "Great Mosque of Hagia Sophia", as it was named, took place on July 24, the day of the signing of the Treaty of Lausanne, which was the birth certificate of the Turkish Republic.

Erdogan's original primary aim is to demonstrate, especially abroad and in Greece in particular, that the Lausanne Treaty is not only being challenged, but does not exist in practice, as Hagia Sophia and Turkey point out. The symbols are thought to be:

- Hagia Sophia is a monument of high symbolic value.
- It is a symbol of conquest, it belongs to the conqueror and no one has the right to criticize Turkey for using the conquered site. This is a sample of the culture of the Mongol and Turanian peoples, who do not create

culture.

- It is a message to the main target of Turkey, Hellenism and the celebrations for the 200 years of the revolution of 1821. "Greeks, you are still slaves".

- It is the symbol of Turkey's return to neo-Ottomanism.

- It is the symbol of Islam's victory over Christianity.

- Hagia Sophia is now, for Erdogan, the center of the new Islam, along with Mecca, Medina and the Al-Aqsa

Mosque in Jerusalem. He seeks to be considered the Caliph and leader of Sunni Islam.

- The message of Kemal's cancellation passes, is that he is the new Ataturk and goes down in history as "Erdogan Ataturk", the successor who shares the same genes as Alp Arslan (Battle of Matzikert, 1071 AD) and Muhammad Conqueror (1453 AD), as his sycophants write.

Turkey and the destruction of civilizations

The change in the status of Hagia Sophia by Erdogan does not alter its existence, its form and its purpose. The Turks may brag about the booty of the conquest, that they have the right to do what they want, claim that it was a mosque for five centuries, but they forget to say that it was for ten centuries the most glorious Church in the world. It was inaugurated as a Church, consecrated as a Church and remains a Church. Whatever cloths they put in front of the glorious mosaics, the enthroned Virgin Mary and our Christ, the huge Cherubim and the rest of the masterpieces are there and they bear witness to the disrespect, the insult, the barbarity that is taking place. Hagia Sophia remains a Christian church and naive fanatical Muslims pray in a consecrated Christian church.

And as the 19th-century Russian thinker Nikolai Danilevsky put it, ***human societies fall into two categories, the creators of civilization (which of course includes Greece) and the destroyers of civilization, which include three peoples, the Huns, the Mongols and the Turks.*** And these peoples have always been the negative factors of history. And this is Erdogan's Turkey today.

Lt Gen (ret), Ioannis Baltzois
M.Sc, President of HELISS.

